

REJTŐ JENŐ

AZ ELLOPOTT FUTÁR

TARTALOM

ELSŐ FEJEZET <i>Mata Hary halálbüntetést kér, mire enyhén szólva kivezetik</i>	TIZENHARMADIK FEJEZET <i>Prücsök megmenti, ami menthető: Mindennek vége!</i>
MÁSODIK FEJEZET <i>A Zenélő Patkány, a Zöld Prücsök és az Álmos Elefánt</i>	TIZENNEGYPEDIK FEJEZET <i>A futár szerencsére nem sebesül meg, de állapota igen súlyos</i>
HARMADIK FEJEZET <i>Vérfürdő Bill retteg az egész környéktől</i>	TIZENÖTÖDIK FEJEZET <i>Vihar egy csepp félreértésben</i>
NEGYEDIK FEJEZET <i>Prücsök és a riadókészültség kivonul</i>	TIZENHATODIK FEJEZET <i>Babette anyó belesodródik a külpolitikába</i>
ÖTÖDIK FEJEZET <i>Prücsök alaposan megtáncoltat egy bálozót</i>	TIZENHETEDIK FEJEZET <i>Egy konferencia és láthatatlan elnöke</i>
HATODIK FEJEZET <i>Kezdődik a nagy hecc</i>	TIZENNYOLCADIK FEJEZET <i>Prücsök felkarolja őexcellenciáját</i>
HETEDIK FEJEZET <i>A külváros Prücsök mellé áll, de már e nélkül is baj van</i>	TIZENKILENCEDIK FEJEZET <i>Egy halász akad a horogra</i>
NYOLCADIK FEJEZET <i>És elindul a lavina: lábujjhegyen</i>	HUSZADIK FEJEZET <i>Fejbeütés nagyban és kicsinyben</i>
KILENCEDIK FEJEZET <i>Vigyázz, ha áll a vonat!</i>	HUSZONEGYEDIK FEJEZET <i>A vizsgálóbíró csak a tiszta igazat vallja</i>
TIZEDIK FEJEZET <i>Tévedni emberi dolog, de kínos</i>	HUSZONKETTEDIK FEJEZET <i>Elmennek a Nagy Döghöz, aki keményen megállja a helyét</i>
TIZENEGYEDIK FEJEZET <i>Nem az a legény, aki állja, hanem - aki üt!</i>	HUSZONHARMADIK FEJEZET <i>Az igazságról mindig kiderül...</i>
TIZENKETTEDIK FEJEZET <i>A szerelem sötét verem. Különösen, ha letakarják és ráülnek</i>	HUSZONNEGYEDIK FEJEZET <i>Halló, itt rádió Szivar!</i>
	HUSZONÖTÖDIK FEJEZET <i>Minden jó, ha vége a zűrzavarnak</i>

ELSŐ FEJEZET

Mata Hary halálbüntetést kér, mire enyhén szólva kivezetik

- Nagyon helyes, hogy a tetemet már előkészítették a boncoláshoz. Örülök, hogy végre rend van a kórházban. Fogjunk hozzá uraim. A lelet szerint ez itt egy negyvenöt év körüli anaemiás egyén, causa mortalis: előrehaladott atrophia...

A kórboncnok felemelte kését, lehúzta a leplet, ám ekkor legnagyobb csodálkozására a halott felült, és mutatóját figyelmeztetően kinyújtva, így szólt:

- Pardon, a boncolás előtti illem előírja, hogy bemutatkozzam.

A tanár szigorúan összevonta két szemöldökét, és a meghökkent kórházi szolgára nézett.

- Marcel! Hogy kerül ide egy jól nevelt női hulla, a középkorúnak jelzett negyvenöt év körüli egyén helyére. Uraim! - És az orvosokhoz fordult, választ sem várva: - Iménti kijelentésemet visszavonom: a kórházban még sincs rend.

- Nem is szólva az ablakokról - jegyezte meg egy tetemtől szokatlan, szemrehányó heveséssel a halott -, amelyeket legalább két hete nem pucolt senki. Nevem Prücsök, mely titkos megjelölés nemzetközi kémnők számára.

- Hogy kerül ön a boncolóasztalra? - kiáltotta a kórházi szolga.

- Belopóztam, kérem, éjszaka, mivel hírhedt kémnő vagyok, és fontos hadititkokat akartam itt kilesni. Ez kötelező, mert megbízom, akinek rém vastag a szemöldöke, miszter Iksznek hívják, olykor kacag, mindenkit megölet, és egy feltűnően tuskólábú illető, beteg rokonaim révén zsarol.

- Még mindig nem értem - mondta az orvos kollégáinak. - Úgy tudom, hogy a katonai ügyészség kórházának nincs elmeosztálya.

- Lehet, hogy más helyről szökött el.

Közben Marcel, a szolga telefonált az őrségre. A boncolásra szánt halott természetesen ott volt a helyiség sarkában, egy koporsó mélyén, csakúgy, mint máskor. Ez a lány egyszerűen a helyére feküdt.

- Kérem, tessék elhinni, hogy én az ágyúgyártás vegyi receptjéért lopóztam be... - állította türelmetlenül, kissé siránkozva a jól nevelt tetem.

- Feltéve, hogy a legfelsőbb katonai körök valami rejtélyes oknál fogva a hullakamrában őrzik fontos irataikat - felelte szigorúan a tanár -, mondom, még ebben az érdekes esetben is ragaszkodnom kell ahhoz, hogy ön nyomban elhagyja a boncolóasztalt, hátborzongató tervét későbbre halassza és egyedül vagy ápolójának kíséretében távozzék.

- Jusst sem - felelte a halott, és kiöltötte a nyelvét az orvosok felé, ami helyénvaló, ha valaki lázas, vagy gyomorrontásáról szeretne véleményt, de a kislány nem volt lázas, és gyomorrontásban sem szenvedett. Az orvosok egyhangú villámdiagnózisa szerint itt egy igen súlyos, „előrehaladott nevelatlenség” csúf kísérő tünete lépett fel.

A káplár kíséretében sietve jött az őrség. Az ijedt szemű, fekete lány csüggedten lesodorta magáról halotti leplét, és kiderült, hogy kopott és rongyos fekete ruhát visel, továbbá legalábbis negyvenötös számú, kiselejtezett férficipőt. E férficipőt bizonyára játékkártyákkal

tette vízhatlanná, mert a talp egy lyukas részén a vörös király tekintett ki mélabúsan, mint a héttoronyba bebörtönzött uralkodó, valamelyik történelmi dráma nyíltszíni változásában.

A tanár nem szívesen állt ott, mert idegenkedett az olyan jelenetektől, amikor az őrség megbilincseli és elhurcolja a kémnőt, akit hibbantsága sem óvhat meg a biztos golyó általi haláltól. Ezért kissé elfordult.

Igen meglepődött azonban, amikor a vörös hajú káplár így kiáltott dühös hangon a nemzetközi kémnő felé:

- Na megállj, te taknyos! Hát még ide is bejöttél?

- Kérem - hebegte ijedten a kémnő -, én a repülőgépgyártás vegyi képletét akartam ellopni, és az angol szerviz tagja vagyok. Fogassanak el, és hallgassanak ki... Tudom a halálsugár titkát... A Zöld Kacaj vagyok...

A káplár azonban rögtönítélő önbíráskodással és azon a recsegő, könyörtelen hangon, amellyel a vincennes-i erőd udvarán tüzet vezényelnek az elítélttel szemben, így kiáltott:

- Kirúgni a pimaszt!

...És az ítéletet nyomban végrehajtották. Az elítéltt számos utolsó kívánságot sikoltozott, de ezeket nem teljesítették.

Azért lehet, hogy magától is teljesebbé fog némelyik, hiszen nincs kizárva, hogy egy porkoláb kötelességteljesítés közben szélütést kap. Ez esetben cipőben hal meg, ami nagyjában, de nem részleteiben egyezett volna a halálraítéltt utolsó kívánságaival.

MÁSODIK FEJEZET

A Zenélő Patkány, a Zöld Prücsök és az Álmos Elefánt

A világhírű kémnő elsősorban keservesen bögni kezdett. Úgyszólván bömbölt, mint valami megfenyített, komisz gyerek, és az emberek, akiknek sejtelmük sem volt, hogy ez a kócos kamaszlány világhírű kémkedéssel foglalkozik, hatalmas cipőjében egy titkos vörös királlyal, kíváncsian megálltak arramenőben, hogy szemügyre vegyék a kidobott egyén bömbölését, a vörös káplár élettartalmával kapcsolatos hátborzongató jövődölését, ruhájának gépies porolgatása közben. Erre a járókelők felé kinyújtotta a nyelvét, szintén híjával a láz vagy gyomorrontás megfelelő indítóokainak.

Szerencsére odalépett a lányhoz egy bronzarcú, vállas egyén, akit Szivar néven jól ismert mindenki a kikötőben, és halkan, megnyugtatóan odasúgta a híres kémnőnek:

- Te egy nagy ló vagy, Prücsök, és gyere, mert képen ütlek!

Megjegyzem, ez a Szivar két év előtt úgy fejbe ütötte Honoluluban a vámházraktárnokot egy iratszekrénnel, hogy ez az ember azóta percenként csuklik, amiről különben a stockholmi orvosi szemle húsvéti számában igen mélyenszántó értekezést írt egy Nobel-díjas tudós. De áttekinthetetlen mindazok számára, akiknél különleges kísérő tüneteket okozott, ha Szivar egy vagy más okból fejbe ütötte őket, anélkül, hogy az illetőről később tudományos szakmunkát tettek volna közzé, aminek legfőbb oka a világon megjelenő orvosi folyóiratok aránylag korlátozott száma.

A lánynak, úgy látszik, e komor jassz teljesítményei nem imponáltak, mert még harsányabban bögtött és apró öklével belevágott a bronzarcú széles mellkasába.

- Semmi közöd hozzá! Eredj a fenébe!

Miután már több járókelő érdeklődve nézte a toprongyos hírszerző sivalkodását, Szivar, régtől fogva az egyszerű megoldások híve, felkapta a lányt, és a sértegetések özönének fittyet hányva elvitte egy közeli sikátorba, a talpára helyezte, és roppant tenyerét felemelve rámordult:

- Most már elég legyen, mert megjáród!

Mivel erre a lány apró kezével úgy vágta pofon, hogy csak úgy csengett, Szivar elhatározta, hogy felhagy a terrorral. Azért, amennyire egy pofon után ez lehetséges, zord fensőbbiségét megőrizve, ezt kérdezte.

- Mit bögtél, mi?

- Kirúgtak.

- Azt látszott messziről is. - Mentek szótlanul.

Lejtősödő sikátorok deltájában mind szélesebbre tágult a hatalmas kikötő panorámája, mozdulatlan hajórengetegével, ahogy álmosan feküdt a déli napsütés csillogó, sárga mezőjében.

- Azért volt - szipogta a leány -, mert Mathias mondta, hogy itten olyan nagy ügyészségi kórház van, ahol kémekeket gyógyítanak. Azt mesélte: lehajtott fejjel jól öltözött urak és finom dámák mennek a fegyőrök között, de nem szabad nekik semerre sem nézni, csak a földre. Nem is beszélhetnek, csak éppen megoperálják őket, és plombálják a fogukat, mielőtt a kivégzés kezdődik.

- Ez marhaság!

- Én is úgy gondoltam. De ez a Mathias mégiscsak szakmunkás a rabegészségügyben, mert úrvezető.

- Sofőr?

- Nem. Sofőr, az taxit vezet, viszont ő ügyészségi halottakat szállít a fekete autón, amin nincsen taxamérő óra, és nem is teherautó. Tehát, aki ott sofőr, az úrvezető. De a fontos az, hogy ért a fegyházhoz. És ő mondta, hogy aki ide belopódzik, az haditörvényszék elé kerül. És hogy ott a pincében tartják a fát és a szenet. Akkor már a főkapus többször is kidobott, egy ronda, vörös káplár. Erre elhatároztam, hogy bemászok a pincébe. Én ugyan a fához akartam, esetleg a szénhez, de hát úgy adódott, hogy a boncolási kórterembe kerültem.

- Te miket csinálsz? - hüledezett Szivar, a gondolatra is megborzadva.

- Már transzíroztak volna, ha nem szólalok meg. Mert egy lepedő alá feküdtem valamelyik asztalon. És akkor mondtam, hogy hírhedt kémnő vagyok, aki a kórház hadititkait akarom kilesni. Erre ahelyett, hogy kihallgatni vittek volna, és akkor megmondom a vizsgálóbírónak, amit akarok, inkább megfogtak és...

- Kirúgtak. Innen ismerem az esetet. Meglátod még bajod lesz, mert úgy bezárnak ilyesmiért, hogy megemlegeted.

- Az is mindegy nekem. Beszélni muszáj a vizsgálóbíróval. A papámat nem hagyom. Te talán hagynád a papádat, ha bezárnák?

Szivar kissé elgondolkodott a feltett kérdésen.

- Volt ilyen eset a családban. És hagynom kellett.

- De az enyém ártatlan. Én bizonyíték nélkül is tudtam. De most van bizonyítékom.

- Azonban nem tárgyi. Csak egy tetem. Illetve, amit ez a tetem vallott. Márpedig halála után nem lehet vallomására megesketni még egy tetemet sem, tehát ez a bizonyíték nulla. Illetve hulla.

- Ha tehát nem hiszel benne, eredj a fenébe, Szivar. Nem vagy a barátom.

- Hülye vagy. Én hiszek a papád ártatlanságában. De hol a hivatali tekintély, melynél fogva felmenthetem? Nekem a bíróságnál csak mint vádlottnak jutott döntő szerep.

Így ültek. A komor jassz megvakarta a fejét, amitől sapkája tarkóig csúszott. Aztán elővett a füle mellől egy cigarettát, és rágyújtott.

- Már nekem megint van tervem - szólt felcsillanó szemmel a leány.

- Ajjé - jegyezte meg borúlátóan Szivar, ez az amúgy is komor jassz. - Neked olyan terveid vannak, hogy hidegrázást kap az ember. Talán megint elfogatod magad?

- Nem! - mondta lelkendezve a leány. - Téged fogatlak el!

- Ez nagyon kedves lesz - válaszolta Szivar, teljesen lehangoltan. - Habár az én ártatlanságom bizonyításával nehezebb dolgod lesz, mint apád ügyében.

- Nem lesz nehéz - felelte egyre lelkesebben a leány -, mert rablógyilkossággal foglak vádolni, és abban ártatlan vagy.

- Lehetséges - felelte egyre lehangoltabban a jassz -, azért mégse bolygassuk a priuszomat. Tervej ki valami mást, hiszen neked annyi marhaság jut az eszedbe.

- De ez mindennél tökéletesebb.

- Nézd - mondta Szivar, és felállt, zsebre dugott kézzel -, nekem elegendő van belőled. Én torkig vagyok. Mi a fenét dajkállak én, és drukkolok, amíg te hülyeségekkel lopod a napot.

- Hívott valaki?

- És továbbá pimasz vagy, tehát befejeztük. Nem fog röhögni rajtam az egész kikötő temiattad.

A leány szemében megjelent két bús könnycsepp. - Igazad van. Hát eredj csak... én mindenkinek a terhére vagyok. Ha lenne kutyád, azért tán eljőnnél az ügyészségre.

Szivar idegesen forgatta a fejét, és leharapta egy szalmaszál végét, amit a zsebében talált.

- Mit bögsz megint?!... Te állandóan bögsz. Kis mafla. Miféle terved van... mi?

- Hogy én szólok egy rendőrnek az utcán és rád mutatok, miszerint rabló vagy és gyilkos. Erre elfog. Én mint panaszos a vizsgálóbíró elé kerülök, és akkor elmondom, hogy újraperit vegyen fel az apám ügyében.

- És akkor újrakirúgás lesz, míg engem szándékos hatóságvezetésért bezárnak.

- Igen... Baj?

És szemében egy tudatlan lélek ijedt várakozása figyelte újból megjelenő könnyei mögött.

Szivar a tarkóját vakarta. Ez a taknyos túlzásba viszi...

- De minek kellek én oda? Add meg a címetem.

- Az teneked nincs... De ha nem akarsz...

- Hm... Majd beülök szembe a kocsmába. Mert ha lehet bezárás nélkül, akkor minek?

A leány bólintott.

- Úgy is jó lesz. A fő itten a te érdeked, Szivar.

A jassz majdnem mondott valamit.

Annyit látott a kocsmából, hogy Prücsök a vörös káplárhoz megy.

- Kérem, tessék jelenteni a Mervin úrnak, aki itt a fej, hogy gyilkosságért jöttem.

- Elmenj innen, amíg jókedved van.

- Én a fejhez jöttem, és maga itten egy láb. A láb, az kirúghat egy áltetemet, de a gyilkosság ügyét nem lehet ezzel mellékvágányra terelni egy ügyészségen.

A vörös káplár habozott.

- Kit öltek meg?

- Egy randa, vörös káplárt.

- Te! Ha én megütlek...

- Azt hiszi, hogy maga itt az egyetlen randa, vörös káplár? Meglátja, ha mostan elküld, baja lesz! Bár elismerem, hogy itt a valóság a látszat ellen szól...

- Idehallgass! Ha bemész, és kiderül, hogy bolonddá tettél...

- Maga ne fenyegetse a feleket! Majd úgyis kiderül, hogy az én papám egy titkos tábornok, és magát jól elbocsátják!

...Szivar látta bemenni a leányt. Idegesen felállt. Ebből elég. Képes és feljelenti őt ez a kölyök. Majd bolond lesz, hogy bevárja.

- Fizetni!

Körülbelül akkor lépett Prücsök egy fiatalember elé, a második emelet 18-as számú hivatali szobájában.

- Kérem, én Mervin kormánybiztos, vizsgálóbíróhoz jöttem, gyilkossági emberölésért.

- Kit öltek meg?

- Csak neki mondhatom. Főbenjáró hadi ügy. Egy titkos virágárusnét, aki civilben, mint Zöld Kacaj táncolt az orfeumban, megöletett valaki. Egy Tuskólábúnak jelzett papírt találtak vérbe fagyva a halottnál. Ez a tettes!

- Mit mesél itt? Kit öltek meg? És ki a tettes?!

- A halott környékén csak egy vörös káplárt láttak. De kérem, itt a vizsgálóbíró kormánybiztos úrral kell értekezni...

Szivar megúsza! Egyszer csak látja a kocsma ablakából, hogy valaki röpül...

Azután a jól ismert bömbölés hallatszott.

Azonnal odasietett. A járókelők ismét kíváncsian megálltak.

- Most már elég legyen! - mordult a leányra szigorúan.

Prücsök jól mellbe vágta.

- Azt a mindenségit!

Fölkapta a visítózó leányt, és vitte...

...Ki volt ez a Prücsök nevű kislány, aki így bánt Szivarral, ezzel a komor apaccsal, annyi főfelügyelő régi, meghitt ismerősével komoly bűnügyek kapcsán? Vagy másfél éve, hogy feltűnt, mint valami meséből, egy kis virágoskosárral és nem tartozott senkihez. Ezen az alapon mindenkit foglalkoztatott.

Babette anyónál lakott, a kikötő csarnoka mellett. Babette anyónak saját ingatlana volt. Telekkönyvileg bejegyzett, helyrajzi számmal bíró épület. Az épület helyrajzi számmal ugyan rendelkezett, de kőfallal, pincével és padlással nem, mivel egyszerű deszkabódéhoz ilyen komplikált helyiségek nem tartoznak. A bódé elején egy lakattal elzárható, fázsaluval ellátott nyílásban reggel ötkor megjelent Babette anyó, mert ilyenkor halakkal kellett kereskednie. Babette anyó csak annyiban különbözött a mesebeli boszorkánytól, hogy ennyire csúf, jellegzetesen boszorkány külsejű öregasszonyt álmában sem látott mesekönyv-illusztrátor. Pedig állítólag a mesekönyv-illusztrátorok foglalkozásához hozzátartozik, hogy vacsorára szívós marhahúst esznek és előre megfontolt szándékú lidércnyomásban töltik el az éjszakát, hogy a megálmodott modelleket lerajzolják Andersen és Hauf műveihez. Ahhoz, hogy egy illusztrátor Babette anyóról álmodják, legalábbis apró szögeket kellene vacsorára ennie. Akkora görbe, nagy orra volt, amilyen csak a hangyászoknál látható, néhány szál kócos, ősz haja szerte állt kopaszodó fejbőréről, és négy hatalmas bibircsók az orrán, továbbá néhány szőrösomó egyenesen visszataszítóvá tették. Sorvadt ínyéből kiálló két szemfoga, ezer ránca, széles, ormótlan termete tökéletesen egészítették ki a rútság és vénség minden kellékével valószínűtlenül dús mértékben megáldott vagy talán megátkozott külsejét.

Pocolek, a kazánkovács azt meséli, hogy egyszer éjszaka látta Babette anyót seprűn lovagolni, és bár igen részeg volt, felelősségének tudatában állítja, hogy nem tódít. A kikötő babonás népe félt a kofától, mert egy matróz, akit megátkozott, elsüllyedt a Bermudáknál. Egy másik matróz őt átkozta meg, ezt fejbe verte egy lavórral, hogy az illető kórházba került. A kikötő

babonás népe sok mindenfélében hisz és szívesen tiszteli a titokzatos egyéneket, különösen, ha ezek adott esetben fejbe ütnek valakit egy lavórral.

Hogy a látszat mennyire csal, annak élő példája volt Babette anyó, aki harcias kofa léte és torz külseje ellenére jólelkű, becsületes, igazszívű asszony volt.

Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint Prücsök esete, akit magához vett, miután ez feltűnt egy reggelen virágkosarával, roppant cipőjével, ijedt és egyben dacos gyerekarcával, hontalanul és elhagyatottan, mintha a nyugtalan nagy tenger sodorta volna partra likacsos, sima, fehér kövekkel, zománcfényű kagylókkal együtt, valahonnan a világtenger kellős közepéből.

Babette anyó egy alkalommal, este kilenc óra után meglátta a leányt szomorúan üldöggélni valahol a szárazdokk környékén. Ekkor nagyon lehordta, megráncigálta a haját azon az alapon, hogy az ő idejében még másképp nevelték a fiatal lányokat, egyet lódított a karján és hazavitte az ingatlanába.

- Mars! Fiatal leánynak este semmi keresete a kikötőben. Szeretem az ilyet! Egyedül mászkálni, alkonyat után!

- De nekem nincsen...

- Ne lefetyeljen, mert kaphat egyet, hogy a fal adja a másikat! Itten Babette anyóval beszél! Nem éppen a puha szívemről vagyok híres. Mozogjon, mert fejbe vágom a virágkosarával!

Tiszta dolog volt, hogy ez az éltes hölgy nem az üres szavak embere. Prücsök hát engedelmesen követte. A bódéban már felhagyott Babette anyó a körülményes megszólításokkal, és egy kosár halat arrébb lökve ekképp szólt:

- Eredj a kuckóba mosakodni és edd ezt a heringet vacsorára. Ott fogsz aludni a hordó mellett, és aszondom, itthon légy hétre, mert megismered a kezemet!

- Mi köze nagysádnak hozzám?

- Az, hogy kitépem a füledet!

Vagy kielégítő volt ez a magyarázat Prücsök számára, vagy a füleit akarta megkímélni, annyi bizonyos, hogy nem kérdezett többet, és ott lakott Babette anyónál, egy sarokban elhelyezve a virágait is. Ez a megoldása különben a rejtélynek, amit Lord Gotschild halála napjáig nem értett: hogy miért volt az Operába küldött virágok között két csokor pompás rhododendronnak átható heringszaga, ami e virágoknak különben nem sajátjuk.

Szivarral állandó hadilábon állt a kofa, minthogy a kikötőváros lakosságának nagy részét heves szavakkal korholta naphosszat, mivel „a gyanús, éhenkórász naplopókat” nem szerette.

Most is, ahogy megpillantotta a leányt és a csirkefogót, nem mulasztotta el bölcs észrevételeinek egyikét:

- Maga jobban tenné, ha elmenne csomagot hordani, nagy, erős ember, hogy sülne ki a szeme, csak lopja a napot, meg ki tudja, mi mindent.

Szivar megszokta személyének részletes jellemzését, hát csak annyit felelt, hogy nem kíváncsi Babette anyó lefetyelésére. Mire Babette anyó megjegyezte, hogy alkalmilag Szivar fejét beveri a redőnyhúzóval.

- Azt adja magának a jó Isten - mondta erre Szivar -, hogy egyszer ne csak a száját jártassa!

Így társalogtak egymással, párbajozó urak módján, bizonyos előírászerű távolságból.

Annak ellenére, hogy Szivar verekedései kapcsán előnyösen ismert egyéniség volt erre felé, a Babette anyóval előbb-utóbb elkerülhetetlennek látszó kényszerű kimenetele bizonytalannak tűnt, tekintve az életes halárusnő harci eszközeit, melyek közül különösen a lavórt kezelte olyan félelmetesen fejlett technikával, mint az ifjúsági regényekben szereplő sziú indiánok nevezetes harci bárdjukat.

- Hallgasson már! - szólt rá Prücsök. - Szivar a barátom, és szükségem van rá.

- Majd te is kaphatsz egyet... - dörögte halkabban és inkább egy perpetuum mobile lényegéből adódó egyhangú zakatolással, miközben bement.

- Várjál, Szivar! - kiáltotta a leány, és roppant cipője csoszogó zenei aláfestésétől kísérvé, elsietett mentora után, aki éppen vízzel locsolt egy kosár halat, és az említett perpetuum mobile törvényeinek engedelmeskedve még mindig éhenkórászokról és naplopókról dünnyögött, akinek használati tárgyai egyikével (lavór, redőnyhúzó, kávédaráló stb.) jól a pofájukba vág, hogy megemlegetik. De ez már inkább csak halk meditáció volt, miközben halait figyelte, és előre vagy hátra csúszó fejkendőjét megigazgatta, vagy csomóját szétbontva, álla alatt újra megkötötte. Később a boldogult férjéről is említést tett, és ebből az alkalomból számos szoknyáinak egyikébe megfűjta az orrát, mint valami havasi kürtöt.

Prücsök, a többszörösen kidobott kémnő segítette a halakat válogatni, azután derekára szorított virágkosárral kisietett a kunyhó elé Szivarhoz, aki a legjobb barátja volt. Jó darabon még, mintha a halasbódé voltaképpen egy óceánjáró motorháza lenne, utánuk döngicsélt Babette anyó örökmozgó szája, és ez alkalommal Szivarral kapcsolatban a szeneslapátot egy drótkéfével kombinálva részesítette előnyben.

A zöldségzagú, forró sikátor zivajában siettek egymás mellett csendesen. Valahol a kikötő-negyed tetejéről alkonyattájt vízszaggal árasztották el az utcákat, és az elvásott gránit-kockákon lefelé vágató áradat gyümölcshéjak, rongyok, papírok, döglött halak és kagylók tömegét sodorta bugyborékoló, zavaros folyamában néhol egy-egy csatakos szemétdombbá terebélyesedett valami akadály köré, ahol azután mindenféle színű és fajú, teljesen mezítelen gyerekek kutattak hosszú pálcákkal, visítózva és nevetgélve, és nedves bőrükön sárga villanásokkal megcsúszott az özönlő napfény.

- Hé, hó... Halló, Szivar! Nézd, a Prücsök!

A vidám külváros csenevész emberpalántái naphosszat jelezték az áthaladókat, ami nemegyszer hasznos értesülésnek bizonyult, ha valakinek oka volt rá, hogy bizonyos ismerőseit elkerülje.

Amikor a rakodóhoz értek, Prücsök a homlokára csapott:

- Először most megyünk a Zenélő Patkányhoz.

- Mifénét keresöl ott?

- Ott van egy benzintöltő állomás, ahol megállhatnak a halottak.

- Egész buta vagy te! Miféle halottak állnak meg a benzintöltőnél?

- Mert te nem érted a kikötői kulisszadolgokat, azért vagy te egy buta, Szivar. Ha a furgon-sofőrnek utasa van, és megáll egy kocsmá előtt inni, azt kiteszik az állásából. De erre ő ad a benzinkutas fiúnak öt sou-t, amitől az úgy csinál, mintha töltené a kocsit tankolására. Erre nem szólhat senki. Halott vagy nem halott, a motor az ő benzinjét időnként megkívánja, mint Korn Atya a tubákot. Na most a sofőr meg külön elmegy valamerre tankolni, szintén felvesz a további útra szükséges mennyiségű pálinkát. De ha csak úgy leáll egy kocsmá előtt fekete kocsival, hát az kizárt nonszensz... Nézd csak, ott áll!

Szivar, ez a komor jassz azon tiszteletteljes oldalpillantásai egyikével nézett a leányra, amellyel titokban, csodálkozva és gyanakodóan figyelte olykor, mintha így szólna önmagához:

„Csakugyan egy prücsök ez a Prücsök? Nem szabályos bestia esete forog fenn igen sok ésszel, ravaszsággal e bűbajos kis ártatlan prücsök álcájában?”

De a nagy, tiszta, szomorú szemek, a gondozatlan, pápuaszerűen göndör, erős, fekete haj, a hófehér, ijedt kis gyerekarc, amelyen elszántság és dac vibrált keresztül egyszer-másszor, ha nyomban és habozás nélkül megtette, ami örülség éppen eszébe jutott, a dallamosan szórakozott járás e túlméretezett cipőkben és csípője mellett lengő két szelíd karja, muzsikáló, búsongó, gyerekes orrhangja igazolták, hogy ez a valódi árva, ártatlan, 16 éves Prücsök az eredeti, zöld csomagolásban.

Ha nem igaz, akkor ő ne legyen többé Szivar, az elsőrangú fenegyerek.

Az bizonyos, hogy ebben a kiszámíthatatlan tacsókban, aki magánügyeivel állandó elfoglaltsághoz juttatta a kikötői lakosság zömét, mintha itt más dolga (vagy pihennivalója) nem is lenne senkinek: szóval annyi bizonyos, hogy néha, kiszámíthatatlan örülségei közben megcsillan valami rendkívüli.

Tehetség?... Ész? Vagy ösztön?

Mi köze ehhez neki?

És különben is, mit mászkál ő itt ezzel a taknyossal, mint valami vén bernáthegyi eb, vagy ifjú mameluk testőr? Szivar ő vagy dajka?...

Ezt a marhaságot nem csinálja, és ha segít is a kölyöknek, nem hagyja a nyakára nőni. Azt már nem!

- Te Szivar? Adj pénzt.

- Mi? Hülye vagy? Egy frankom van, az kocsmára kell.

- Nekem is.

- Kocsmába mész?

- Igen. És kell a frankod snapszra. Add nekem Szivar, ha lelked van.

- Minek a snapsz?

- Kidöntöm kiskönyökkel. De rendelni muszáj. Így nincs semmi tekintélyem.

- Nem adok.

- Pukkadj meg!

És füttyült. Ez a kölyök rém szemtelenül tud füttyülni. Majd egyszer felpofozza, az lesz a vége.

De nem tette. Sőt, amikor Prücsök, mint egy tamburát, térdéhez csapkodta a kosarat és valami oknál fogva igen hamisan füttyült, ami egyébként nem fordult elő, a jassz jobban megnézte...

És akkor látta, hogy Prücsök szeméből két nagy csepp gurul le az arcán.

- Bógsz?... Mi?

- Semmi közöd... Én egy magányos árva vagyok. Törődj a kutyáddal.

Szivar irtó dühös lett. Ezt a kölköt nem lehet kibírni.

- Nesze a frank, és siessél, mert esni fog.

- Nem kell...

- Mit izélsz itt?... Mondtam, hogy nem adom?

- Neked kell kocsmára. Nem ezt mondtad?

- Ezt fenntartom. Nekem köll kocsmára, de mert neked is köll, hát odaadom, miután így nincs tekintélyed, és szépen kérted.

- Nem kértem szépen. Azt mondtam, pukkadj meg.

Mit akar ez a szemtelen?

- Köll vagy nem?

- Köll, de úgy, hogy nem kértem szépen, és te mégis adod. Vagy nem köll. Add a kutyádnak, az nem árva... És szépen kér.

- Nekem nincs kutyám. És itten van, ahogy akarod, de elvedd, amíg jókedvem van, mindenit a csavaros fejednek.

Prücsök átvette a frankot és azon nyomban vigyorogni kezdett szélesen, csúfondárosan, diadalmasan.

- Csak te morogj, Szivar. Ha a férfiak morognak, akkor olyanok, mint a dresszurált medve: dörmög az orrába fűzött drót miatt, de mégiscsak utána megy, amikor húzzák... Fogd ezt a kosarat, Szivar, és várjál...

Szivar, ez a talpig komor apacs ismét gyanakodva nézett utána. Valódi prücsök ez a Prücsök?

Mindegy! Ezzel a taknyossal végzett. Hogyne! Majd beáll pesztrának ősz hajjal, két aranyfoggal és negyvencentiméteres zsebkésével - gondolta dühösen, ahogy ott ácsorgott kezében egy kecses virágkosárral. És arra járó ismerősei közül többen is kinevették.

Hát ennek most vége lesz!

Közben zuhogni kezdett a zápor, és megázott alaposan, mire úgy másfél óra múltán, bájos mosollyal megjelent Prücsök.

- Remélem, nem vártál soká?

A férfi morgott valamit, és a leány megindult előtte.

- Csak vidd a kosarat, Szivar, én megütöttem a karomat - szólt még hátra könnyedén. - És ne is morogj, mint a denaturált medve. Fáj a karom.

- Te mindig hazudsz - felelte a komor jassz.

Pedig most kivételesen igazat szólt Prücsök.

Megsebesült. Merénylet áldozata lett.

Így történt a bűnügy.

Prücsök sietve érkezett a Zenélő Patkányba. Csak éppen mintha egy snapszot akarna lehajtani. Kirúg Hümér poharakat mosott egy gömbölyű kefével a söntéspulnál.

- Szervusz, kancsal.

Így hívta a csapost, mivel tudta, hogy ez idegesíti. Kirúg Hümér ugyanis olyan kancsal volt, hogy mindenki fedezéket keresett, amikor megrázta a szódásüveget, hogy spricceljen. Előfordult, hogy a pohár helyett a húslevesbe fröcskölte az ásványvizet.

- Valami snapszot adj, de erős legyen - szólt Prücsök.

- Elhordd magad, te taknyos!

- Tessék kiszolgálni!

Ott volt Mathias, a furgon sofőrje és egy úr viharkabátban, akit Álmos Elefántnak hívtak, de Prücsök nem ismerte. Pedig monoklija volt.

A csapos végigmérte gúnyosan a leányt és betöltött egy pohárkába méregerős rizspálinkát.

- Ne!

Prücsök még sohasem ivott szeszesitalt, de Kirúg Hümér dühösítette. Hát nem dönti ki! Jusz is kiissza. Előbb köhögött, aztán elállt a lélegzete. Továbbá bőgni kezdett, és elmondta Kirúg Hümért mindennek. Persze kinevették.

- Mit dühöngsz, Prücsök - kérdezte Mathias fekete sofőrkabátjában, ahogy halottakhoz illően öltözött a volánnál.

- Szemtelen fráter! - kiáltotta és a csapos elé dobta a frankot. - Majd megmondom Korn Atyának!

- Te akartál pálinkát - röhögött a csapos. - Nem kell fizetni! Ha kedved van rá, máskor is kapsz, ingyen.

És visszadobta az aprót. De kancsal volt, hát a földre esett a frank. Prücsök az asztal alá mászott, megtalálta a pénzt és gyorsan eltette. De azért csak kereste. Azután bőgött, amiért nincs meg.

- Fizetni akartál úgyis - mondta Kirúg Hümér.

- De visszaadtad! Most persze direkt dobtad a jégsekreány alá, és te majd megkeresed este. Így könnyű jötevének lenni.

- Te szemtelen! Ilyet ne mondj rám. Itt egy másik! A mérges pulyka mindenit!

Miután keresett egy frankot, Prücsök ismét szélesen, szinte négerül mosolygott. És Mathiashoz fordult.

- Nem sikerült a lopódzás. Boncolás előtt lelepleztek.

- Ostobaság - szólt Mathias. - Ha a kormánybiztossal akarsz beszélni, nem ez a módja.

- Én adok egy jó tanácsot, mademoiselle Prücsök - szólt az Álmos Elefánt.

- Ez ki? - kérdezte hangosan a leány.

- Ész Lajos, az Álmos Elefánt - felelte Mathias.

Ész Lajos, az Álmos Elefánt állítólag bírósági ember volt büntetlen előélete idején. Ezt nem ő mondta, hanem többen is felismerték, olyanok, akik jártak a bíróságon. Egyesek szerint ügyvéd volt, mások altisztnek mondták, és valaki határozottan állította, hogy zsemléket árult a büntetőtörvényszék folyosóján. Abban valamennyien megegyeztek, hogy jelentős funkciót töltött be bírósági környezetben.

- Nem jól csinálja, kislány, a dolgát - mondta Prücsöknek. - Lényegileg nem ismerem, de annyit tudok az ügyéről, hogy dr. Mervin kormánybiztos úr öexcellenciájához akar bejutni.

- Annyit tudhat: De miért nem csinálom jól? - mondta némi gyanakvással, mert bizalmatlanságot keltett benne, ha magázták. Azonfelül Ész Lajosnak egyik szemén hályog, másikon monokli volt. Prücsök képzeletében a vakság jóindulatú, sőt bölcselkedő egyének tulajdon-

sága, bár nem olvasta Homéroszt, mivel Babette anyó és Szivar irodalmi érdeklődése két egyforma részre oszlott szerelmi és bűnügyi történetek között. Mert az emberek valamilyen érthetetlen oknál fogva szeretik, ha olvasmányaikban műkedvelő badarságokat mesélnek arról, amit csak személyes tapasztalataik alapján jól ismernek. Homérosz művei, mint általában a klasszika-filológia egészben véve, távol állottak Prücsöktől, de mégis bölcsként tisztelte a világtalan embert, tehát szerinte Ész Lajos fél szemére bölcs volt. De másik szemével, még útban jelenleg az örök homályon túl feltalálható bölcsességhez, egy nagyon vastag monoklit viselt, hogy zavaros körvonalakban lásson valamicskét!

Ez volt a baj! A monokli!

Némely ember a nép ősi monokliellenes hangulatát csírasejtjeiben hozza magával. A legsúlyosabb rövidlátó sem nézi olyan rossz szemmel a monokliját, mint egyszerű embertársai. Ki tudja, miért? Nyájás családapákból adott esetben marcona sans-culotte-ok válnak a kerek lencse pusztá megpillantásától.

Prücsök impulzív leánylelkében is nyomban felcsendült a kispolgár indián csatakiáltása: Mit henceg azzal az ablaküveggel.

E harckialtás oka, hogy annyi szemérmes polgár csakugyan ablaküveget hord, mert ha jobb szemére erős lencsét kellene illeszteni, óvatosan drótkeretes szemüvegbe foglalja, amivel együtt jár, hogy bal szemére ablaküveg kerül a csíptetőbe. De a békés ember még erre is képes, semhogy kimondják rá repülő söröskancsók és rövid pofozkodások gyújtó harci riadóját: „mit henceg azzal az ablaküveggel?!”

Ez az oka, hogy Prücsök egy agresszív váll- és csípőfordulattal visszatekintve a saját háta felett így szólt:

- Majd pont maga tud valami okosat.

- Ez a férfi Ész Lajos, és csavaros agyberendezése van - ajánlotta Mathias a monoklist. - Ért a joghoz is.

- Úgy?... Maga ügyvéd?

- Eléggé.

Most jobban megnézte.

- Miért nem ismerem magát?

- Hosszú ideig nem hagytam el a lakóhelyemet.

- Mikor szabadult?

- Ész Lajos beteg volt - magyarázta Mathias. A kopasz tudós megtörölgette monokliját.

- És egy főművet diktáltam a jelöltemnek.

Mikor nyilvánvaló lett, hogy jelöltje van, megszűnt a monokliellenes előítélet.

- Ha rám hallgat, akkor beszélni fog doktor Mervinnel, aki mint vizsgálóbíró került a bűnügyi, majd a politikai osztály élére, főiskoláit Metzben végezte, Gabrone büntetőjogásznál tanult mint gyakornok, és atyja Bernard márki St. Foulgeos előnévvel, az utolsó hűséges royalista, amit stréber gyermeke a ranggal, címmel és a velejáró mélységes ráfizetéssel együtt megtagadott, amikor a köztársaság szolgálatába állt. Ez dr. Mervin curriculum vitae-je.

A leány most már mély tisztelettel nézett rá, és ezt kérdezte:

- Mondja, Lajos, maga érti, amit mond?

- Néha, pillanatokig úgy érzem, igen. De már sokat javult ez az állapotom. Most üljön le, gyermekem, segíteni fogok magán.

Ezt olyan határozottan mondta, hogy a leány nyomban szót fogadott.

- Nyolc éve nem olvastam újságot. Tekintsen hát engem egy Csipkerózsikának.

- Ez nehéz lesz, mert maga nem szép, de megpróbálom, ha kívánja.

Kirúg Hümér megcélzott az ablak peremén egy legyet és ráfröcskölt a szódából. Ész Lajos megtörölte az arcát.

- Mi a maga ügye voltaképpen?

- Atyám, ki Lyonban született, és tanulmányainak befejeztével elvégezte iskoláit, orvos lett, és Decoux-nak hívják.

- Ismertem - szólt Ész Lajos, és maga elé nézett bágyadt szemhéjakkal, világtalan tekintettel.

Ezért a merengő, lankadt arckifejezésért nevezték Álmos Elefántnak.

- Atyámat elítélték két év előtt, mert ráfogták, hogy merényletet végzett az excellenciás kormánybiztos, dr. Mervin vizsgálóbíró ellen. Ez szerintem légből koholt állítás.

- Hát nem tudom... - mondta bizonytalanul Mathias. - Nagyon gyanús volt az öreg.

- Mégis nem igaz! - kiáltotta a leány. - Higgye ezt el, Rózsacsípte úr! Mert az én apám gyógyít, nemhogy ölné.

- És a revolver? - szólt Kirúg Hümér.

- A gyilkoláshoz nem bizonyíték köll, hanem gonoszság! Azt meg nem találtak a papámnál. Te egy undok, kancsal, kültelki csibész vagy.

- Hagyjuk ezt a tényállást - szólt legyintve Ész Lajos. - A csapos elleni bizonyítás nem menti tisztelt apját. El kellett ítélni.

- Hát erről van szó! Hogy most a Kmetter Bubi meg a többi halászsok már három hete suttogják, hogy egy haldokló tetem vallotta nekik: ártatlan az atyám.

- Nem alapos ok. Perújításhoz ítélet után felmerült tárgyi bizonyíték kell. Vagy különösen döntőnek látszó tanúvallomások, amelyek utólag jutottak a védelem tudomására.

- Én megmondom őszintén: nem vagyok jogász. De itt a papámról van szó. Azért küzdök, kérem. Tegnap hetedszer állítottam meg a kormánybiztost az ügyészségi kapuban. Annak nincs lelke. Most elhatároztam, hogy amikor legközelebb kijön, én a lába elé vetem magamat.

- Az mire jó?

- Hátha orra esik!

- Nem perrendszerű eljárás - mondta Ész Lajos. Rálehelt a monoklijára, és visszatette megtörletlenül, mintha az éleslátás zavarta volna eddig.

- Nekem győzni kell akárhogy! - kiáltotta határozottan Prücsök. - És nincs más erőm, mint az, hogy itt mindenki velem van, itt szeretnek, és...

Csörömpölés. Prücsök sikolt! Az ablakon egy kő repült be, és vállon találta a leányt.

- Az áldóját!

Egy ugrás, és Kirúg Hümér a söntéspulton át az ajtónál van, kezében a sörcsapoló. Mathias az ablakon át veti magát a merénylő után. Utóbb kiderült, hogy hiába. Nem is látták, ki tette.

Ezalatt a lány lihegve, holtsápadtan, remegő kézzel vizet iszik.

- Istenkém...

- Mi történt? - kérdezi Álmos Elefánt, aki az események hatása alatt sem szűnt meg mélázni.

- Nem látta?... Vagy igaz... Egy követ dob... De hiszen ez levél!

Egy papír volt a köre csavarva.

- Eltűnt! - érkezett lihegve a csapos és a furgon sofőrje. - De ha elkapom, aki volt...

- Mi volt a levélben? - kérdezte az ügyvéd.

- Tessék?... Semmi... Nem jól láttam.

Prücsök hazudott. Volt levél, de ahogy belenézett, eldugta gyorsan, mert ez állt benne:

„Kiruk Hümér! A Korn Adjára szól, sőt a sofőrről is megtudja a Világ, hogy városi benzint elad. Rólad meg, hogy mi volt a részek Munier gyűűjével, továbbá Korn Adjáról, hogy orvgazda. Ha ti tovább is a Prütsög ügyével foglalkosztok.

Megesküidtem:

*VÉRFÜRDŐ BILL
Jaj Neked K. F. T.”*

Ezt eldugta. Mert csúnya fenyegetés volt.

- Nézd, hogy remeg, és egész kék a karja.

- Mer engem talált a merénylet.

- Miféle merénylet? - kérdezte Kirúg Hümér.

- Ezt biztos a Mervin teszi, mert kellemetlen neki, hogy áskálódok.

Ész Lajos nem hitte. Bár nem zárt ki semmit megfelelő bizonyítás nélkül.

- Azt hiszem inkább, hogy a pimasz Netty volt - szólt régi nyugalmába merülten a csapos.

- Üljön le, kisleány - szólt Ész Lajos. - Úgy látom, hogy ebben az ügyben magának elsősorban egy nagyvilági emberre van szüksége.

Ez új szempont volt és érdekes.

- Maga... nagyvilági ember? - kérdezte kissé remegve a leány.

- Az vagyok.

Bizonyára így volt. Pedig pusztán az a tény, hogy már több hete nem viselt nadrágot, elegendő lett volna arra, hogy kétségbe vonjuk állítását, mivel a „nagyvilági élethez” e ruhadarab jelenléte mindig is elengedhetetlenül fontos volt.

Hogy megjelenése mégsem hatott botrányosan frivolnak, a tengerésztiszteknél divatozó hosszú viharkabátja tette. A szóban forgó viharkabát idényszerűségét Ész Lajos életében rendkívül sok körülmény indokolta, ha egy emberi sors szeszélyes változatait kifejezhetnénk meteorológiai értékekkel. E viharkabát felett igen zord nélkülözések hava, jelentékeny hajórazziák orkánja múlt el, nem is szólva a kemény és mindent elsőprő pofonok süvöltéséről.

Ahol a kabát hajtókáját széttárják, ott a szemérmetes jogász a konzervatív Journal des Mondes egyik példányából éppen azt az oldalt viselte plasztáronnak, amelyen André Gide-nek egy ragyogó cikkét közölték.

Mondják, hogy fiatalabb éveiben a Sourire példányaiból alkalmazott megfelelő fehérneműt, de ez régen lehetetlen. Lassacskán abban a korban volt, amikor az ember már azon mereng, hogy milyen szép lesz, ha rövidesen a Baselban megjelenő Wissenschafts-und Wirtschaftsökonomie megfontolt közleményeit hordja.

- Most mondjon el szép nyugodtan mindent.

Prücsök mesélt. Az Álmos Elefánt figyelmesen végighallgatta. Legfeljebb egy-két kérdést tett fel.

- Az atyja Párizsban praktizált? Nem kutatták, miért jött Casablancába?

- Nem, kérem. Én sem tudom.

- Maga, hogy került ide?

- Szökés következtében. Mert az atyám közelében a helyem.

- Mit állapított meg a helyszíni szemle?

- Semmit se. Mert azt mondták, kétségtelen, hogy nem kétséges a bűnösség kérdése.

Az Álmos Elefánt elgondolkozva nagy, tiszta tenyerébe hajtotta a fejét, és hályogos szeme igen szomorúan merült a semmibe.

- A felső rakodó egy földszintes házának tetejéről történt a lövés - szólt Kirúg Hümér, és kidobta cigarettáját az ablakon.

De Prücsök ölébe repült.

- Csak beismerő vallomás alapján lehetett volna mellőzni a helyszíni szemlét. De ez formai hiba.

Újrafelvételhez kevés a semmisségi ok.

- A halott vallomásával is kevés?... Ott minden halász tanú.

- Kevés. Ha ráveszi Mervint a helyszíni szemlére, akkor talán megmentheti az apját. Sokszor egy ilyen apró formáság rejti egy ügy lényegét... De nehéz lesz. Nincs kellő jogalap.

- Maga hiszi apám ártatlanságát? - kérdezte igaz, bús gyereki könnyekkel két szemében.

- Nem hiszem.

- Hát akkor minek ugrat? - kiáltott Prücsök és felzokogott. - Minek kínoz, ha nem hisz?!

- Nem hiszem, hanem tudom: Decoux ártatlan!

HARMADIK FEJEZET

Vérfürdő Bill retteg az egész környéktől

Még a nyugodt sofőrnek is tátva maradt a szája.

- Honnan tudja? - kérdezte Kirúg Hümér.

- Én kinn voltam helyszíni szemlén. A Decoux-perről akkor nem tudtam. Most látom magam előtt a helyszínt... Decoux ártatlan.

- Maga... megmenti! Igen! Maga megmenti!

- Nem tudom bizonyítani. De a vizsgálóbíró bizonyosan látná az igazat. Az a justizmord oka, mert ez justizmord, hogy nem volt helyszíni szemle... Micsoda barbár jogász ez a dr. Mervin!

Egy különálló hajszálat visszatapasztott a fejebúbjára. Mert mindössze néhány szál vörösszőke haj a kitűnő koponya sivár termése. Az egyik ívére támaszkodó, Közép-Amerikában kedvelt hídépítési mód mérnöki elgondolása szerint merész félkörben fésülte keresztben, jobb fülétől a bal halántékig.

- Hát mit ajánl nekem, kérem? - érdeklődött Prücsök és már rettenetesen szerette Ész Lajost.

- Nézze, kislány, őszintén megmondom önnek...

- Ne önözzön, mert kiröhögöm.

- Az őszintén volt a hangsúly. Tehát közlöm ön... önkéntelenül magával, hogy a legnagyobb úrral is könnyű beszélni, ha nem a hivatalában keresik fel. Irodában senki sem szeret hivatalos ügyekkel foglalkozni. - És ismét rálehelt a monoklijára.

- Maga egészen jól beszél - mondta, közelebb húzta a székét, és biztatóan megveregette az Álmos Elefánt mellkasát, amitől André Gide novellája szerény elutasítással felzizzent. És Mathias felé is megjegyezte őszinte dicsérettel: - Ez az Elefánt egy nagyon jó fiú.

- Kedves az elismerés, de térjünk a tárgyra. Ma este a tiszti kaszinóban bált rendeznek. Menjen el, és beszéljen doktor Mervinnel.

- Azt sem tudom, hogy merre lehet az a bál?

- Ismerem a tiszti kaszinót, majd elkísérem.

- Van ott belépés nadrág nélkül?

- Valószínűtlen. De az épületig elvezetem, bár ez is felesleges. A mi Mathias barátunk révén eljut oda autón.

- Becsületszavamra, Lajos, maga nem normális. Hát elképzelem, hogy egy gyönyörű bál előtt megáll a halottasautó, én meg kiszállok talpig estélyi koporsóban, de úgy, hogy ne legyen feltűnés...

Kirúg Hümér, roppant erektől duzzadó alsókarjára dőlve átköpött a söntésbolcon. Most Mathias sapkáját találta a székre felkuperodó macska helyett.

- Akkora szája van, mint egy főkapu - szólt Prücsökre nézve.

- Ahogy én tudom, a katonai ügyészség szomszédságában van a kaszinó. Ha Mathias beviszi magát autón az ügyészségi kórház garázsába, ott csak lesz valami kerti ajtó, amin átmehet a bálba. Ha egyszer bent van...

- Kirúgnak. Próbálva...
 - A tiszti kaszinóban egy hölgyet érinteni sem mernek.
 - De most rólam van szó.
 - Hát, kérem, ez fogas kérdés... Ruhaszerzésben nem érzem erősnek magamat.
 - Pedig az kell a bálhoz - mondta a csapos.
 - Ruhám esetleg lenne, mert Szivar nevű barátom örömmel lop nekem, de cipő...
 - Semmi baj! - mondta Kirúg Hümer. - Amikor Anette megcsalt, visszavettem tőle mindent. Gyönyörű báli cipő is volt közte. De harisnyám nincs.
 - Azt Veuve Marie ad neked! - mondta Mathias. - Van neki egy pár, öt éve kínálja eladásra.
 - Ami a fejfrizurámat illeti - szólt Prücsök -, a zsebes Mirnix kidauerol. Adok egy frankot, és a kancsal holnap megkeresi a jégszekrény alatt, ami elgurult.
- És felugrott, hogy induljon.
- Fél kilencre érted jövök a kocsival! - kiáltott utána Mathias, a furgon sofőrje.
- ...Most mentek Veuve Marie-hoz. A jassz rém dühös volt.
- Szóval, mi van?
 - Semmi az egész. Úgy döntöttünk, hogy te lopsz estélyi ruhát nekem. Szeretnék olyat, amin művirág van.
- Szivar elképedt.
- Miféle hülyeség ez?
 - Bálba kell menni. Ezért szerzől te majd ruhát, a Veuve Marie ad harisnyát. Siess, mert még nem árultam...
- A jassz most elejtette a kosarat, mert meglökte valaki, és miközben lehajolt érte, egy özbőrcipős járókelő fejbe rúgta, hogy szikrázott a szeme.
- Nahát! Rémesen ügyetlen vagy! Ilyen buta Szivart még nem láttam. Szóval, a mozi előtt várlak a ruhával!
- Betelt a mérték! Szivar kihúzta magát.
- Csípője mellett rántott egyet a nadrágszíján azzal a hirtelen szitáló mozdulattal, amellyel a felpúposodó gyapjúzsák tartalmát lazítják, majd lehúzogatta csíkos trikóját és kezébe vette sapkáját, mintegy illemtudóan.
- Hát nézd, Prücsök. Beszéljünk mostan őszintén és közvetve. A véleményemet hagyjuk, mert nem szokásom pimasz kölket sértegetni. Körülírásnak csak ennyit: Te egy szemtelen, undok, hálátlan taknyos vagy, és én leveszem rólad a kezemet. Ez faktum.
- Fejére tette a sapkáját, hetyke bajuszán pödört egyet, és újból feligazította flanell nadrágját, mely a pizsamák poltron életét élte történelmének Szivar előtti idején. Biccentett, majd belső zsebéből elővette úri sétabotját, egy felébe tört bambuszt, a tetejébe alkalmazott, mutter nevű csavarral. Mostanában nyugdíjaznia kellett e kedvenc holmiját, mert a leány körül a keze tele volt munkával napestig.
- Isten áldja, kisasszony!...
 - Kisasszony a nagynénéd!

- Az igaz. De a középső fia most csarnoki altiszt lett, tehát ne tessék ajkaira illetni, mert beverem őket. Már kezdhet más hülyét keresni helyettem.

- Olyant, mint te, nem találok! - sírta a leány.

- Részemről a mélységes szívfájdalom!

És megforgatva ujjai között a nádpálcát, amelynek végét a mutter nevű csavar díszítette, de nem pusztán ékesítés céljából, mert jó néhány nyolc napon túl gyógyuló fényesítéstől kopott simára. Azután a sapkáját is megemelte, és lenéző göggel köszönt:

- Gud báj!

És ment. Így! Ezt elintéztük. Szemtelen kis rongyos. Még ha nő lenne! De ez egy fityfirty, aki itt sajnálatja magát, hogy szolgálják. Egy gyerek...

Már a sarkon túl volt, amikor egy harsány, kislányos hang utána szállt túlcsevegve a délutáni lármán:

- Hétkor a mozi előtt várlak. Hozz egy szép laméruhát, és ne késsél! Szivar!

- Azt lesd - gondolta és továbbment.

Fütyörészve gusztálta a nőket, és időnként megpödrölte a bajuszát. Szép szál fiú volt ez a Szivar. Tömött haja, mint a tükör ragyogott, bár Szeplős Nanette, a Mikiegér-árus azt állítja, hogy sült hering szagú, mert Szivar csak étkezés után fésülködik, de mindenki tudja, hogy Szeplős Nanette bosszúból kompromittálja a fiú odörjét. Ezért két pofont is kapott Rita Kaméliától.

- Halló, Szivar!

Kicsit Bob kiabált át a Nárcisz Park bejáratából.

Itt volt a hivatala, a falhoz dőlve, rózsaszínű nyakvédőben, amerikai filmbajusszal és jól vasalt ruhában. Többen is álltak ott ilyen fiatalemberek, egyforma nyakvédőben, azonos bajusszal. A helyiségből citeraszó és egy alt színezetű női hang hallatszott. Néhány vidám hölgy mosolyogva kinézett az egyik emeleti ablakból.

Szivar megemelte a sapkáját, és intett a hölgyeknek.

- Süket vagy?! - kiabálta Kicsit Bob. Ezt az elnevezést egy külföldi hölgy révén kapta, akivel sok viszálja volt, és fenyítés idején azt szokta sikoltani hamis kiejtéssel, hogy: „Kicsit üss... Bob, kicsit, mert fáj?” Így lett a fiú neve Kicsit Bob.

- Mit akarsz?

- Hogy van Prücsök?

- Nem ismerem azt a kölköt - felelte Szivar. - Levettem a kezemet róla. - És peckesen távozott.

Vörös fényű porszemek szállongtak a forró, zsírszagú délutánban, és a vámház körül hivatalnokok végezték napi ordítózásukat a fuvarosok visszaéléseiről vélekedve.

A sarkon egy vén, szakállas osztrigaárus fordult be a kordéjával. Zöld levelekre tálalt kagylói felett a vörös és fehér üvegek halkán összezsördültek.

- Hé! Szivar! A Prücsök...

- Nem ismerem ilyen nevű rovar!

- Akkor legyen szíves és mondja meg neki, hogy Kmetter Bubi, a főhalász holnapra osztrigát ad neki bizományba, de korán jöjjön érte.

Vidám élet volt ez. A poros ricsajban jó ismerősök siettek arra, és a Nárcisz Park felől pofoncsattogást hozott a szél.

Mondom, vidám élet volt itt.

- Mr. Szivar!... Hahó!

- No mi van? Talán eltévedt itt a hóviharban?

Az amerikai diák, aki árnyképekkel ügynökölt a belvárosban, viaszosvászon tokjával éppen arra ment, és közben meglátta Szivart.

- Én kérni magá: adja ezt Prjucsoknak.

Egy árnyképet húzott elő, amely a leányt ábrázolta.

- Menjen a fenébe, maga mázoló! Semmi közöm, a hölgyhöz! Levettem róla a kezemet.

- Ah! I'm sorry...

- Hát ebben maradunk.

Fél karral eltolta a fiút és továbbment. Mit vannak úgy fönn ezzel a kis boszorkánnyal?

Nála véget ért. Amikor éppen ezt gondolta, galoppban érkezett Cefi, a vízfejű Drót, hatéves kisfiú volt és állandóan egy szál hosszú hálóingben járt. Csinos, értelmes arcához egy felnőtt teste illett volna hordónyi fejét véve alapul. De a roppant fej roppant okos volt és roppant szomorú. Csúf sebhelyek borították, különösen az ajka felett, ahol mutatóujjával az orrtövét vakarta sűrűn. Mint gyorsküldőnc szolgált a külvárosban, és ezért helyi megjelöléssel Drótnak hívták.

Úgy érkezett egy porgömbből hirtelen fékezéssel, karikalában hajladozva, mint a szélvész.

- Szivar úr! Idevigyázzon! A Prücsök azt üzeni, hogy zöld ruhát tessenek lopni, ha lehet, de legyen művirág a derekán!

- Mit mesélsz, te hólyag!

- Hogy zöldet tessenek...

- Kotródj, mert rád lépek! Micsoda pimaszság.

- Egy doboz Caporalt.

A földszintes ház oldalában, ablaknyi kockában süteményeket, vörös bort, feketekávét és Viandox nevű húsleveskockát árult a Gomb Riza, akit kerek, buta babaszeme miatt neveztek így. Valamikor gőzmosodája volt a kövér hölgynek, de ezt egy bohém kárpitos ismerőse elitta, úgyhogy Gomb Riza akkor rövid ideig házakhoz járt mosni. A kárpitos bohémsága azonban nem ismert határt, és elitta Vunier úr lányának a kelengyéjét is az utolsó fehér bóbítáig. Ezért kicsit börtönben voltak. Az üzlet Mahlupek 72 éves nyugalmazott révkapitányé volt. Ez odavette eladónak a szabályosan gömbölyű nőt, és Szivar, a jassz akkoriban havi 45 frank átalányért verte a kárpitost, ha feltűnt az üzlet körül.

Gomb Riza azóta tiszteli Szivart. De lesüti a szemét, ha vásárolni jön, mert Rita Kamélia egyszer flörtből kifolyólag pofonvágtat Tolonc Hedviget, hogy eltört az új protézise.

- Tessék a Caporal és a vörös bor. Összesen 25 sou...

Ezt hangosan mondta, mert a 72 éves révkapitány egy kanapén pihent a hátsó szobában és nyomban felébredt, ha az eladás megszokott hangjai elmaradtak.

Gomb Riza tehát hangosan jelezte az elszámolást, jól becsapta a fiókot, csak éppen a pénzt nem vette át.

- Mondja meg Prücsöknek - súgta lehunyt szemmel -, hogy jöhet nyugodtan vásárolni... Ha tartozik is két frankkal.

- Levettem róla a kezemet, nagysád. Ez faktum. Nem érdekel a kis undok.

Gomb Riza sóhajtott.

- Ön olyan blazírt, Szivar úr.

- Mit csináltam? - kérdezte ijedten.

- Blazírt...

- Riza! - rikácsolta belülről az ősz révkapitány. - Kivel beszélsz annyit?

Szivar továbbmegy.

Teherautók dübörögnek a rakodó felé, és egy ősz ember hegedül az út közepén. A zöltséges szagú, vérpiros alkonyban láрма, csilingelés, ordítás erősödik egyre.

A hír már előtte járt Szivarnak úgy, hogy amikor a Tetováló Frédéric bódéjánál találkozott Prof. Wurmmal és nejével, a varázsló már így köszönt:

- Van szerencsém, nagyérdemű Szivar! Hát miért vette le a kezét arról a lányról?

- Mert egy taknyos.

- Mondtam?! - fordult Prof. Wurmné a férjéhez diadalmasan.

- Mondta. Az tény - bólintott a varázsló. Emerencia telepatikus lény. De sajnos nincs kézügyessége.

A nő, amikor megismerkedett férjével, kígyótestű csoda volt. Ezt a harmadik gyerekük születése után nem tehetette többé. De szerette a kígyótest-mutatványt, s így lelkileg legalább megmaradt e hulló utánzójának.

Kígyónő volt talpig. Szivar azonban kellemetlen érzéssel tapasztalta, hogy nem szereti, ha méltatlan védencét más is szidja.

- Az nagyon derék lány - szólt barátságatlanul. - Csak szemtelen kissé. Ajánlom magamat.

És továbbment.

A sarkon egy öntözőkocsi fordult be, és Tropp, a bútoros kezdte berakni kerti székeit, mert tudta jól: ha locsolják az utcát, az közeli esőt jelent. Sivalkodó kölkök térdig gyűrt nadrággal rohantak a csörömpölő víztank után és fröcskölték a vízugarakat.

- Hé!... Ott az a mafla Szivar!

- Helló, mafla Szivar! A Prücsök jól elbánt veled.

- Te, ha odamegyek!...

A Prücsök-párti utcagyerekek azonban nem félnek senkitől a sintéren kívül. Hogy ez miért van így, azt ki tudná megmondani?

Átalakulnak szavalókórussá:

- Maf-la Szi-var! Maf-la Szi-var! Maf-la Szi-var!

- Hüüüü!

Éktelen üvöltés. Támadó ugrással felkapja a botot.

Uzsgyé!

A sok kölök szertefut, mint a kilövellő rakéta sziporkái.

És távolabb sipítják azért is:

- Maf-la Szi-var! Maf-la Szi-var! Maf-la Szi-var!

Ennek is a lány az oka, gondolja, miközben továbbmegy és szinte dührohamot kap, amikor a sarkon lihegve beéri a vízfejű Cefi:

- Azt üzeni Prücsök, hogy ne tessék mást lopni: zöldet, művirággal, vállán ékkő... Hétre!

- Takarodj!

Most már dühösen sietett.

Szivar Korn Atya üzletéhez ért. De megkerülte a Zenélő Patkányt és a hátsó ablakhoz osont. Éppen megadta volna a jelt, három kopogtatást Rita Kaméliának, amikor csodálkozva látta, hogy az ablak betört. Mitől tört be? És mikor?

Most egy kő repült el a feje mellett zúgva, hajszálnyira és a házfalhoz ütődött.

A mindenit!

Körülnézett harciasan, de senkit sem látott. Mifene?... A földre hullott kőre papírt csavartak. Levél!

Még egyszer körülnézett, de mert senkit sem látott, hát gyorsan kibontotta a papírt. Ez állt rajta:

„Ha továbbiakra is foglalkozik a Prücsököknek, úgy szíves értesítésére hozom, miszerint a Jerabek et Cò. céget illető munkája fel lesz jelentve, és magát bezárjág mind a pinty. Jó lesz vigyázni mondom.

VÉRFÜRDŐ BILL

Kiváló tisztelettel:

Ór- és bérnyilkos K. F. T.”

Ez mi?

A levélben említett ügy nem szenved kétséget. Ez a Vértüüdő Bill csakugyan kellemetlen egy pofa.

Kifene lehet?

Mit akar Prücsöktől? Mindegy. Ezzel a Vértüüdő Bill orr- és bérnyilkossal, ahogy a párbajozók szokják, néhány vontesövü pofont vált alkalmilag. Ez faktum.

Odalépett a kocsma hátsó ablakához és háromszor kopogtatott, hogy Rita Kaméliát légyottra hívja. Óvatosan kellett eljárnia, mert ha Korn Atya, a Zenélő Patkány és a hölgy tulajdonosa felébred szundikálásából, beláthatatlan gorombaságokkal tiltakozna, amiért délutáni álmát megzavarták.

A harmadik koppantásra felvillant az ablakban Rita Kamélia habszőke hajkoronája ibolyaszínű körszalag díszének pereme mögül kibuggyanó, frufru nevű ügyes tincsekkel.

Japánselyem fésülőköpenyének piros bársonygallérját összehúzta krémszínű csipkái felett, és a párkányra könyökölt. Petyhüdt nyakán rizsporos szélű barázdák mélyültek feszülő inai között.

Hajdan ünnepelt szépsége romjain is eredeti külsejű hölgy maradt e nyugalománnyú kedvence a Folies Bergères-nek, akit sokan a revü királynőjének magasztaltak, és romantikus kapcsolata a kvarpokatalai maharadzsával annyira köztudott volt, hogy amikor a nábob csődöt jelentett, Rita Kaméliát kiutasították Hindosztánból.

Korn Atya a belváros egyik művészkávéházából importálta elvirágzásának abban a korai, de mégis kifejezetten őszbe hanyatló időszakában, amikor a művésznő már nem kapott szerző-dést, de még tartozott a lakbérrel. A Zenélő Patkányban hatalmas attrakció volt a directrice és rajtaütésszerűen polgárjogot nyert e népség körében.

Rita Kamélia nagy bámulója volt Szivar „könnyed egyéniségének”, ahogy ő magyarázta e bűnös ifjúval szövődött gyengéd és romantikus sodronykötélékeket. Állítólag a csodálatos pepita flanell nadrág is Korn Atya gyűjtése volt. Ugyanis a Zenélő Patkány és a művésznő tulajdonosa általános gyűjtéssel foglalkozott. Mindent gyűjtött: szövetet, kesztyűt, zsebórát és jobb éttermek cégjelzéssel ellátott evőeszközeit. Könnyű a bélyeggyűjtőnek, egy Semf- vagy Michel-katalógus birtokában, de elképzelhetetlenül komplikált a gyűjtés alapárak nélkül, amikor a névértékből levonják a frankra átszámított előrelátható összbüntetés nagyságát.

- Milyen szép ön ma - üdvözölte Szivar a művésznőt.

- Hajolj közelebb - súgta Rita Kamélia.

Közkedvelt mosolyával nyújtotta hölgye felé arcát a jassz, és erre két akkora pofont kapott, hogy pepitaszínű lett a világ előtte.

- Maga pimasz! Megmondhatja annak a Gomb Rizának, hogy odamegyek, és elhozom a parókáját!

- De kérem... - hebegte Szivar. - Nincs is parókája...

- Az kiderül a gyakorlatban!... Azt hiszi, hogy vak vagyok? Mi!

Megvakarta a fejét és egy levelet húzott ki a hajából, amelyen ez állt:

„Tisztelt Rita Kaméleon!

Amíg Ön hív. És odaadóan üldögél önzetlen szívéen. Az a Szivar nevű főzi Gomb Rizsát. Csak ezt akartam felhívni a figyelmébe. És maga ne foglalkozzon Prűtsöggel, mert akkor jaj! Be lesz köpve Korn atyjának, hogy hol a karkötő és ebből Szivart pártolá. Ha én megölöm, akkor még idegenajkú illetősége miatt a tollonszollás se kutya, ha nemfogad nekem.

Alulírott: Vérfürdő Bill

Orr- és bérnyilkos K. K. N. M.

U.i. K. K. N. M. azt jelenti: Kő nem marad egymáson. Tehát vigyázni! Mert én jó ember vagyok, amíg haragítanak.”

- Pardon! - mondta a jassz gyorsan és tovatűnt, mielőtt Rita Kamélia marasztalhatta volna.

Megvan a pimasz!

Ez a Kicsit Bob ott állt szemben, amikor Gomb Rizával társalgott. És persze dühös, mert Rendőri Nanette nem neki adta a Napóleon-aranyait. Mert ő előfizetett itt a hölgyek szimpátiájára!

No, csak várj!

- Hol van Kicsit Bob? - kérdezi a mulató előtt álldogáló néhány nyakvédős hivatalnoktól.

- Kicsit Bob! Halló!!!... Itt a Szivar!

Megjelenik:

- Mi van?... Mondtam, hogy...

Puff!... Kicsit Bob hirtelen tizenkét pofont kap, Szivar egy rúgástól az út közepére zuhan.

- Hujjé!... Vágd szájon!... Juhuuuj!...

Tágul a kör... Piff, puff!...

És száguld a hír süvölvény galoppban sikátortól sikátorig: A Kicsit Bob, a főfiú és Szivar, a jassz összetementek! Cefi, a vízfejű Drót, aki mindenütt feltűnik hosszú hálóingében és skrofuláival, rohan Veuve Marie-hoz, de Prücsök már elment:

- Ruha van! - jelzi lihegve. - Kicsit Bob és Szivar... Csuda leszámolás!

- Aki meghal, tiszta haszon - mondja Veuve Marie, a szép arcú, villogó szemű virágkofa. Ez Cefinek túlságos közöny fáradságáért, tehát leköpi, mert nála a nemtetszés nyilvánításnak ez a módja, és elrohan.

Ezalatt áll a harc! A mutter nevű csavar koppan, a bikacsök csattan... recseg a csont... Rikoltozik a nép:

- Mássz bele!... Ne sajnáld!... Hujjé!

Vérbe borultan hemperegnek, egymást marcangolva a kociúton.

A pék autója szapora túlköléssel épp hogy elkerüli őket hirtelen cikcakkban, és az öklét rázó sofőrre nézve harsányan megjegyzi a hivatalnokok kara:

- Mar-ha!... Mar-ha!...

A bolt előtt pipázó fűszeres hátraszól toprongyos inasának:

- Wanderbild, hozd a sósavat!... Ha betörik a kirakatot, fröcskölünk!

- A szemedet szedem ki!...

Egy hatalmas pofontól Kicsit Bob merész ívű pályán a portálhoz vágódik.

Zumm!

A Nárcisz Park cégtáblája csörömpölve széttörik a földön.

- Ne renováljatok!... Mássz belé!...

- Ne uszítsa itt! Mire való az? Hozzon rendőrt valaki!

Egy varázslatos hirtelen mozdulat, és Kicsit Bob markában megcsillan a nyitott bicska! Előírászerű fogás: kisujja a nyél vége alatt, hogy visszacsúszáskor a kés ne vágja meg, irányzékul a hüvelyk odasimul és lazán fekszik a penge mentén.

- Te szúrsz?! - zihálja Szivar.

Nem tűrheti! Gyors gesztus, és belső zsebéből előhúzza egy félméteres, fanyelű konyhakést.

Vigyázz!... Bicskáznak!... Vegyék el a kést tőlük!...

Egy női hang rikolt a magasból:

- Ne hagyják őket!... Hát nincs itt egy rendőr sehol?... Lajos, a fene a pofád, így sietsz a gallérokért? Na várj csak, ezt megmondom a papádnak!

Lajos elvágtat. De a saroknál visszafordul és hátrafelé lépeget. Ekkor elüti egy tricikli, mire a gallérokért rohan.

Lihegnek.

- Teszed el azt a kést?!

- Na gyere, te erős!...

Félkörben, óvakodva elindulnak, lihegve. Itt most vér folyik. Emberhalál lesz. Alig kétséges.

- Gyere, André - mondja közömbösen egy mély hang. - Nem akarok tanú lenni.

Szivar megáll, és feszülő térdel kinyújtja a lábát. Most olyan a dráma, mint amikor a függönyhúzó megragadja a zsinórt, és egy mélyet zendül a gong.

Ám ekkor megjelenik vörös bugyogóban, kaftánja aranydíszében Odette, a Finom Török nevű amazon, kezében rézkosár tele parázssal, és egy kecses, nagy ívű mozdulattal, ahogy a magvető falusiak andalognak új barázdák között lépegetve, félkörbe lendíti tartályát, és szertepöppen a tűz.

Sebes bakugrásokkal hátrálnak, és hosszú spirálisba szétszóródik a kör.

Kiáltozás, füttyülés, de a harcnak bizonyára vége.

Odette elnevezésében csak a Török előnév bír a látszat kellékével, a Finom jelzöt még külsőleg sem indokolja semmi, és ezt jól tudják, hát nem kezdenek vele.

- Nekem ne csödüstetek ide a rendőröket! Áprilisban még fizettem a Gyula fél szeméért... Az én rolómat egyik senkiházi csibész miatt sem fogják lehúzni! - rikácsolja kávéfőzéshez készült rézkosarát lóbálva.

Néhány higgadt rabló is békítően középük áll a Finom Török pártján.

- Ne ugrálj, Szivar! Kapott ma már mástól is eleget a Kicsit Bob. Sok aljasságot írtak róla a nőnek, ami igaz...

- Beköpte a Prücsök miatt a Vértürdő Bill! - kiáltja egy néző.

Szivar nagyot nyel... Hm. Itten valami tévedés volt. Mégsem ez írta a névtelen elárulást.

- Minek kezdte vele? - kérdezi most a Finom Török a jassztól.

A jassz zavartan áll egy percig.

- Mert ez mindig erős akar lenni! - feleli végül dühösen Szivar.

Lehet, hogy a magyarázat kiegészítésre szorult volna, de a sikátor végén egy rendőr tűnik fel, és erre a tárgyalás résztvevői mintegy felszívódnak hirtelen, úgyhogy az utcában csak egy magányos rendőr közeleg, és röviddel rá befut Lajos a gallérokkal.

...De az alvilág megszokott élete anarchiába csap át. Vértürdő Bill megmérgezte a hangulatot. Elszánt menyasszonyok, kik valamennyien féltékenyek, és ritkán ok nélkül, inzultálják udvarlóikat! Becsapott tettestársak hite megrendül cinkosukban, és a kikötőnegyed pokollá válik.

Roppant Manót példának okáért Tolvaj Dezi köszönés helyett szájon kapta egy jobbkezzel, hogy kihullott állkapcsai közül az aranyhíd. Vagy teszem Rongy Aurél kapitány drámai ridegséggel kivezette közös lakásukból a nejét, idegességében a nő hajánál fogva végezte a kiutasítást, és Schulteisz, az Ikrek dél óta bolyong a külváros háztetőin, mert biciklijét kereste rajta egy kerékpár jogos eltulajdonítója.

Mindez a Vértüdő Bill levelei miatt. No de itt van szerencsére Tanúpipóke mint hivatásos járőkelő; minden járműbalesetnél, utcai botránynál, épületbeomlásnál felírátja magát a rendőrel, hogy vallomására nézve befolyásolják, és ebből úgy-ahogy megél. Fél arcát felismerhetlenné tették egy forró tepsivel, midőn gyanútlanul lakására ment, de most diadalmasan hozza a hírt. Tanúpipóke kisütötte ebből a tepsiből a valóságot:

- Rezeda a tettes! Csak ő tudta, hogy Marie-nak dublé órát vettem arany helyett!

- Ez biztos? - kérdezi Részes Mandarin.

- Ha akarod, megesküszöm rá!

- Nincs nekem arra pénzem.

- Végre is, ha Rezedát ártatlanul agyonverjük, kisebb hiba, mint ha életben marad, és ő a bűnös.

Ezt mondja Tülok Bull lámpagyújtogató, aki kétméteres rúdjával esténként és hajnalban mint Prométheusz földi képviselője kezeli a világítást. Heves megbeszélő, de úgy az előzmények, mint a kivitel dolgában sohasem tartozik a szenvedő vagy cselekvő táborhoz. Ő csak vérmes megbeszélő.

A kikötőt bejárta a hír: Rezeda csarnoki hordár a Vértüdő Bill, és elmentek hozzá ismerősei, hogy fásírnak valót pofozzanak belőle. A bujdosó Rezedát elszórt, kisebb egységek többször is megverték a nap folyamán, végül a felesége is, mert Vértüdő Bill tisztelettel közölte, hogy Rezeda lóversenyre jár, és kalapot vett a Donga bár felírónőjének.

- Ez se az - szólt erre Részes Mandarin, aki seregei élén megjelent éppen és elhozta egy teherautó lökhárítóját is.

Nem oldódott meg estére sem a rejtély, pedig ötször is megfordultak arrafelé a mentők, és Besurranó Mirnixnek valaki leszakította a jobb fülét.

NEGYEDIK FEJEZET

Prücsök és a riadókészültség kivonul

Veuve Marie-nál megjelent Prücsök a kosarával.

- A bizományi krizantémért jöttem - búgta behízelt mosolyával.

- Ezeket vidd, a fogós kosárból - felelte a sommásan özvegy Veuve Marie.

Három férje kihalt mellőle. Az első, Deboux mechanikus szerelés közben lezuhant a tetőről, mert remegős volt a térd, pedig mindössze harminckét éves múlt. A másik, Fousier képkerevező, egy napon elbújt éjszakára, és a melegház virágágyában aludt, ahol vége lett, mert a violák ráleheltek a halált. A harmadikat ugyancsak végtagjainak remegése ölte meg. Palafedés közben egy ötemeletes ház tetején szólította magához a pallér, és ahogy elindult, lezuhant a magasból.

Ebből is láthatjuk a tanulságot: így jár, aki egy háztetőről lezuhan.

- Megyek a bálba! - újságolta Prücsök.

- Szép is az! Utoljára a szigonyosoknál voltam: a bálnabálon. Sok jó barátom akadt, köztük néhány régi cetvadász, mind derék és széles vállú. Ott ismertem meg Makárt, akiről azt mondják, hogy sose vétette el a bálnát, amikor szigonyozott... Az volt a bál!...

Szemei titkos emlékezései tüzeiben versenyt villogtak hatalmas fehér fogaival.

- Makár a legkülönb legény mind között, tehát hozzá megyek, ha visszatér a Déli-tengerekről.

- Aki hűséggel vár - mondta Prücsök -, az nem vár hiába.

- Mégis várom, mert lehetnek kivételek - felelte búsan. - Az volt a bál! Sárgával himzett kék szaténruhámat viseltem, strasszból készült hajékkal, és éjfélkor a kormányossal felbontottam az eljegyzési szándékot Makár miatt. Mert ilyen a bál: este önfeledten táncolsz, és hajnalban kitör az általános dulakodás. Kéz a kézben Makárral, meghatottan álltunk ott, és a kormányosról eltávolították a pianínót. Hát ilyen a bál. Éjfélkor még társalgás van, és hajnalban már tetováltat az ember. Egy szigonyt illusztrált belénk a Bickmann élőbőrfestő, átszúrt szívvel. A kormányossal vége lett. Lehet, hogy ész köll a kormányzáshoz, de a szigony, az szigony! Izom, ideg és szemmérték, továbbá erő és fizikum párosulva teszik a lényegét. Ha meg verekedés van, akkor Makár előtt le a kalappal, mert úgyis leröppül!... Te, várj!... Adok neked egy csontlegyezőt, az kötelező, és van egy selyemharisnyám is...

- Ó, az nagyon jó lesz! A Besurranó Mirnix meg kiondolál majd a kolmizóval.

- Kell a csudának! Menj csak, és daueroltass a hitelemre! Miféle bálba mégysz?

- Tiszti kaszinóba - vetette oda könnyedén. - Ész Lajos meghívott, és fél kilenckor jön a furgonkocsi értem... Szervusz Veuve Marie...

Sietett, mert nyolcra járt. A sarkon Rendőri Nanette kiabált vidáman.

- Eredj Mirionhoz! Azt mondtam neki, hogy manikűrözzön téged!

- Köszönöm szépen... - és hirtelen néhány élénk virágot tűzdelt pápuasötét hajába.

- Ha gukker is kell, hát csak szólj - biztatja kedélyes üvöltéssel túlról.

- Köszönöm! Lehet, hogy megkívánják a bálban.

- Hallom, hogy Szivar levette rólad a kezét!...

- Le - felelte nyugodtan. - Szerbusz. - És továbblibbent riszáló járásával, virágos hajával, derűs arcával, hogy madárfütyre gondolt, aki csak látta a benzinszagú, poros kikötőnegyed fülledt estjében...

És ment.

Szivar közben megragasztotta felrepedezett arcát és rendbe hozta magát kissé.

- Most járt erre Prücsök! - kiáltotta Veuve Marie berakodás közben.

- Nem érdekel az a kölök! Torkig vagyok vele.

Prücsök a manikűröstől egyenesen a mozi elé ment. Egy óra késéssel érkezett a bejáráshoz.

Szivar már várta. Illetve szemközt ült a szemétládán, mint aki véletlenül arra jár. Micsoda kis boszorkány. Kétoldalt abban a fekete drót hajában virágok kelyhe csilingel.

Levette a kezét róla. Ez faktum. Csak azért jött, mert kíváncsi, hogy mit csinál egy ilyen kölök nélküle.

Prücsök mosolyogva andalog a mozilátogatók között, csak kár, hogy egyik-másik belebotlik a cipője orrába.

- Pardon! - mondja ilyenkor kedves mosollyal és szomorúan, mert az illető káromkodik. De elszégyelli magát és az ártatlan ügyefogyott gyerektől virágot vesz, hogy jóvátegye.

Később Szivar döbbsen látja, hogy a lány szükség esetén megtoldja a cipő hosszát egy óvatos lábmozdulattal, és így, ha már elkerülné valaki, hát az is keresztülbotlik rajta.

Hú! Hiszen ez egy életveszélyes szélhámós.

Most odajön egyenesen Szivarhoz, mérföldes csizmájában, mint a Babszem Jankó óriása.

- Hol a ruha? - kérdezi követelően.

- Miféle ruha?

- Hát amit loptál nekem. Vagy nem említettem?

- De igen. Azonban nem vagyok a cseléded, hogy ruhákat lopjak neked. És harmadszor, miféle ruháról van itt szó?

- Egy lopott zöldről, művirággal. De ha nem akarod, hát nem. Most sietek a virágot eladni, aztán daueroltatok, mert este megyek a bálba a hullaszállítóval.

A lány a virágkosarával odább ment, mert egy jól öltözött úr közeledett. Sietve kissé előre-csúsztatva a lábát, de nem úgy végződött a csel, ahogy akarta, mert az úr egy kissé elgondolkozott, és így kelleténél hosszabb ívben botlott, elannyira, hogy keresztültörte fejével a pénztár furnérból készült vékony oldalfalát.

A pénztárosnő csodálkozva látta, hogy egy pusztá fej, alig némi arcbőrrel, benyomul a falból.

- Jegyeket csak a tolóablaknál adok - szólt lakonikusan a pusztá fejhez -, nincs kivétel, tessék sorba állni!

A beszorult úr azonban nem bírt visszakozni a torkának feszülő furnérnyársak közül. Erre a pénztárosnő gengszternek vélte, és hirtelen fejbe csapta egy hamutálcával.

Ezalatt a portás megfogta karjánál Prücsököt, aki elosont volna.

- Hohó! Maga csak maradjon szépen...

- Eresszen el!...

Szivar zsebre tett kézzel, komor jassz módján odajött, elhúzta Prücsköt és azt mondta a portásnak:

- Ne okoskodjon, ez a kislány nem csinált semmit.

- Azt maga mondja - felelte a mozi bűsz cerberusa.

Közben az úr üvöltözött a pénztárban, és valaki elszaladt egy lemezbontó vasklapni nevű szerszámmért.

- Ezt a kölköt rendőrnök adom át! - kiabálta a portás, és két úr a közelben helyeselt.

- Én Fedorovics orosz világbajnok vagyok! - mondta az egyik bikanyakú egyén. - Ilyesmit nem lehet egy moziban.

- Majd orosz bajnokok mondják meg, hogy mit csináljanak az afrikai mozikban... - mondta Szivar a bajnok felé fordulva, hogy a portás figyelmét elterelje.

Miután ez sikerült, és a portás laza tartásban az orosz válaszát várta, Szivar bal kézzel úgy szájonkapta a gyanútlan cerberust, hogy ez elsöpörte Robert Taylor képmását, egy főzene-igazgató édesanyját és a segédgépészt, a lemezbontó vasklapnival, amint éppen érkezett.

Ezután a jassz megverte ama két urat is, akik helyeseltek. Elsősorban Fedorovicsot tette ártalmatlanná, mert ez világbajnok volt, tehát különös gonddal, nyomban a legerőteljesebb állkapocsütés alkalmazásával vitte földre, és roppant sajnálta másnap, midőn kiderült, hogy Fedorovics bridzs-világbajnok. A másik helyeslő úr a könnyed fejbeütéstől esés közben ismét ledöntötte a tápáskodó segédgépészt, és sajnos a lemezbontó vasklapni úgy rohant bele a bordáiba, hogy egy porcelválásban nyomban kiegyezett volna.

A pénztárba szorult úr lassanként megszokta új életkörülményeit és figyelmeztette a pénztárosnőt, hogy a visszaadásnál tévedett. Ez az úr most lehiggadt gyászolónak tűnt, ahogy fejére hintett hamuval és alig némi arcbőrrel megkérdezte a pénztárosnőt, hogy hol találkozhatnak másnap, ha úgy adódna, hogy közben kiszabadítják innen.

Az idillnek sikoltozás, ordítozás, recsegés, zuhanás vetett véget, az előcsarnokban teljesen felborult a rend. A vasklapniba hullott helyeslő idegen sérült bordájával felugrott, és kivette a revolverét.

- Ne mozduljon! - kiáltott Szivarra. - Én Stergen főfelügyelő vagyok, és azonnal...

Nem mondhatta el, hogy mi lesz azonnal, mert Prücsök elragadtatott hangon így kiáltott:

- Éljen Stergen főfelügyelő!

És ráborította minden virágát, hogy a krizantémeső beborította Stergen fejét és elvakította. Most sivítva érkezett a riadókészültség, és néhány hisztériás nő elsodorta bordarepedésével az ünnepeltet.

- Gyere... - mondta Prücsök, miután elragadtatásában még kosarát is az ünnepelt főfelügyelő fejére hullajtotta, azután barátját egy hirdetőoszlop körül meglapulva elvezette.

- Mindenki igazolja magát!...

Az épületet megszállta a rendőrség, és kezdetét vette az igazoltatás. De Prücsök és a jassz ekkor már messze jártak.

- Szent Atyám! Elkésem a bált... Komolyan nem loptál estélyi ruhát?

- Én nem vagyok a dadád, hogy mindenkit felpofozzak és azután elmenjek lopni is! Elég volt!

Büszke, gyors léptekkel távozott. Büszkén távozott igazságának tudatában és gyors léptekkel, mert feltűnt a közelben Babette anyó, és vele volt a lavór is. Védencét kereste a nyugtalan idős hölgy, de észrevette az elsiető jasszt is.

- Hallja! - kiabált utána. - Átadom magát egy rendőrnek és leverem a glazúrt a képéről, ha a környékre jön, maga éhenkórász bitang!

De a jassz annyira sietett, hogy nem is válaszolt. Szivar, akiről jól tudták, hogy polgári foglalkozására nézve nem dolgozik, olykor mindenki előtt ismeretlen sürgős ügyben elsietett valamerre, és érdekes, hogy e halaszthatatlan teendőit általában a váratlanul közeledő Babette anyó juttatta eszébe.

- Jó nap volt - szólt Prücsök, miközben hazafelé mentek. - A kocsmában elgurult egy frankom, de Kirúg Hümér majd megkeresi a jégsekreény alatt.

- Holnap érte megyek. Az a rovottmúltú még letagadja.

- Most bálba menés lesz.

- Újságolták már! - és ráripakodott: - Nem szeretem a flangérozást!

- A papám végett... - felelte Prücsök halkán, és elfutotta szemét a nedvesség.

- Ne bőgj, mert... Van legalább lornyós szemüveged?

- Miféle az?

- Bálba uraknak frakk, hölgyeknek estélyi látszer kötelező.

És a kunyhóban kiráncigálta a sivalkodó, rozzant fiókot, előkerült egy úgynevezett kazetta, amelyen elszórt zománcszilánkok itt is, ott is, gyöngyházzal díszes jobb időket gyászoltak.

SOUVENIRS Calude Font 1875

Ilyen dobozokban célszerűtlenné vált, de külsejüknel fogva elhajításra túlságosan szép holmikat őriznek olykor évtizedekig is tárgyak bálványimádói, nagyrészt idős asszonyok, akiknek a szenvedélyes takarékoszágon felül egy vagy más különleges okuk is lehet arra, hogy íróasztali műközetek, nagyobb szabású csatok és plüssdíszes képkeretek láttán elmerengjenek...

Egy motring pamut és a helyfoglalási engedély foszlott könyvecskéje mögül előkerült a kisujjnyi vastag aranyláncon függő lornyon.

- Ó, de gyönyörű!...

- Bábi... Küldd ki azt a lányt - hallatszott az utcáról. Veuve Marie jött csillogó szemmel, és széles csípői, karcsú dereka, hatalmas felső alkata szinte szétvetették halcsontfűzőjét a neki-hevült iram lihegésében, ahogy lelkendezve befutott:

- Már készülődik - jelentette Babette anyó.

- Idefigyelj... Jaj, de futottam... Ehol a harisnya, és hoztam egy rityit... Igaz, fekete szövet aranyrámás felsővel, de itt a csatjánál kell fogni, mer lejár róla a fém... Phü!

Az osztrigás ma erre tolt haza a kordélyát, mert kíváncsi volt.

- Elment-e a bálba?

- Most készül - kiáltotta valaki egy szomszédos ház tetőlakásából.

Kíváncsiskodó fejek bukkantak fel itt is, ott is az ablakrámaikban.

Schultheisz, az Ikek belerikkantott e várakozásba a harmadik emeletről.

- Gyerünk a starttal!

Ilyenkor két tenyerét a szája elé tette tölcselesen, amit úgy hívott, hogy dróttalan szikramegafon. A Schultheisz nevű Ikek valamikor két egyforma példányban idegesítették a környéket, de az egyik ikertestvért korán ragadta el a környezetéből a delírium tremens, és mert ezáltal magyarázni kellett a gyengébbeknek, hogy ikekről van szó, de a sors kifürkészhetetlen akarata folytán ez a másik él még, a külváros nyelvegyszerűsítési ösztöne úgy segített e körülményes állapotban, hogy elnevezte a két példányból megmaradt díszpéldányt ekképpen: „már megint itt jön ez a Schultheisz, az Ikek”. Nem „az ikek közül az egyik”, sem „az életben maradt Schultheisz, akinek ikertestvére volt”, hanem így: Schultheisz, az Ikek! Slusz, pász, kész!

Schultheisz, az Ikek valaha hivatásos labdarúgó-bíztató volt, és ma is szívesen rikoltzott a magasból.

Az úttest jobb oldalán szinte teljes számban összegyűlt egy csoport mezítlábas gyerek: Prücsök magántitkárainak kara, élükön Cefi, bizonyos futásra kész, permanens kiállásban, mivel ott volt Veuve Marie, akit a nap folyamán leköpi.

- A nagysága küldi... - Kirúg Hümér érkezett lihegve, fél üveg parfümmel. - A régi időkből való. És itten nem használta...

Rita Kamélia azért küldte az illatszert, hogy legalább a szaga e nagy időknek ott párologjon el végleg a finom gavallérok között.

- Hoztam egy szagos szappant - jelentkezett Roppant Manó, aki nemrég kirabolt egy drogériát.

A Finom Török egy ezüst cigarettatárcát akart kölcsönözni, és ezért Babette anyó ráemelte a redőnyhúzókat.

Az utca nagy izgalomban várt...

Prücsök ma bálba megy!

Félóra múlva megjelent Szivar, és úri párbajozókhoz illő távolságról nehéz lovassági becsületsértéseket váltott Babette anyóval, de kezében már ott a becsomagolt báli ruha. Sajnos, az öreg kofa félreértette a gesztust, mikor a jassz átdobta Prücsök báli ruháját, hogy Babette anyó elkapja, de az valami goromba célzatú tárgynak vélt, viszonzásul odavágott egy vödört sebtiben a gyanútlan Szivarhoz, mire a jassz nyomban legurult a szenespincébe.

A várakozást ez a szenzáció nem elégítette ki.

De jött már... Itt van!

A kunyhóból kilépett Prücsök! Zöld báli ruhában. A csont legyezővel.

- Brávó! - harsogta Schultheisz, az Ikek, és sokan tapsoltak is. Veuve Marie megpörgette a leányt, és eligazított néhány redőt Prücsök ruháján.

És Prücsök legszebb mosolyával bólogatott mindenfelé, az ablakok karzati közönségének is...

Aztán megérkezett Mathias a furgonnal.

Prücsök beült a sofőr mellé és könnyedén odavetette:

- A tiszti kaszinó...

És a hullaszállító sötét kabátos sofőrjével, egy dauerolt estélyi ruhás hölgyel, az utca lakóinak babonás rémületétől kísérve nekivágott a városnak.

ÖTÖDIK FEJEZET

Prücsök alaposan megtáncoltat egy bálozót

Könnyedén, fesztelenül belépett a bálterembe... Nyomban hihetetlen feltűnést keltett. Gyönyörű, méregzöld ruhájában, amelyhez képest egészen élénk lángvörös selyemcipője, szénfekete selyemharisnyája és jókora ódon erszénye élénk ellentétet képeztek - döbbenetes volt. Járásában is annyira könnyed és közvetlen igyekezett lenni, hogy mindenki dermedten nézte.

Megijedt.

Elhatározta, hogy kecsesen előveszi Babette anyó húsz éve óta először szerepelt lornyonját.

Ezt a lornyont ma már csak léggömböknél szokásos tafruhája derekába ékelten viselte utoljára Babette anyó. Összesen negyven éve lehet, amikor egy angol haditengerész esküvő előtt szüleinek bemutatta. De ez a fiú röviddel rá a Horn-fok táján elmerült Babette anyó életéből, és mindezt ma már csak ő tudja, meg a lornyon és a korallzátony, amely olykor az elmerült ifjakat őszinte részvéttel magához öleli szétágazó karjaival.

Ám a vastag aranylánc mégiscsak úri viselet. Előveszi hát.

És estélyi ruhájának dekoltázsából előhúzta a lornyont. Sajnos, az aranykeret egy kiálló recéjébe beleakadt inge is. Így teljes lőn a botrány. Menteni, ami menthető - gondolta, és a filmsztároktól elsajátított módon, vonagló testtel, apró, ringó járással könnyedén Villoix tábornagy, gyarmati kormányzóhoz lépett, és egész finom orrhangon így szólt:

- Nem nyújtaná a karját, főhadnagy úr?

Senki sem szólt, ettől verejtékes lett, és közben mosolya olyan idiótaszerűvé torzult, hogy egy neuraszténiás lakáj kezében megrezdültek a tányérok ez arckifejezés pusztá látásától.

De senki sem mozdult.

Csupa fényes uniformis és estélyi ruha egy kitörő botrány feszült döbbenetében... Egy mellette álló lakáj kezében hatalmas tálcán pezsgőspoharak. Talán, ha iszik? De most Prücsök lehülten érezte, amint leszalad egy szem a harisnyáján, és néhány centiméter előnyt adva követi a másik, mintha egy hendikepverseny gyorsasági díjait osztogatnák a bokájában.

Ez rémes! És legalább mozdulna valaki...

Zöld színű mosollyal, leereszkedőleg odaszólt a lakájnak:

- Jöhet egy pohárral, öregem... - és külön merevítve álló kisujját, lornyonjával kecsesen és magasról a pezsgőre mutatott. Erre minden ok nélkül a lornyon feje lehullott az egyik pohárba, amely nagy csörömpöléssel eldőlt.

Prücsök szája kinyílt, és úgy maradt. Közben, mint egy bűvészpálcát, megrettenve, bénultan fogta az aranynyelet.

Aztán egyszerre kihúzta magát. Elhatározás érlelődött benne, és máris megvalósította. Két karját jobbra-balra lengetve kihívó, könnyed testtartásban előrelépett, vállat vont és lengő mozdulatából kiindulva nagyot csapott kislányos mellkasára a következő különös kijelentéssel:

- Feladtam! - És mint középkorú várúr, ha odaveti tüzőjét megmaradt arányaival a vesztett játszma végén, még így szólt: - Lehet kirúgni!

- Kicsoda ön? - kérdezte végre egy elképedt úr.

- Az az én dolgom! Maguké a kirúgás! Jöhet az a vörös csirkefogó! - És már látta is távol, a háttérben a vörös káplár fejét. - Ott áll! Tessék!... Jöjjön... Lehet kirúgni!

A vörös hajú attasé, egy norvég gróf kétségbeesetten tiltakozott a lány állítása ellen.

- Én sohasem bántottam... Mademoiselle-t.

- Pardon! - helyesbített Prücsök. - Ez nem az a csirkefogó. Van egy káplár az ügyészségen, azt kell hívni, csak mondják meg, hogy itt van a kémnő, és a többi az ő dolga.

- Egy ilyen tacsó!

Mervin doktor, akit háta mögött Afrika Cárjának neveztek, és kormánybiztos volt, döbbenetesen ismerte fel a leányt, aki nemrégiben betört a hivatalába.

- Maga az oka! Mert, kérem, nem lehet valakit elutasítani, ha a papájáért újrafelvétel miatt jött.

Közben megakadt a szeme egy nagyon szép katonán, akinek sok kitüntetése, angol bajusza és kék szeme volt.

A katona, Debouiler százados, kedvesen mosolygott rá:

- Azt hiszem, a kormánybiztos úr őexcellenciája szívesebben fogadja önt holnap a hivatalában.

- Egy alkalommal már fogadtam önt, és...

- De nem akarta azt csinálni, amit én mondok! - kiáltotta Prücsök. - Mert, kérem, itt hanyagság történt. Vétkes gondnokságból kifolyóan! - Egész a századoshoz fordult és kinyújtott karral Mervin doktor őexcellenciájára mutatott: - Ez nem tartott helyszíni szemlét! Elítélt valakit a meglátogatása, illetve a tetthely meglátása nélkül!

- Ma már nem vagyok vizsgálóbíró, kislány, mint a bűntény idején. Néhány formaságot azért mellőztem akkoriban, mert ha a bűnösség nyilvánvaló, a törvény is megenged bizonyos könnyítéseket.

- De csak tárgyas bizonyításnál. Vagy bevallás esetén! Tehát nem a szabályos előírással nyomozott.

- Ez nem éppen a megfelelő hely az én hivatali ballépéseim felsorolásra - mondta Mervin doktor, és ahogy a szeme végigsuhant a lány vakítóan szivárványszín külsején, egy mosolyt kellett elfojtania. - Annyit segítségemre közlök magával, kislány, hogy ha mindenféle jelentéktelen látszat kedvéért új vizsgálatot rendelnének el, senki sem töltene békében büntetését.

- Tessék tudomásul venni, hogy itt nem jelentéktelen az ok, amely fennforog a szőnyegen! Itten most töltünk tiszta vizet a nyílt kártyákba: a halászok kihorgásztak egy tetemet, amely azonban még élt. - És mert többen is elmosolyodtak, energikusan körülnézett. - Ezen nincs mit nevetni kérem! Ha valaki halálra ússza magát, az köztragédia! Két teljes frank értékű bizományi krizantémot vittem a szegény ember jeltelen sírjára, amelyen ez állt: „Frédéric Louvain, élt negyvenkét évet.” Mert ez a sír olyan jeltelen volt, hogy még azt is ráírták krétával a táblára: „Albert! Ide nem kell a locsoló meg kerti olló!... Ha keresnek, a trafikban vagyok!”

Doktor Mervin megérezte, hogy átfordul a közhangulat e kis demagóg javára. Tehát elmosolyodott. Nagy diplomáták nemegyszer helyeselnek csak azért, mert az ellenfél népszerűségét is áhítják.

- Nézze, kislány, én szívesen meghallgatnám, de az udvariasság kötelez a társasággal szemben.

- Hallgassa meg! - mondta vidáman egy ragyogóan szép asszony, és a társaság váratlanul örvendezni kezdett az egyéni nagylelkűségen. - Hallgassa meg excellenciád - kiáltották egyszerre többen is.

- Hát hallgassuk meg a kislányt, Mervin... - szólt most a kormányzó is, és a leány hálás mosollyal fordult feléje:

- Köszönöm, főhadnagy úr...

- Sajnos - szólt a kormányzó sóhajtva -, táborszernagy vagyok.

Bölcs táborszernagyok jól tudják, hogy milyen meggondolatlan óhaj, ha ifjú főhadnagyok a legmagasabb katonai rangot áhítják. Az áhított kinevezés egyben happy end, de ifjú főhadnagyok tulajdonságaival szemben több hátránya is van.

- Bocsánat a félrecímzésért. És köszönöm, hogy önök valamennyien az én pártomon vannak Mervin ellen.

Ez a merész fordulat, amellyel egyszersmind ereje tudatában beszüntette a kormánybiztos körülményes címezgetését, mindenkit meglepett, s bizonyos fokig valósággá lett. Az előkelő vendégek kissé rokonszenveztek már Prücsökkel.

- Hát kérem! Kezdjük előlről. Pro szekundo, az én papámat azzal vádolták, hogy merényletben részesült maga ellen. Az én papám orvos volt, úgy hívták, hogy Decoux.

Felzúgtak. A kiváló orvost sokan ismerték. Emlékeztek is a merényletre, amely akkoriban mindenkit meglepett. Az orvos felöltőjében elfogatásakor megtalálták a pisztolyt, amelyből a gyilkos lövést leadták.

- Szóval, ön... Decoux-nak a leánya? - kérdezte Deboulrier százados, aki nem vette le a szemét a leányról.

- Igen. És maga kicsoda? - Itt mindenen vihognak. - gondolta dühösen.

- Deboulrier százados vagyok.

- Örvendek. Maga biztosan nyomozott már - mondta, mert úgy érezte, hogy kedvesen néz rá ez az ember, tehát felhasználhatja pártfogójának, mivel Szivar impozáns közelségét eléggé nélkülözi...

- Biztosan nekem fog igazat adni abban, hogy visszacsinálják a papám ügyét. Szabálytalan volt a színszemlézésben, és ezáltal az ítélet renonsz? Ha pedig ezen a nagysága nevet - fordult dühösen Lady of Printownhoz, az admirális lordjának feleségéhez -, akkor bizonyára nincs szíve, mert itten apáról van szó! Ugyebár, százados úr?

- Sajnos - felelte mosolyogva Deboulrier -, a joghoz nem értek.

- A helyszíni szemle nem derítheti ki - szólt nyájasan Afrika Cárja -, hogy a fegyver, amelyet apjánál találtak, nem a merénylet. És olyan régimódi hatlövetű forgópisztoly, hogy a golyót nem téveszthette el a szakértő.

- Az én papám tagadta, hogy ő a bűnös.

- De hiszen mondta a vörös hajú attasé, aki Prücsök szerint nem az a csirkefogó - úgy tudtam, hogy Decoux-nak nem volt gyereke.

- Nahát, kérem! - mondta a leány. - Az vagyok én. Mert igenis ennek a Decoux nevű papámnak volt egy titkos gyereke, csakhogy én a valódi papámnak vagyok az álgyereke, aki újból nősült az anyámmal, és engem örökbe adoptált, úgyhogy én az első titkos papám álgyereke lettem, mert az igazi mindig az, akit neveznek. Így azután minden érthető lesz.

Nagyon erélyesen mondta ezt, és egy kissé beleizzadt. Magyarázata következtében még önmaga előtt is kuszált lett a származása.

- Úgy értsem ezt, kislány - segítette jóindulatúan Mervin -, hogy édesanyja másodszor is férjhez ment?

- Nem ez a maga dolga! - felelte Prücsök harciasan, visszalökve Mervint népszerűségének bűvköréből. Mert nagy diplomataikon kívül csak okos kis nők értenek ehhez. - A maga dolga, kérem, kideríteni az atya ártatlanságát! És remélem, hogy a kormányzó úr ezt megparancsolja!

- Öexcellenciájának én nem parancsolok, és különben sem értek a bűnügyek kiderítéséhez.

- Akkor kezet foghatnak Mervinnel - vágta ki a lány. - Bár táborszernagyságod legalább a kormányzásban világhírű, olyan szép itt minden.

Ősz diplomataik megrökönyödtek és bólogatva összenéztek. Ez aztán az intrikus! És a rikító leány, három elütő színének harsány eleganciájában olyan volt, mint egy ismeretlen nemzet zöld, fekete, piros festésű, életre kelt lobogója.

És szinte lengedezett is ágaskodó izgalmában.

- Hát így nem megyünk semmire, kislány. Tudnom kell, mit kíván és milyen alapon. Szeretnék segítségére lenni, mert magam vagyok a felettes hatóság és az áldozat is. De tudnom kell tüzetesen, hogy mi az, amit ön megállapított.

- Pro ipszó. Megállapítom, és ezt tessék jegyzőkönyvbe venni: hogy nincs áldozat! Nálam az áldozat ott kezdődik, amikor boncolják, és nem, ha bálba jár.

- Ne engem támadjon - szólt önkéntelenül elmosolyodva doktor Mervin -, hanem az apját védje.

- Rendben van - legyintett, mintegy különösen engedékeny kedvében. - Nem vagyok tanult ember. Csak az egyszerűek nyelvét beszélem.

- De azt jól felvágta... - jegyezte meg a háttérben a lánghajú katonai attasé.

Vesztére.

- Ha jól emlékszem, itten én lettem kérdezve... - szólt rá agresszíven Prücsök. - Nekem nincsen olyan beszélési stílusom, mint maguknak - folytatta szelíden, körbefordulva. - Azonban, ha szívük van, talán megértenek úgy is, ha beszélek.

Ekkor kapta az első nyíltszíni tapsot. Mire a nehéz eredmény után, mintegy megpihenve, az orra mentén előregörbített alsó ajakkal nagyot fűjt, hogy eltávolítsa homlokába lógó haját, és gyors lábmozdulattal hátrafelé lendítette lelógó ruhaalját, amely alkalomból jól bokán rúgta a városparancsnokot, hogy az nagyot kiáltott.

- Hát most, kérem - folytatta. - A halászok kifogták e jeltelen haldoklót, aki mondá: Decoux ártatlan, mentsék meg. Akkor aztán meghalt az áldozat, és később még hozzátette, hogy kutassák át Adrient. Amiből én azt következtetem a logika árán, hogy először tagadni akarta, majd megfontolás után mégsem vitte sírba, hanem kimondta, hogy Adrien. Akkor végleg meghalt, és itt van a kutya eltemetve: ki az Adrien?!

- Megmondhatom magának a nyomozás álláspontját: Lehet, hogy a szerencsétlenül járt matróz hitte Decoux ártatlanságát, de ez nem ok arra, hogy a hatóságok is higgyék.

- Maga is hinné, ha ismerné a papámat - kiáltotta, miközben szája széle megrándult, és két szeme nedvesen ragyogott -, ő a legjobb ember a földön! De maga nem ismeri őt, maga csak vádol!

- Téved. - És most jött a jól elhelyezett tusolás. - Decoux évek hosszú során a legjobb barátom volt... - És miután a nevetgélés halálos csendbe ment át, egy rántással megragadta a bálterem közvéleményének gyepelőjét. - Különben sem én ítéltem el, én csak a vizsgálóbíró voltam.

- Ha maga ismerte a papámat, akkor tudnia kell, hogy ártatlan! Vagy volt valami oka rá, hogy megölje magát? Mi?!

- Volt.

Egyik csapás a másik után...

Most derült ki, hogy Mervin doktor stratégiából hagyta a kislányt ilyen mélyre betörni hivatali tekintélyének határvonalán át, mert tudta, hogy később elvágja a visszavonulást.

- Kerüljön az ügy háttere a nyilvánosságra. Az hiszem, ez a leghelyesebb. Zabolátlan fiatal-ember voltam egyetemi éveink idején. Decoux is, én is, szerettünk egy lányt. Az illető engem szeretett, és nem Decoux-t.

- Tiszteltetem a gusztusát!

Mervin is együtt nevetett a többiekkel. Az ördög tudja, hogy volt vele; lehetetlen erre a veszett kis lánycsikóra haragudni.

- Az életben naponta előfordul, hogy nem az arra érdemesebbet szeretik. Jól tudja, kislány. De gustibus non est disputandum.

- Ezt már magam is megfigyeltem - felelte bizonytalanul Prücsök.

- Decoux nemes gesztussal félreállt az utamból, de az esküvő napján levelet írt, amit közvetlenebb tárgyi bizonyítékok birtokában az illető hölgyre való tekintettel nem kevertünk az ügybe. A levélben Decoux azt írja, hogy figyelmeztet: végez velem, ha rossz természetem valaha úrrá lesz rajtam, és boldogtalanná teszem a feleségemet. Miután elvált feleségem súlyos beteg volt a merénylet idején, okkal hiszem, hogy Decoux beváltotta a fenyegetését.

- Nem hiszem! Az én papám nem áll bosszút.

Dr. Mervin vállat vont.

- Hogy hívják magát, kislány? - kérdezte a kormányzó.

- Prücsöknek.

- Ez nem az igazi neve?

- Azt nem mondom. Itt a kikötőben virágáruslány vagyok, és családomat ez közmegbeszélésnek tenné ki... - Mervin felé fordult. - Majd kiderül, ami a zenés darabokban sokszor van, hogy az örökbe fogadott papám svéd főherceg, és akkor maga bajba kerül a fináléban.

- Az én szerepem olyan, kislány, hogy minden pillanatban itt lehet a finálé. Ettől függetlenül, higgye el, boldog volnék, ha Decoux ártatlansága kiderülne. De hát nincs mód újrafelvételre, kislány - szólt Mervin határozottan. - A törvény csak bizonyítékok alapján ítél vagy rehabilitál.

- Ha maga akarja, akkor újra tárgyalják!

- Az én akaratomat megköti a törvény.

- Nem igaz!... - kiáltotta, és tagadóan rázódo feje körül röpködő könnysziporkák és felugró pápuahajszálak villogása kísérte a szavait. - Nem igaz! Maga a szabály ellen százával deportálta ítélet nélkül a gyanúsakat, maga a szabály ellen kimondta, hogy a dóm és a szárazdokk közötti városrész elhúzóadásában lelőheti a rendőr, ha valaki a zsebébe nyúl. Ez mind, mind nem törvényes! Hát akkor miért nem akarja most az én papámért is megtenni, hogy ne szabálykodjon, amikor itt magának az a neve, hogy Afrika Cárja!...

Most először mondták ezt a nevet Mervinnek ennyi ember előtt a szemébe. És Prücsök minden komikuma leolvadt már. Prücsök itt a guillotine-tánc fanatikus polgártársnőinek népszónoki izgalmasában saját álláspontjára toborozta idegileg a főúri vendégek lelkiállapotát.

- Ha az ember polgárok ezreiért szabálytalanul cselekszik, azt közérdeknek mondják, ha egyért teszi, akkor hivatali visszaélésnek nevezik.

Prücsök kétségbeesetten, tárt karral nézett körül:

- Hát nincs itt senki, aki parancsoljon ennek?! Nincs senki, aki elhiszi, hogy ártatlan a papám?!

- Nem tudja, hogy mi a jogrend, kislány - felelte lassú, mély hangján a kormánybiztos. - Ha néhány halász egy legendában hisz, attól még nem támad fel hivatalosan az eltemetett Decoux-ügy.

A lány, egész testében reszketve, Mervin elé toppant, és elfúló hangon ezt kiáltotta:

- Excellenciás uram! Nem ez az első eset... amikor néhány halász hitt egy legendában... és olyan feltámadás lett belőle, hogy ma is harangoz miatta az egész világ! Tudja?!

Nagy-nagy csend lett...

Az utolsó szó síró sikoltása, mintha még ott rezegne elhangzottan, sokáig a fényes terem előkelőségei felett.

Csak egy ősz úr moccan.

Hirtelen párásodó szemüvegét megtörölte selyem zsebkendőjével.

A hideg ész tudással gépesített ellenfelét legyőzte Prücsök egyetlen sima, hófehér kavicsal, amilyent Dávid parittyája óta nem látott a világ.

Mervin megfogta két vállánál az erőfeszítésből zokogva visszaernyedő lányt.

- Maga nagyon szereti az apját - mondta halkan. - Majd kiokoskodunk valamit... Jöjjön fel később... a tanácsterembe... Most dolgom van...

Még akkor is hallgattak, amikor Mervin léptei végigneszeltek a termen. Azután Deboulier százados mosolyogva odalépett a lányhoz, és a karját nyújtotta.

- A gyarmat katonatisztjei szívesen látják vendégül önt a kaszinó bálján.

És most történt először, talán születése óta, hogy Prücsöknek mondtak valamit, és ő nem tudott felelni.

Abszolúte semmit.

HATODIK FEJEZET

Kezdődik a nagy hecc

Óriási hecc lett a dologból!

Még ilyen nem is volt! Prücsök kis híján világháborút csinált!

Ez a lány maga sem tudta, hogy mit akar, de abból nem engedett, és semmi sem olyan végzetes erejű, elsőprő hatalom, mint a nő, ha valamiben nincs igaza. Mondd neki, hogy ne tanuljon énekelni, mert nincs hangja, kérd, hogy ne pörölgjön, hiszen elveszíti, könyörögj, hogy viseljen más kalapot, mivel ez nem illik hozzá; éppen annyi, mintha felkérnék a ciklont, hogy foglaljon helyet egy percre. Legfeljebb ez az orkán nem mondja fél válla felett, lekicsinylő mosollyal, hogy: Nem kell engem tanítani. Bízza csak rám...

Mert, hogy mit csinált ez a lány Franciaországgal ügyének érdekében, az minden justizmordot felülmúló igazságtalanság. Azt hitte, igaza van. Csak azért. És tizenhárom próbás generálisok, két hadjáratot megjárt diplomaták ma is elsápadnak, ha szóba kerül. Mi okozta ezt a bajt? Mervin doktor rokonszenve.

Kifejezetten ez. Rokonszenv.

Figyeljük meg. Érdemes.

Dr. Mervin kormánybiztosnak fontos megbeszélőnivalója volt a tanácsteremben Deboulrier századossal és a kormányzóval. Azonban mindhárman az iménti esemény hatása alatt álltak még.

Mervin is, aki pedig elsősorban kemény, érzelmességet nem ismerő természetének köszönhetette, hogy vizsgálóbíróból Afrika Cárja lett.

- Hogy akar a lányon segíteni? - kérdezte a kormányzó Mervintől.

- Nemsokára, a karácsonyi általános amnesztia idején talán kieszközlöm Decoux számára is, hogy megkegyelmezzenek neki.

- Van ügyvédje a kislánynak? - kérdezte a százados.

- Nem tudom. Most majd felírom, hogy mit kell tennie, és hogyan fogalmazza a kérvényt. A többi az én dolgom lesz.

- Térjünk át a tengeri konferencia ügyére - szólt a százados. - Sietnem kell.

Még előbb azonban nyílt az ajtó, és kopogtatás nélkül bekukkantott Prücsök, aki nélkülözte Deboulrier társaságát.

- Nem zavarok? - És amikor Mervin őszintén megmondta, hogy sajnós, pillanatnyilag igenis zavar, kedves mosollyal bejött: - Akkor legokosabb, ha nem maradok soká.

- Kérem - szólt Mervin -, ha a tanácskozást befejeztük, akkor felírom magának pontosan, hogy mit kell tennie az apjáért.

- Igazán? Nem tetszik becsapni?

- Lehet, hogy nem érti, és nem látja át pontosan, amit leírok, azért csak fogadjon szót. Akkor én kiszabadítom Decoux-t.

- Köszönöm.

A századosra nézett, akinél most egy sárga bőrtáska volt meggyipiros állami pecséttel. Deboulier idegesen a karórájára nézett.

- Én már nem bálozok, fiam. Nagyon kellemes volna, de katonánál első a kötelesség - szólt Deboulier.

- Miféle katonai kötelességhez való az aktatáska? Az nem fegyver, hogy harcoljanak vele.

- A bőrtáska, fiam, a legöldöklőbb fegyver a világon. Ez a fegyvernem már több hadosztályt megsemmisített, mint tengernyi ágyú és szurony együttléve.

Prücsök félve megérintette a táskát.

- Ezt nem tudtam. Tülök Bullt egyszer fejbe verték egy táskával, hogy nagyon beteg lett, de az retiküllel történt, és kulcsosomó volt benne. Ebben is az van?

- Ebben levél van.

- Hagyjon magunkra, kislány - mondta a kormányzó. - A százados úrnak sietnie kell. Egy bennszülött uralkodó várja.

- Maga konzul? - kérdezte Prücsök a századost.

- Csak futár vagyok.

- És hová kell szaladnia a levéllel?

Nevettek.

- Ma már a futár csak a nevében közlekedik futva - mondta a kormánybiztos -, tehát lekészheti a Tangerba induló expresszt.

Prücsök szomorúan bólintott.

- Értem a burkolást. Most akkor kint várom, hogy megírja a papám ügyét. - És meghajolt a kormányzó felé. - Nagyon örültem excellenciádnak. - És egy közvetlen kifejezést keresve, Deboulier-hez fordult előkelően: - Nemde, futár úr?

A százados még akkor is utánanézett a különös gyerekek, amikor becsukódott mögötte az ajtó.

A kormányzó végigsimította néhányszor a haját, idegesen fel és alá járt.

- Én újra figyelmeztetem az urakat, ha ez a néger király csirkefogó, abból igen nagy baj lehet.

- A nyakamat teszem rá, hogy Mambiktu király csakugyan velünk tart, és nem beugratásból kéri a szerződést.

- De ha Mambiktu becsületes is, kiszivároghat más úton, vagy ellopják a levelet!

- Ne tartson tőle excellenciád. Óvintézkedéseim minden meglepetést kizárnak. Senki sem lophatja el a levelet. Deboulier százados Casablancától Tangerig teljes biztonságban van.

A kormányzó aggodalmaskodva járkált.

- Úgy Deboulier, mint ön, sokszor bebizonyították éleslátásukat. Nem tudom, miért aggódom mégis...

- Felesleges az aggodalma excellenciádnak. Deboulier és jómagam is tudjuk, hogy a nyakunkkal játszunk balsiker esetén.

A kormányzó nem mondta, hogy ez túlzás. Ebben az ügyben mindenki a pozíciójával játszott, aki nem gondolta meg kétszer is, hogy mit tegyen.

Mambiktu, akihez a futár utazott, egy szabad néger ország királya volt. Egy szomszédos törzs sok bajt okozott a franciáknak, és arról volt szó, hogy a köztársaság pénzzel és fegyverrel segítené Mambikut, hogy a törzs ellen háborút viseljen és leverje. Nyugat-Afrika olyan tája volt a színhely, ahol a nagyhatalmak közösen garantálták a terület függetlenségét, így Franciaország csak titokban segíthetett.

A közös szerződés megkerülését célozta tehát a százados küldetése.

- Magam tárgyaltam egy hónap előtt ezzel a négerrel - mondta Deboulieu -, és meggyőződtem a tisztességéről. Mervin értesülései is megbízhatóak. Mindketten jól tudjuk, hogy bukott emberek vagyunk, ha baj történik.

A kormányzó vállat vont.

- Hát, kérem...

Egy eléje tett írás alá odakanyarította a nevét, és lepecsételte. A borítékot Deboulieu állami címeres, sárga irattáskájába tették.

A százados elsietett. A folyosón mégis megállt egy pillanatra. Félig beburkolózva az ablak függönyébe, Prücsök mélyen aludt. Kacér zöld estélyi ruhája, vörös cipője, fekete selyem-harisnyája és ondolált haja ellenére látszott, hogy voltaképpen egy elcsigázott, önfejű kamasznyi gyerek ez a leány. A százados önkéntelenül elmosolyodott.

Pedig ha sejti, hogy az elkövetkező huszonnégy órán belül életének milyen változásait köszönheti e kamasznyi lány örültségének és makacosságának, bizonyára nem mosolyog.

Sőt.

Lehet, hogy kemény katonaember létére esetleg sírva fakad.

HETEDIK FEJEZET

A külváros Prücsök mellé áll, de már e nélkül is baj van

Szivar természetesen mindvégig az utcán állt.

Talán mondanom sem kell, hogy zuhogott az eső, és régi elhatározása, mely szerint Prücsökkel végez, most már befejezett tényé érelődött lelkivilágában. Éjfél tájban egy rendőr ismerőse közeledett, és Szivar valamilyen okból, ami régi ismerősök között sűrűn lehetséges, elkerülte a találkozást. Olyan gyorsan tette ezt, hogy egy atlétikai versenyen esetleg díjat nyer az elért sebességgel.

Így nem nyert díjat, csak néhány száz métert, de az is értékkel bírt számára, mivel a rendőr-ismerőssel semmi szín alatt nem kívánt találkozni. Legfőbb oka - és ez általános hasonló helyzeteknél - az volt, hogy tartozott a posztnak.

Nem sokkal, mindössze hat vagy nyolc hónappal, de pillanatnyilag Szivar úgy vélte, hogy nem sürgős az esedékesség rendezése. Idők folyamán még annyi adósság halmozódhat fel, és az összbüntetés intézményénél fogva ez előnyös, mert mintegy nagybani árban, jutányosabban értékeli a letöltendő hónapokat. Az ember lehetőleg késedelmesen csinálja meg erkölcsi Könyvvitelének Jusztícia-mérlegét, amikor is a bűn és a bűnhődés ellenszámlái szerint az egyenleget és a tisztelt címet lezárják.

Jó távol, Babette anyó használati cikkeinek röppályáján túl, Szivar elhelyezkedett a kunyhó közelében.

Két óra elmúlt, és az a nyavalyás lány még mindig nincs itt.

Persze veszélyes dologba ugratták bele azok a hülyék ott a Zenélő Patkánynál. Ilyesminél még az is lehet, hogy letartóztatják azt a kisleányt... Ez esetben Kirúg Hümer x-lábú szemevilágát két egyforma hüvelykujjtolással kiszedi foglalatukból, mert tudhatnák, hogy mit mondjanak egy ilyen háborodott kölöknek, akivel csak baj van...

...Persze a legjobb lenne most megkérdezni Babette anyót, talán a hátsó ajtón át Mathiashoz ment és visszatért a táncmulatságból a furgonon.

De nem akar kikezdeni avval a vén boszorkánnyal. Ahogy jobban megnézte a kunyhót, a csapóajtó hasadékan világosságot látott. Mit kajtat most ébren a szobájában ez a vén boszorkány? Odalopózott és bekukucskált...

Ni csak!

Ész Lajos van benn a szipirtyóval. Mi?... Tán elkésett idillbe szövődnek?

Odaszorítja a fülét: Az Álmos Elefánt beszélt éppen.

- Nem lehet, kérem semmi baja... - mondta némi nyugtalansággal, és viharkabátja mögötti teljes élethűségében kissé didergett a csúf éjszakától. Meghívó nélkül bálba menni csak tolakodás. Ezt pedig, sajnos, nem bünteti a törvény, holott mademoiselle Prücsök esetét leszámítva, szerintem fő hely illetné minden büntetőkódexben. De nem tudom, tisztában van-e madame Babette azzal, hogy a büntető perrendtartás az egész világon meglehetősen avult. Égetővé vált, hogy tegyünk valamit!

- Itt nem kell semmit tenni - vélte Babette anyó jogilag -, mert nem olyan lány az, hogy elcsavarogjon. De nagyon szeles.

- Gondolom, hogy monsieur Szivar, specialistája a megfelelően alkalmazott magánosok elleni erőszaknak, oltalmazza majd nem várt esetben - mondta nem minden aggodalom nélkül, és vastag monokliját a viharkabát belső zsebéből előszedett csíkos fejpárnahuzattal tisztogatta tűnődve. Ezt a fejpárnahuzatot olykor egyetlen kabátujja mögé is begyűrte, ahogy barokk diplomaták cselekedtek az intrikákkal zsúfolt levegőjű szalonokban. E csíkos párnahuzat nyilván tiszteletbeli selyem zsebkendő volt Ész Lajosnál. Eljárásán az ősz halaskofa rendkívül csodálkozott, de nem szólt semmit, mert érthetetlen oknál fogva az Álmos Elefánt közellététől abba a lehalkult és előzékeny lelkiállapotba került, amely kizárólag városházi urak hivatalában szokott erőt venni rajta, ha a helyfoglalás vagy bizonyos szabályrendeletek mellőzése miatt megjelenését kérték.

Kivétel volt, mint most is, ha a komor jassz, Prücsök kísérője jött szóba. Ez minden kedvező lelki konstellációt megszüntetett.

- Az a Szivar az oka mindennek, és egyszer majd beverem a pofáját egy mángorlóval.

- Valaki jár kint - szólt Ész Lajos, mivel gyors lépések távolodtak, cuppogva a cipőmarasztaló sárban.

És újra tisztogatta a monoklit.

- Egy bál - vigasztalta magát a kofa - végre is eltarthat reggelig.

- De a leányka szereplése aligha. Bár lehet, hogy ez a pszichológia csal.

Babette anyó helyeslően bólogatott:

- Manapság mindenki csal. A jeges öt sou-val kevesebbet adott vissza!

- Ez csak úgy minősül csalásnak, ha a szándék bizonyítható.

Egy késői látogató jelezte, hogy bebocsátást kér. Ez a jelzés egyetlen rúgás volt, amitől a bódé alapjaiban megrendült.

- Megállj, gazember! - kiáltott Babette anyó. - A konyhaasztallal verem porrá a glazúrt rólád!

- Ne ugasson már annyit, mert szájon kapom! - kiáltotta Kirúg Hümér. - Korn Atya kérdezi, hogy hazajött-e már az az örült béka, mert zárni akarunk, és a vendégek ott ülnek mind!

A csapóajtó kinyílt, és a csapost leöntötték egy vödör halpikkelyes vízzel. A csapóajtó becsukódott. Kirúg Hümér nyomban visszaroht a kocsmába, és jelentette:

- Azt mondja Babette, hogy még nem jött haza a leány, de minden pillanatban várják. Hol egy törülköző?

Korn Atya fejcsóválta előhúzta zsebéből a hollandi dalosszövetség elnökének óráját.

- Egy bál sem tarthat örökké. Mikor kezdődik ilyen helyen a verekedés?

Tülök Bull, aki egy óra után a szárazdokknál már eloltotta a lámpákat, Veuve Marie-val tért vissza. Az ifjú kofa ugyanis megkérte a hatalmas Tülök Bullt, hogy mutassa meg neki egyszer ezt a környéket sötétben.

- Rita Kamélia! Egy grogot Tülök úrnak! - kiáltotta hátra a konyha felé.

Részes Mandarin, aki Kicsit Bobbal renonszot játszott, az asztalra csapott.

- Aszondom, valaki telefonáljon, hogy tudjuk, ott van-e még ez a leány!

- Nagyon helyes - mondta epés tréfával Korn Atya. - Kirúg Hümér! Hívd a sarokról a kaszinót, és mondd, hogy a Zenélő Patkány vendégei kérdeztetik a városparancsnokot, jön-e már a Prücsök?

- Szívtelen kutya vagy! - kiáltotta Tanúpipőke.

Általában idegesek voltak. Horog Bele, a Jelölt úgy megfogta a pipáját krémszínű agyaraival, hogy eltört a vége. A kártya sem ment. Renonszot játszani elég nehéz. Az a szabály, hogy tíz poénig tart egy buli, amit jegyeznek. A lényeg az, hogy csalni lehet, de ha rajtakapnak valakit, az ötven centime-ot befizet a pénztárba, és tíz leleplezett csalásnál kiesik a buliból. A rajtakapást renonsz felkiáltások kísérik, és elég szenvedélyes játék, mert két hét előtt Jesszik Bruno egy emeleti helyiségből parti közben úgy esett ki a buliból, hogy koponyatöréssel vitték a kórházba.

A Részes Mandarint elismerték a játék bajnokának. Ő különben nélkülözhetetlen egyén volt a kikötőnegyedben. Kész terveket hozott lakásokról, amelyek örizetlenek, ahová könnyen bontható pincefál vezet, és ha társai visszatértek a munkából, részt kapott. Ő maga félszemű volt és sánta, ilyen személyleírással lehetetlen dolgozni.

- Mi van Prücsökkel? - kérdezte Tülok Bull.

- Most telefonáltattam a városparancsnoknak - ismételte a hülye viccet Korn Atya. - Mit kérdez engem? Rita Kamélia! - kiáltotta a konyha felé. - Adjon egy rumot; idegesítenek!

- Én kimondom: amióta az a levélfirkáló is Prücsök ellen van, csak azért is mellette maradok! - kiáltott Veuve Marie, kinek szemeiben ma különös fényeket gyújtott a lámpa kezelője. - Maga, Korn Atya, megijedt attól a Vérengző Bujkáló Billtől? Kisülhet a szeme!

Most az osztrigás kiáltott hátul, a kocsmá végéből, mert szokása ellenére nem feküdt le korán.

- Lehet, hogy Vértüdő Bill eltette láb alól a leányt, és mi itt ülünk!

- Szent igaz! Én csak aszondom, itt sok minden szárad a férfiak lelkén... - szónokolt Veuve Marie.

- Az asszonyok se kutyák - dünnögte vontatott basszus hangon Horog Bele, a Jelölt. Horog Bele ugyan kiszolgált matróz volt évtizedekig, és az arca disznóé is lehetett volna, de amióta a rakodóhajón él, és Ész Lajos, aki állítólag ügyvéd volt valaha, ott lakott nála, fekhelynek bérelve a szerszámládát, Jelölt lett a neve. Az Álmos Elefánt mondta róla először, hogy a jelöltem majd elhozza a kérvényt, mivel a nagy koponya természetesen zugírással is foglalkozott, és hogy mégis egy szál viharkabátban élt, annak oka az volt, hogy sajnos értett is a joghöz.

- Ki kérdezte magát?! - kiáltotta a kofa.

- Ki szólt magához? - dörmögte a Jelölt.

Veuve Marie az inzultusra a lámpás lovagjához fordult.

- Maga ezt hagyja?

- Igen! - felelte őszintén Prométheusz pénzügyminisztere, aki a mindenségből eltulajdonított fényt kezelte itt a földön. - Ez megver.

- Szégyellje magát!

- Engem hiába gyújtogat - mondta a lámpás.

Horog Bele széles vállú, tömzsi és kis homlokú ember volt. Lassan felemelkedett most.

- Mit kell izgulni azért a kölyökért? - kérdezte vontatottan. - Ez nem kisdédóvó, hanem kikötő.
- Lehet a leánynál kisdédóvó - replikázott Veuve Marie -, ha a maga számára hülyék intézetének is bevált.
- Fizetni! - kiáltotta a lámpás, akiben hajnalra kihunyt minden lelkesedés Veuve Marie iránt.
- Gázság ez - kiáltott Veuve Maire, kiben örök tüze égett a hevült lelkesedésnek, olthatatlanul.
- A történetek után azért is Prücsök mellé állunk! - kiáltotta Kicsit Bob. - A Finom Török is így döntött az este.
- Vesszen a Vértürd Bill!

- Az is lehet, hogy bál után defektet kapott a halottaskocsi - tanakodott az osztrigás.
- Nem! Nem lehet. Tömör gumi - szólt közbe Bóg Ferenc, aki pneumatiktolvaj volt. - Az egy hatszemélyes hullaszállító, amin a lány jön.

Általános idegesség ült a helyiség komor füstjében, híg borok és ázott kabátok párolgásától súlyosbítva.

- Hagyjuk abba - mondta Részes Mandarin a kártyapartnerének. Olyan ideges volt, hogy nem figyelt oda, és állandóan tisztességesen játszott.

Ekkor jött lihegve Kirúg Hümer, és általános megdöbbenést keltve, így szólt:

- Telefonáltam a kaszinóba, de a városparancsnok nem volt már ott, a tisztifőügyessel beszéltem.
- Maga telefonált... mi?
- Hát mondta, nem?!

Ekkor már mindenki elképedve állt.

- A tisztifőügyésztől kérdeztem, hogy mi legyen, mert Korn úr azt üzeni a városparancsnoknak, hogy zárni akar, és várjuk a kislányt... Hát a városparancsnok elment, mert reggel díszszemle van. A tisztügyész üdvözlí Korn urat, és azt üzeni, hogy Prücsök útban van hazafelé, a polgármester társaságában.

Nyitott szájjal néztek össze. Ez a hülye telefonált! A városparancsnoknak, és az ismeri Prücsököt!

Az a taknyos ott is megállta a helyét!

Horog Bele felállt, egy mozdulattal pocakja fölé rántotta a nadrágját, és indult:

- Az a fő, hogy egészséges! Ha ugyan ez az összekuszált szemű igazat mond.
- Majd pont ilyeneknek fogok hazudni! - felelte lenézően Kirúg Hümer. - Azt mondták, hogy Prücsök most indult el, és a polgármester is vele van az autón.
- A polgármester ott van az autón?! - kiáltott Korn Atya ijedten, és kiszólt a konyhába: - Rita Kamélia! Tűzzük ki a fekete zászlót! Meghalt a polgármester.

NYOLCADIK FEJEZET

És elindul a lavina: lábujjhegyen

- Nagyon örvendtem, hogy elgardírozott a polgármester úr - szólt Prücsök, most már birtokában az úri tónusnak, amikor lebillent kecsesen az autóról, és megállt egy lábon, mint a gólyamadár, mivel egyik cipőjét elvesztette valahol. Éppen a szebbiket. Azon egy aranyszínű lepke is volt. Nem csoda hát, ha beszállásnál lerepült a lábáról.

Szivar, a komor jassz csendes zuhogással közeledett, kabátujjából, nadrágszárából dőlt a víz, és olyan volt, mint valami életre kelt esőcsatorna. A legutóbbi események annyira megviselték, hogy megtört ember lett. Csak ennyit mondott csendesen:

- Te mifénét állsz itt egy lábon?

A leeresztett csapóablakon, mint valami proscéniumpáholy úri vendégei, tátott szájjal könyököltek Babette anyó és Ész Lajos. Az utca végéről szótlan menetben a Zenélő Patkány vendégei érkeztek, élükön Korn Atya, aki polgárias természeténél fogva feje felett tartotta Glazumov Tropp Eszmeralda teozófusnő esernyőjét, ami egyike volt legjobb vételeinek, mert mindössze 20 frankot adott érte, míg Rongy Aurél már az első fokon megtudta, hogy másfél évet ér az ernyő.

Valóságos zuhatagot fröcskölve, robogott egy tócsán át Veuve Marie, és nyomában Tülök Bull, a kétméteres rúddal.

Az osztrigás bezárt kordélya nyikorgott.

- Te taknyos, hol jártál?! - kiáltott a kofa.

A közeli házak egyikéből Schulteis, az Ikrek elégedetten ordított:

- Ez a Prücsök egy jópofa! Esküszöm, a polgármester volt! Babette, ha van eszed, most lealkuszol a helypénzből!

Elnyújtott basszus jegyezte meg egy pince mélyéről, megbotránkozva, de szelíden:

- Kuuus...

Szivar felemelte szép óvatosan a leányt, és elindult vele a tócsákon át a kunyhó felé. Babette anyó enyhe kísértéssel nézte a lavort, de ez alkalommal úrrá lett káros szenvedélyen.

A Zenélő Patkány vendégeiből rekrutálódott menet megállt félkörben a bódé előtt, és rövidesen megjelent a proscéniumpáholy mellvédjén Prücsök: jobb lábán a selyem topán helyett, amely az aranyszínű lepkével elrepült, roppant cipőinek egyike lengett. Olyan volt, mint a bábszínházi figura, amikor kiültetik az egy centiméter keskeny színpadra. Pápuagöndör, acélfekete fürtjei ekkor már csak kacagtak azon, hogy valaha is tartós ondoláció jármába kényszerítették őket.

Valahol hátul megjelent Kirúg Hümér és az amerikai diák, rajzaival, de megjelent a Finom Török is, nedves celofán kabátja alatt jól látszott a kávéuniformis festői bugyogója és aranyhímzései. Ötven tagú férfiegyesület követte.

- Fiúk! - kezdte Prücsök oly hévvel, mely egykor Napóleont készítette arra, hogy hordává lomposodott embereit, a katonák gyűjtőnévvel illesse döntő szónoklatánál, amellyel az olasz hadjáratba zúdultak vele. - Elsősorban is kérlek benneteket, hogy tartsátok titokban, amit

mondok. Magunk között vagyunk, csupa jó barátok, és nem egy titkot őriztek megélhetésekből képezve.

Ennyit közölt első intrádára, kb. százfőnyi rovott múltú barátjával és a Portugál nevű utca lakóival.

- Nyugodt lehetsz - szólt valahonnan a magasból Schulteisz, az Ikrek -, amit nekünk száznégyszemközt mondsz, azt eltemetjük, mintha késszúrás érte volna.

- Ezt vártam is tőletek. A mai bálon Mervin, aki klubtársam a tiszti kaszinóban, apám ügyében baráti eszmecserélgetést üzött. Azt mondta, hogy én csak bálozzak, majd ő pontosan felírja egy papírra, hogy mit kell tennem családom diszkrét bűnügyében.

Zúgás támadt. Mervin pusztá nevéből dühbe gurult a külváros. Prücsök szétterjesztette két karját, mintha külön zenekarát vezényelné, és csend lett.

- Mostan hadd ugassak még! Arról van itten szó, hogy én a Mervin előszobájában az emeleti kaszinófolyosón sokáig báloztam ülve, amikor megjelent egy bús képű szolga, egy úgynevezett komornyik. Megszólítottam, hogy kérdezze meg tagtársamat Mervint, mi lesz, mert itthagynom. Erre kérdé, hogy én utasítást várok-e Mervintől. Mondom neki: mit gondolt, talán előszobadísznek vagyok itt? Erre mondta, hogy nála van a levél az utasítással, és átadta. Ezek a lakájok nagyon hozzászoktak a borraivalóhoz, hát gondoltam, kérek tőle tíz frankot. Vendéggel szemben nem tagadhassa meg. De bálon más a szokás, és meghallotta egy arra siető attasé, aki kétezer frankot adott.

Megelégedett zaj hallatszott.

- Megjegyzem, ez nem ellenzi nagyjában azt, hogy Kirúg Hümér reggel mégis helyszíni szemlét tartson a jégsekreány alatt, mert Babette anyó érte jön a franknak, ha délelőtti sétáját végzi a lavórral és a redőnyhúzóval.

- Az a pénz máshová gurulhatott... már kerestem - kiáltott közbe a csapos.

Krétaaszínú fehér holdfény tűzött a sikátorra, amely gőzölgött, cuppogott és locsogott a zápor után. Fekete ablakú, hosszú, görbe tetejű házak ágaskodtak szabálytalanul egymás fölé tákolva, némelyik ötemeletes, de úgy, hogy öt egyszobás lakást köt össze a falépcső.

Közelgő nagy események előérzetével hallgatta az utca Prücsök titkát.

- Nekem a Mervin bemutatott a bálon egy angol bajuszos, gyönyörű katonát, Deboulier századost, aki ma éjjel valami futárlevelet visz Tangerbe, egy fontos négernek. Mervin mondá a bemutatásnál, hogy van egy terve, mintha ott jutna eszébe. És hogy majd ezt felírja, mert a papám kiszabadul tőle.

- Idő - kiabált Schulteisz, az Ikrek. - Eredmény!

- Csak hagyd! Jól beszél... - jegyezte meg a Részes Mandarin, mivel tetszett általában, hogy a leány sikerrel képviselte ilyen úri helyen a külvárost.

- Tempó, Prücsök! Gyerünk a mesével! Tempó! - rikkantotta mégiscsak Schulteisz, az Ikrek.

- Azután felmentem az előszobába, és ott a széken ülve báloztam, amíg a komor szolga jött, és a levelet adta. Hát ez a levél itten a veleje. És akkor búcsúztam lenn a hallban a bús arcú lakájtól úgy, hogy mégis adott tíz frankot, és kértem, hogy küldje a hullaszállítót, mert távozni akarok. Báli kollégám, a polgármester azonban elhozott, és mondta, hogy nem fogad el ezért semmit! Úgyhogy ő is adott ezer frankot. És most már van háromezer és tizenegy frankom az egy frankkal összevéve, amit a kancsal küld majd, ha Babette anyó reggel sétálni megy a lavórával és erélyes fellépésével.

- Mit jár a szád! Nesze, itt a frankod! - kiáltotta Kirúg Hümér, és odadobta a pénzdarabot, de a kancsalsága miatt a kunyhó melletti hamuba, amit Prücsök jól látott:

- Püff... a kanálisba esett - kiáltotta a leány. - Mégiscsak a legjobb lesz, ha megkeresed reggel, és elküldöd, amikor Babette anyó sétálni megy a konyhaasztallal.

- Sok a szöveg! - kiáltott fentről Schulteisz, az Ikrek idegesen. - Mi van a levélben?

- Mit gondolsz, meddig állunk itt? - kérdezte Kicsit Bob, mint egy tüntetés tenorszólója.

- Azt honnan lehet tudni? - felelte Prücsök. - De nem lehetsz még fáradt, hiszen két évet ültél most. - Mikor elhalkult a röhögés, a leány blúza hasítékából kihúzta a levelet, a lornyont és a kalapját, amelyről már azt hitte, hogy elveszett. Örömmel kirázta e holmit, és zavarba jött, amiért két darab rétes hullott ki belőle a pocsolába.

- Mostan felolvasást tartok a levélből, mely életbevágó. Megjegyzem, a rétest valamelyik rosszul nevelt vendég szórakozottságból tehette a ruhámba. Tehát a szöveg:

„Mademoiselle!

Halaszthatatlan teendője a következő: Csavarja el a futár fejét, és a levelet maga juttassa el a címzetthez.

Doktor Mervin.”

Csodálkozó izgatott moraj hallatszott az utca díszkrét közgyűlésén...

- Miféle dolog ez? - kiáltotta kézi megafonjába Schulteisz. - Kinek néz téged ez a hiéna?

Nagy zúgás, zajongás volt.

- Általános befogást kérek! Ez a Mervin nem buta ember, és jól tudja, hogy mivel segíthet rajtam. Az urak dolgát ti nem értitek, mert nem szoktok bálozni. A kormánybiztos ellenszámlat ajánl, mint Veuve Marie a Gomb Rizának. Ha én eltüntetem Debouliert a levéllel, akkor Mervin kiengedi a papámat!...

- De miért téged szemelt ki? Nincs elég embere?

- Tán látta, hogy tetszem a századosnak... - szólt, és tűzpiros lett. - A Tuskólábú is mindig azt figyelte, hogy tetszik-e a gyilkos az áldozatnak? Így lett kémnővé az a japán Kiri Mata!

- Hara Mati! - kiáltott helyesbítve Roppant Manó.

- Az egy japán öngyilkolás - szólt Korn Atya. - Ha egy tábornok veszít, akkor Mata Harit követ el magán.

- Erről én is hallottam - bólintott Tülök Bull. - De csak akkor esedékes az öngyilkosság, ha huszonnégy óra eltelt, és nem tud fizetni.

- Madames et Messieurs! - kezdte az Álmos Elefánt. - Ez a szó, hogy harakiri, azt jelenti...

- A levélről beszéljen!

- Kérem... Tehát, szerintem ez a Mervin doktor, akiről tudjuk, hogy milyen könyörtelen, ha céljairól van szó, ellenszolgáltatást kér azért, hogy segítsen mademoiselle Prücsökön.

- Ez zsarolás!

- Nem teljesen - intette könnyelmű feltevésektől Veuve Marie-t az Álmos Elefánt. - Ez jogtalan hivatali kényszer, úgynevezett Nötigung, de nem vis absoluta, és nem is vis compulsiva. XIV. Lajos egy alkalommal...

- Más alkalommal! - kiáltotta Finom Török. - A magvát mondja!

Ész Lajos halk, szomorú, rekedtes hangja, mint egy nagyobbfajtájú légy döngése terült szét az utca felett.

- Ez az ügy bizonyára az Intelligence Service feladata lenne, de úgy látszik, hogy Mervin nem merte rájuk bízni. Hallottak már önök az Intelligence Service-ről?

- Mit emlegeti annyit? - ordította Szivar, aki ezüst szervizért néhány hónapot ült valamikor. - Mi sem vagyunk hülyék!

- Ne tessék általánosítani - tiltakozott Prücsök. - Beszéljen Lajos.

- Sajnos, ez a könyörtelen ember lehetetlen feladat elé állította kedvelt gyámolítottunkat. Egy kisleány, akinek nincs a világon senkije, különösen, ha a mi barátságunkat is tekintetbe vesszük.

A kiváló jogászt itt egyszerűen félretolta a leány:

- Nahát, most jövök én! Itt most a legnagyobb titokban - kiáltotta harsányan - megalakítjuk a külváros szervizét. Megcsináljuk ezt a heccet! Aki nem akar részt venni, az távozhat, és az óvatosabb lakók lefekhetnek.

- Mondd meg, hogy mit csináljunk!... Segítünk!

- Köszönöm, fennkölt barátaim! Először is a százados ügyét fogjuk meg nem törtéنتé tenni. El kell tűnnie. És remélem, ha ti kézbe veszitek, akkor el is tűnik. Hányan vagyunk - ekkor már lehettek vagy százötvenen. - úgy ahogy összejöttünk, feltűnés nélkül osonjunk.

A százötven ember helyeselt, készen arra, hogy feltűnés nélkül osonjanak.

- Halljuk!

- Fogd be szád, Ikrek!

- Rém egyszerű a terv!... Íme: Elsősorban - magyarázta Prücsök - Szivar felmászik a szemaforra, tilosra állítja, azután megszerzi a levelet, elviszi Tangerbe, és mi csendben várjuk.

- Micsoda marhaság ez megint?! - kiabált Szivar. - Szó sem lehet róla, keress más bolondot!

- Ha nem, hát nem... Én már úgysem fogok belőled bátor embert csinálni.

- Majd kaphatsz egy pofont, csak járasd a szádat... - dühöngött Szivar, de nem folytatta, mert épp hogy ideje volt elugrani egy húsdaráló elől, amely sietve érkezett a konyhá felől, szabályos ívben a feje irányában.

- Ha még egyszer meglátom a környéken, a tüzes vasalót húzom végig a képén! - kiáltotta Babette anyó, és Schulteisz, az Ikrek, mintegy a jelenet zsinórpadlásáról harsogta:

- Szeressük egymást!

- Ti jó távol álltok - közölte Prücsök a haditervet. - A szemafortól vagy kétszázharminc méterre van egy kis erdő. Ott elbújtok. Most még kell hozzá egy bőrtáska, szerszám, és én jövök, mint a Zöld Kacaj című megigézés. Az öreg férfiak, az asszonyok meg a Szivar itthon maradnak kímélésből.

- Te vigyázz magadra, aszondom!

Senki sem értette a haditervet, de lelkesen helyeselt. Mindenki felszedelőzködött, és bár a lámpakezelő indítványát, hogy rágyújtsanak egy nótára, egyhangúlag és a titokra való tekintettel közfelsuttogással elvetették, jó hangulatban voltak. Schulteisz, az Ikrek, aki egy

pénzügyőr vadonatúj nadrágjához egy fürdőmester eléggé használt fekete dresszét viselte, feltette kalapját, és jókedvűen lekiáltott az utcára:

- Várjatok, jövök én is! És jött.

És jött Prücsök, aki ormótlan bal cipőjével inkább Tuskólábú, mint Zöld Kacaj lehetett volna. Elindult barátai élén, és ezek egy szálig követték, kivéve a komor jasszt. Ő zsebre dugott kézzel mellőzte a társaságot.

Ekkor egy roppant fekete árny barátságosan végigfröcskölte a népgyűlést. Mathias érkezett a furgonnal.

Megéljenezték!...

...És hajnalban kísérteties menet vonult végig a kikötő óvárosának sikátorain. Százötven marcona ember feltűnés nélkül követett egy estélyi ruhás kisleányt...

KILENCEDIK FEJEZET

Vigyázz, ha áll a vonat!

Most aztán kitört a fergeteg. Kitört, de úgy, hogy a rádió, telegráf, telefon éjjel-nappal működésben volt miatta. Magas rangú diplomaták és világhírű forgatókönyvírók naphosszat megoldáson törték a fejüket.

Hiába!

Prücsöknek, mint ezt a regényben említettem, az volt ugyan a nézete, hogy egy magányos leány nem hadakozhat a sors ellen, azonban ezt a nézetét ő maga részéről nem osztotta. És elkezdett a sors ellen fellépni. De úgy, hogy megemlegette.

A sors!

Mert bizonyára a sors is meglepődött attól, amit ez a leány embertársaira zúdított!

Nézzük csak.

Elindul a futár Tangerbe az expresszvonattal, hogy egy életbe vágóan fontos levelet vigyen.

Semmi baja. Harmincöt éves, gyönyörűen dekorált, egy méter nyolcvan magas, kitűnően minősített katona. Elsőrangúan megvacsorázott, és most beszállt a vonatba, címeres sárga táskáját a szemközti ülésre teszi, majd rágyújt egy szivarra.

Érverése: nyolcvanegy.

Vonat indul: három óra tíz.

És három óra ötvenkor: nyugalomba vonult, bukott, nevetséges, kifosztott ember.

Csakhogynem földönfutó.

Magassága nincs. Érverése százhetven. Nyugdíjas.

Hogy történt? Így:

Deboulrier százados csodálkozva nézett ki az ablakon. Nyílt pályán vesztegelt a vonat, és megfontoltan pöfögött, mintha valami jóllakott sziesztázó szörnyeteg volna.

Mi történt?

- Tilos a szemafor... - kiáltotta a kalauz.

A százados visszaült. Szemben vele a világossárga táska francia címerrel, és fogóján kis bőrkeretben ott fityegett a névjegye. Egy furcsa, nyávogó hang szólalt meg ekkor:

- Elő boy!

Marlene Dietrich állt az ajtóban!

Prücsök kivitelében természetesen.

- Elő boy! - kezdte újra. - Szép idő van!

Vállával a kilincshez dőlt, térde és nyaka között görbe ívben domborult a teste, bal vállát az álla mellé húzta, jobb kezét csípőre tette, és a fogai között hosszú szipkát tartott, hogy dohányozzék. Valaki szájon vághatta előzőleg, mert ajkai hegyét rémületes torzképpé terjesztette a szétmázolt rúzs. Az orrára is kenődött ebből, és így idült férfialkoholista külsejét vette fel.

Sok gondot jelentett számára, hogy mit mondjon elsősorban, és ezt a kiáltást, hogy „Elő boy”, a legeredetibbnek találta. Csípőjét még jobban lefelé szorítva, vállát még magasabbra húzva elmosolyodott, és ettől olyan lett, mint egy szájon lőtt tigris. A százados dermedten ült a helyén, minden pillanatban várva a támadást.

- Szép idő van - mondta a lány, és még kacérabban akart mosolyogni, de egy megfontolatlan szippantás fullasztó köhögési rohamában olyat csapott a mellére, hogy fejét nekivágta az ajtó szélének, amitől hirtelen leszédült a bársonyülésre.

- Vízet... - hörögte, de azért kacér is akart lenni.

A százados vizet töltött kulacsából egy pohárba és megitta a leányt. Most kiderült az is, amit Prücsök az ajtónál hátrahúzott lábával leplezni óhajtott, hogy elrepült báli topánkája helyett negyvenötös trottórcipőjét viseli, amely alsós játék esetén egy ötvenes értéket képvisel a lyukas talp mögött raboskodó kvart vörös királlyal.

- Kicsoda ön és mit óhaj? - kérdezte a százados.

Prücsök boldogan sóhajtvá visszaadta a poharat. A nedvességtől a szétmázolt rizs e mosoly közben olyan duzzadt szelídségűvé torzult, mint a Tihamér vagy Ödön nevű bölcös bivaly arckifejezése egy verses rajzfilm szerint. A százados most már határozottan szól:

- Hogy kerül ön ide? Honnan szökött meg, mi?

- Köszönöm, de ez marhaság. - Ég felé emelte szemeit, és két vállát, mint egy szandolinevezős, előre-hátra illegette.

Az arcán, pontosan hossz tengelyének irányában, homlokától az állaig egy fekete vonal látszott. Ez a precíz olajcsík akkor maradt rajta, amikor mellére csapott, és fejét a tolóajtó éléhez verte.

- Érthetetlen, hogy milyen módon került a vonatra?

- Ó, maga bumfordi - mondta lesütött pillával, legalább félméteressé olvadt ajakkal, amilyen még Walt Disney-nél is csak akkor fordulhat elő, ha rajzlapjára könyökölve elalszik Adalbert, a játsszi hízómarha száján. - Hiszen mi együtt andalogtunk a bálon. Azóta elfelejtett a futár úr?

- Ön az? - álmélkodott a százados. - Nem felejtettem el, de azóta, kisleány, maga sokat változtatott emberi külsején.

- Százados úr! Én éjfél óta egy percig sem szüntem önt feledni. - Érezte, hogy nem közvetlen, tehát Ész Lajos figyelmeztetésére emlékezve, keresett egy nagyon egyszerű kifejezést, és így szólt: - Hovatovább...

Azonban nem tudta folytatni, de úgy vélte, hogy ez egymagában is elég közvetlen és egyszerű, tehát egy sóhajjal ismételte:

- Hovatovább...

- Kedves kisasszony - felelte e megjegyzésre a százados, kissé idegesen -, ön a túlzott kiskorúság sűrű orrfúvással járó prédikátumát igényli meg, és ez futárszakasz, ahová tilos az illetéktelennek beszállni...

- Százados Úr! - kiáltotta fájdalmasan. - Kegyed egy delnőt csak úgy szanzsén kirúg?

- Sajnos - ismerte be búsan a futár. - És még az is előfordulhat, hogy fülénél fogva viszem a gyerekszobába, ahonnan megszökött.

De nevetnie kellett, mert Prücsök előhúzta kebeléből a lornyon nyelét, és ezt mondta:

- Fi donc!...

Közben a kisujját teljesen eltartotta a kezétől.

- Hé, kalauz!... Itten van egy tisztí futárfülke... - kiáltotta most valaki lent. - Autós küldönc vagyok. A százados urat keresem.

- Erre jöjjon! - szolt a kibontakozó bőrkabátos alak felé Deboulier, mielőtt az odasiető kalauz felelhetett volna.

De most neszt hallott a háta mögött, és megfordult.

- Hoppla!... Nézd csak, a kis bestia!

Prücsök éppen indult. És a sárga, hatalmas, címeres táskát jobb kezében fogta. Deboulier feléje ugrott, de szitkozódva hátrakapta a fejét, mielőtt orra a becsapódó ajtóhoz ütdött volna. Mire felrántotta az ajtót, Prücsök már a lépcsőn volt. A százados itt is kis híján beverte a homlokát.

Micsoda fürge mokus!

A töltésen már nem is látszott, mire Deboulier a nyomába ért. De guruló kövek lavínája még pergett utána, ahogy az estélyi ruha roncsainak megadva a kegyelemdőfést, legurult. Deboulier nem vette tréfára a dolgot. Kezében volt már a revolvère, és futólag visszakiabált a lépcsőn megjelenő bőrkabátos küldönchöz.

- Szóljon, hogy a vonat várjon!

- Nyugodt lehet. Ne zavartassa magát a futár úr! - És alighogy a futár eltűnt a látóhatárról, Szivar, mert ő volt a küldönc, odaszólt az érkező kalauzhoz: - A százados úr azt üzeni, hogy nem tér vissza. Felkeresi vidéken élő rokonait.

A szemafor közben szabadra állt, mivel Schulteisz, az Ikrek adott egy muttert, amit különben mint címzetes kabátgombot használt, és így üzembe hozták a jelzőkészüléket.

Szivar a vonat lépcsőjén állva, a távolodó futár után integetett megindultan. És mivel az érzések ragadósak, a vonat is megindult.

TIZEDIK FEJEZET

Tévedni emberi dolog, de kínos

Roppant kellemetlen lett az ügyben, hogy Prücsök tévedett.

No nem sokban.

Mindössze annyiból állt a félreértés, hogy a levél nem Prücsöknek szolt, és az említés egy futárról nem Deboulier százados személyére, hanem egy sakkfigurára vonatkozott.

Ezt leszámítva, nagyjában helyesen értett a leány minden egyebet.

Csak hogy ezt most már nehéz lenne leszámítani.

Ugyanis Mervin doktor csakugyan azt akarta, hogy egy hölgy elcsavarja a futár fejét. No, de ez a futár egy ilyen nevű sakkfigura volt.

És nem Mambiktu királyhoz küldték, hanem játékhoz használták a tiszt kaszinó szalonjában!

Elég nagy különbség!

A futár feje egy gömb, amelyet általában enyvezett toldással rögzítenek a futó faragott törzsébe, miután megfelelő lyukat fúrtak az eljáráshoz. Az enyv idővel, mint annyi minden ezen a világon, elporlad, és elszánt sakkozók ilyenkor az enyv híján szabadon forgó nyakat papírból csavart betéttel teszik mozdulatlaná. A rögzítéshez alkalmazott papiros fehér szélecskéje úgy vonul körbe a csinos sakkfigura nyaka körül, hogy Lanner keringőjével elhangzott ódivatú idők csipkegalléros aranyifjai jutnak eszünkbe róla, néha esetleg Jochánán tálcán nyugvó, levágott feje, tánchoz szervírozott állapotban.

Egy ilyen hirtelenjében preparált futár azt a célt szolgálta, hogy a hatvanéves tiszteletbeli tűzoltó főparancsnok huszonhárom éves ifjú hitvese egy tűzérkapitánnyal levelezést folytasson általa. A tiszteletbeli tűzoltó főparancsnok korához illő higgadt vérmérséklettel sűrűn szokott sakkozni a feleségével, és bátran elmondhatta magáról mindenkinek, hogy harcmodorát heves támadó játék jellemezte. Délutánonként a kapitány is elnézett a kaszinóba, és a világért sem engedte volna el, hogy barátjával, a főparancsnokkal néhány gyors partit váltson. E játszmák után a futó papírral rögzített feje, bár ez ügyben nem érdemelte ki a halálbüntetést, sőt úgy hiszem, inkább néhány életre ítélt ember cselszövevényéről lehetett szó, de mondom, mivel a futó jelentéktelen, gyöngé báb volt, ahogy ez középkori históriákban sűrűn megtörténik, az ő értéktelen feje hullott a porba a titokzatos ügyből kifolyóan, távoli szekrények alá gurulva. A játék hevében a parancsnokné (másnap a kapitány) állandóan csavargatták a futár enyv híján forgó, papírral rögzített fejét, és a papír végül eltűnt.

E futár útján leveleztek egymással, ki tudja, mi okból? Magam részéről megközelítő sejtelmem sincs, hogy mit írhat egy fiatal hölgy egy ifjú tűzérkapitánynak, ami az utóbbit érdekeli? Mégis úgy lehetett, hogy érdekli, mert a futár feje fordultával pontosan felelt rá.

A titkosszolgálat azonban nem ismert az állam létérdekénél tiszteletreméltóbb hagyományt, és bár örökre megőrzi, ha véletlenül magánügy jut tudomására, mégsem restelli, hogy levelek titkai és fák között meghúzódó ódon kerti házak intimitásait ellenőrizze, annál is inkább, mivel nemegyszer leleplezték, hogy az ifjú szerelmeseknek álcázott pár voltaképpen két hírszerző.

Az már külön tragédiája Ámor kegyeltjeinek, ha támadó játékmodorú, kiérdemesült közfunkcionáriusok, természetüknél fogva, öreg napjaikra jól hangzó, díszes és jelentéktelen kinevezésekhez jutnak. E tiszteletbeli tűzoltó főparancsnok mellékesen a magasépítészet

ellenőrző bizottságának címzetes tanácsosa, a missziós egyesületek elszámolásra kötelezett szubvencionált intézményének valóságos belső, jelképes világi gondnokhelyettese, az önkéntes mentők jótékony vigalmi alakulatának báli védnöke és végül a titkosszolgálat nyilvánosság számára berendezett múzeumának valóságos, külső, célzatos és jelleggel felruházott levéltárnok-helyettese volt.

Az egész bonyodalomnak a fürdőzés volt az okozója elsősorban. Már régen megtilthatták volna, hogy komoly emberek légtornászmezben tengerparti fürdőintézményekben töltsék az időt.

A titkosszolgálat valóságos belső, első szolgálaton belüli levéltárnoka fürdőzésből kifolyó tüszős mandulagyulladásal megbetegedett, és egy felületes hivatalnok könnyelműsége, az is lehet, hogy malíciája következtében behívták hivatalos úton a tiszteletbeli tűzoltó főparancsnokot, hogy a mandulagyulladásos múzeumi levéltárellenőrt helyettesítse. A hajlott korú parancsnok először a valóságos ellenőr lakásra sietett. Pillanatig sem látszott kétségesnek előtte, hogy a múzeum levéltárnokát a mandulagyulladás állapotában kell helyettesítenie, mivel ezt már ő is végigcsinálta vagy kétszer, de levéltároláshoz nem értett.

Feldúlt lelkiállapotban végre a levéltárba került, ahol nagy rendetlenség fogadta, mivel a nyilvánosság számára alkalmas okiratokat felülvizsgálták azon szempontból, hogy közlésük nem sérti-e némely polgár indokolt magánérdekét.

A kapitány és a fiatalasszony levelezését bizonyára mint szent magánérdeket sértő közlést félreteszik, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy történetünk francia gyarmatokon játszódik, és a romantikus, gyengéd kapcsolatok iránti tisztelet ismert tulajdonsága e népnek.

Egy kiváló darabíró állítja, hogy: Mindig lesznek Júliák. Találó cím volna az is, hogy: Mindig lesznek véletlenül értesülő férjek. Olyanok, akik rosszkor jönnek. Illetve jókor, vagyis korán, szóval, már későn. Férjek, akik egy kabátgombot keresnek az évek óta kizárólag dekoratív célt szolgáló tintatartó bronzrinocérosza mögött, és szerelmes írást lelnek, ami szintén egy gomb, és a hozzá való kabátot sem nehéz megtalálni.

Amikor e kiérdemesült tiszteletbeli hivatalnok azt olvasta, hogy: „A tiszti kaszinó futárjának nyakából rögzítés céljával leplezett üzenetek másolata: 193... D. M. 1026/243. dosszié”, hörögve kapott szolgálaton kívüli egyenruhájához.

A mellette működő segédtiszt egyetlen pillantással felfogta a helyzet pokoli tragikomikumát.

- Hol ez... a dosszié?

- Tessék - mondta a segédtiszt, és mire elkészült a válogatással, kitűnt, hogy a futár nyakában egyenruhák szabásmintáit rejtegették. A parancsnok azonban már gyanút fogott, és nem eresztette többé!

Elrohant. A gyors észjárású tiszt máris telefonált a postásnak:

- Ha a parancsnok úr taxit rendel, nehogy a környékbeli ócska autók közül hozzon. A városon kívüli új cirkusz előtt áramvonalas járművek találhatók.

A portás betartotta az intézkedést.

Telefonált a segédtiszt a tiszti kaszinóba. A szolgálat egy tagjával akart érintkezésbe lépni. Felhívta hát a kormánybiztost, doktor Mervint, aki mindenféle afrikai hatóság vezető embere volt. Közölte vele, hogy Maud Hutchins sakkbajnoknő, aki a szolgálat különleges tagja, megbízást kapott a futó nyakán történő levelezés másolatainak megszerzésére. Ott van a bálon.

Közölte azt is, burkolt formában, hogy a férj jön negyedórán belül, taxi áll rendelkezésre, mert a portás katonaember, aki serényen teljesíti a parancsot.

Ez már Deboulier távozása után történt, Mervin doktor még a kormányzóval tanácskozott. A tanácskozást nem szakította félbe.

- Bocsánat - mondta, és lenyomta a házi telefont.

- Valami baj van?

- Semmiség... Vígjátéki bonyodalom.

Pedig a legnagyobb baj volt.

Mert kinn aludt Prücsök, akiről megfélekezett mindenki.

- Kérem a társalgóból Miss Hutchinst. - Óvatos volt. Mert sem a szolgálat tagját, sem a futár postillon d'amour szerepét nem akarta elárulni.

- Maud Hutchins!

- Halló! Egy ideges öregúr érkezik a játékszobába a maga ügyében, mert megsejtett valamit. A támadó harcmódorú férj, aki legkésőbb...

- Tessék?

Hm... Nem érti. Telefonban mégsem lehet ezt.

- Halló! Kérem, Miss, fáradjon hozzám. Már útközben találkozik a lakájjal, aki az írásbeli utasítást viszi. Sürgős. Egy kollégája már fáradt az ügyben.

Igen...

És most papírra vetette az üzenetet, hogy a futár fejét kell elcsavarni, és a levelet átadni a címzettnek, mert Mervin pedáns volt. Még a mentőangyal sem tarthatja vissza a címzett levelét. Még a szolgálat sem. Maud Hutchins ismerte a sakkbábu ügyet. Ő másolta az üzeneteket eddig is.

Mervin a borítékot levéllel együtt a lakájnak adta. És a lakáj ment...

- Pardon...

Prücsök állt előtte.

- Parancsol?

- Kérem... én a kormánybiztos úr üzenetét várom.

- Írásban?

- Igen.

- Tessék...

És átadta a levelet...

A többi már tudjuk.

Prücsök úgy vélte, hogy megérti a levelet. És ez baj volt. Maud Hutchins nem kereste az utasítást, mivel nyomban azután, hogy letette a kagylót, átlátta Mervin célzását.

Persze! Ideges öregúr! Játékszoba... az ő ügye! Világos!

Rohant a futárhoz, kicsempészte a levelet. Beletett egy másikat, amelyben ő ír egy őrnagynak vallomást... Ez megnyugtatja a férjet.

A lakájtól megtudja, hogy levelét Mervin másik megbízottja vette el... Az hol van? Maud Hutchins keresi Prücsköt...

Így volt. Prücsök teljesítette, amit szerinte atyjáért kívánt Mervin. De ő nem tudott sakkozni. Ő csak egy futárt ismert, hát annak csavarta el, de nem a fejét, hanem a lábát.

De azt alaposan.

Deboulrier százados ficamodott bokával feküdt egy veremben, és vagy hetven marcona ember érkezett lábujjhegyen, feltűnés nélkül a derengésben...

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Nem az a legény, aki állja, hanem - aki üt!

Amikor Debouiler a töltés aljához ért, Prücsök egy facsoport felé futott. A futár kezében revolver csillant.

- Azonnal álljon meg, mert lelövöm!

- Kérem! - kiáltotta vissza Prücsök, úgyszólván már csak egy ingben, de aktatáskával a hóna alatt. - Erről én nagyon lebeszélem!

És hátrált. A százados nagy léptekkel sietett. Futni nem mert, mivel félő, hogy a leány elszalad.

- Tiszti szavamra, hogy habozás nélkül keresztüllövöm, ha szökni próbál.

- Mit akar kegyed tőlem?

- Csak ennyit!

Egy ugrás... És elkapta a csuklóját.

- Adja ide a táskát!

- Kérem... Miért veszi el? Ezt kompakt helyett hordom, piperecikkeimnek. Púder van benne, rúzs, kölni meg egy franciakulcs. Egyszerű pudrié.

A tiszt azonban nem is érdeklődött a minden eshetőségre franciakulccsal is ellátott pudrié felől, hanem erélyes mozdulattal kiragadta a leány karja alól a címeres, sárga táskát. Ekkor a vonat elrobogott.

- Megkeserüli, hogy a vonat elment! - kiáltotta a lányra.

- Miért? Hát fűtyültem én? Most már az állomásfőnök helyett is engem büntet a hadsereg? És tessék a táskámat ideadni!

- Ez a táska a...

Elállt a szava. A sárga táska közepén, a francia címer helyett egy keretben ez állt:

*Ha van benned tisztelet,
ne lopd el a készletet,
Jegyezte Prücsök.*

Nem az ő táskája!

Nem az igazi, amiben a levél van! Hiszen ez sokkal vastagabb bőr.

- Miféle táska ez?

- Az én magántáskám. Mit veszi el? Magának is van! Láttam!

Deboulrier tanácstalanul és dermedten állt. A vonat már messze volt.

- Na megállj! Ezért agyonlövetlek, te kis boszorkány!

- Mit hancegsz? Te senkit sem lövethetsz agyon! És még mindig nem tudom, mit akarsz tőlem, pedig, ha nem eresztasz, akkor sípcsonton rúglak! - lihegte vadul, és szeretne volna a kezét kiszabadítani.

- A maga cinkosa lopta el a táskámat!

- Semmiféle cinkosról nem tudok. Beszálltam kedélyesen, mire te brutalizáltál. - Ez a táska ugyanolyan, mint az enyém.

- Na és? Talán tilos a formája? Ezt hordom, mert sok púder kell, miután bálozom.

A százados dühösen megrázta a két karjánál.

- És miért kezdett el szaladni?

- Mert hogy te utánam futárokodtál. Erre megrémültem.

- Miért nem állt meg, amikor kiáltottam?

- Ijedt embert nem nyugtat meg egy ordítás. Nem szólva arról, hogy a fegyverviselési jogodat se korlátoztad. De most már eressz, mert biz' isten bokszolok, és hiába fogod a karomat, mert köpni is tudok.

Azonban a harmadikat választotta, és sípcsonton rúgta a századost.

Ez kriminális helyzetben állt itt, vonat nélkül, levél nélkül, egy szilaj kölyökkel.

- Majd az ügyészségi fogházban többet beszél.

- Azzal akar ijeszteni? Ott én törzsvendég vagyok. Egy vörös csirkefogó meg a Mervin nagyon jó barátaim - és mint egy megvadult párduc, sivalkodva rángatózott. Jóformán már csak a lornyonba volt öltözve. Piszkos, kipirult arcából vad dühvel villogott elszánt fényben lángoló szeme. Rendetlen, makrancos, pápua fürtjei, rugdaló lába, tekergő karja egyetlen viharosan vonuló hullámfelületben vergődtek Deboulrier szorításában.

- Te egy pimasz, komisz kölyök vagy! - konstátálta a százados aránylag későn, de máris a helyzet egyetlen előnyét felfogva, ami a hölgyekkel szembeni kötelező jó modort gyermekekre nem vonatkoztathatja a gentlemannél.

- Veszteg maradj, mert...

- Nem ereszt el?

Puff!... Fejével mellbe csapta a századost!

Erre kapott egy pofont.

És akkor a százados maga is megrémült, mert a gyerek a szó bakteorológiai értelmében egyszerűen megveszett. Azt visította artikulálatlanul:

- Megütőőőőttél!... Ezért meghalsz!...

Egész testsúlyát a levegőbe vetve, hogy orráig omlott a haja, kirántotta magát a rémült Deboulrier szorításából, és ahelyett, hogy elfutna, tíz körömmel egyenesen az arcába, a szeme közé csimpaszkodott, lerántva a bőrt, és rúgott, csapkodott, amíg a döbbenetéből felocsúdó Deboulrier ismét hozzálátott, hogy alaposan elnászpángolja.

Bal keze azonban, mint valami csavarszorítóba préselt fém: a leány két kemény szájpadrása között mozdíthatatlan volt, és az apró, éles fogak kímélet nélkül hatoltak a húzába mélyen.

Nyakon ütötte!

- Eressz el...

Prücsök tagadóan megcsóválta fogai között a kezét. A kilencedik nyakleves után kevésbé állhatatos volt a tagadó rázás, és úgy a tizennegyedik táján kinyitotta a száját.

Csendesen lihegve főlegyenesedett.

- Mit akar? - kérdezte halkan, de komoran.

- Eljön velem a legközelebbi állomásra - lihegte a százados, és uniformisának foszlányos maradványai egész jól illettek kék szeméialjához és lekapart arcboréhoz.

- Minek magának díszkíséret? Én csendben sétáltam itt a táskámmal, amikor maga belém kötött.

- Hát ezt fogja elmondani az ügyészségen. Most már ne kezdje újra, vagy akar még verekedni?

- Hogyne. Csak előbb egy kicsit pihenek.

Zihálva nézte Deboulier-t.

És Deboulier is nézte őt. Pedig a további pályájától megfosztotta ez a leány, bizonyára Mervin doktoréval együtt. Eleve tudták, hogy a gallérjukkal kapcsolatos fejük volt a tét ennél a játszmánál.

És most már biztos, hogy veszítettek...

De még így sem fojthatta el az érdeklődését e különös, veszett kamaszlánnyal szemben, aki ott a bálteremben e földrész első urait meggyőzte és meghatotta, azután rejtélyes módon ellopta, illetve segített ellopni a táskáját.

Gyerek? Gonosztevő? Kémnő?

Hogy őrült, amikor felingerlik, az biztos.

- Jöjjön, kérem, és ne kényszerítsen olyasmire, amihez e pillanatban legkevésbé van kedvem.

- Jövök, kérem... - felelte szomorúan - úgysem tudnám magát meggyőződéssel verni most.

És eltűnt báli cipőjét kereste, az egyetlent, amely megvolt még. De hiába.

- Úgy?! És miért nem tudna erőszakos lenni velem? - kérdezte a százados.

- Minthogy megalázott és legyőzött, tehát teljesen szerelmes lettem magába. Engem még sohasem vertek meg.

- Ez lett a vesztem - dünnyögte a százados, és tragikus helyzete dacára, szinte elnevette magát.

- Szeretném, ha kényszer nélkül követne. Lehetséges önnél ilyen hirtelen változás?

- Nálam rém hirtelen változások lehetségesek - szólt egészen halkán Prücsök, és ezt felesleges volt mondania, mivel éppen a százados ismerhette fel erről az oldaláról legkézzelfoghatóbban.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

A szerelem sötét verem. Különösen, ha letakarják és ráülnek

...A százados lába úgy ficamodott ki, hogy Prücsök később ismét megváltoztatta a hangulatát, és belelökte egy gödörbe. Az ilyen alattomos, hirtelen támadásokhoz értett. Szépen jobb felé nézett, mint aki a felhők látása közben szomorúan tűnődik, és egy andalgó mozdulattal bal felé tolta rettenetes méretű egyetlen cipőjét, azután zutty!...

Ugrott és dőlt, neki a megbotlott, jóhiszemű kísérőnek, hogy ez botlási ívét parabolává nyújtva, belerepült fejfelé a pályatest javításához szükséges habarcsos verembe.

Ezután, már csak a rövidség okáért, három ízben fejbe ütötte a felbukkanó futárt, míg ez végül felhagyott a kísérletekkel, és elalélt.

- Szegénykém... - mondta ekkor Prücsök, ölébe vette az anyagilag, erkölcsileg, testileg és lelkileg teljesen ruinált Deboulrier fejét, gyengéden simogatta, és keservesen sírt.

Azután körülnézett, letakarta verembe hullott szerelme tárgyát az útburkoló munkásház kiszakított ajtajával, és ráült.

Így várt.

Jól tudta, hogy mi lesz.

Rövidesen hetven ember lopakodott óvatosan a vasúti híd felől. Legelől a Részes Mandarin és Kicsit Bob. Ők pillantották meg a kövek között botladozva eléjük siető leányt. Korn Atya szintén látta a közeledőt, és odaszólt Részes Mandarinnak:

- Kérdezzétek meg - szólt Prücsökre mutatva - ezt a részeges munkást, hogy nem látta-e a leányt valahol.

- Hiszen ez Prücsök! - rikoltott Schulteis, az Ikrek, mert egyetlen polgári foglalkozását, hogy tizenhat éves korában hivatásos biztató volt futballmérkőzéseken, sosem feledte.

- Ugyan! - mondta Kirúg Hümér - még csak nem is hasonlít... - de ekkor már felismerte ő is.

A hetven ember gyorsan odaoson Prücsökhöz.

...Deboulrier most felébredt zúgó, dagadt fejfelé a gödörben, és halk hangokat hallott.

- A vonat elment, és a százados már jó helyen van... Szerintem okosabb, ha visszamentek Babette anyóhoz, és feltűnés nélkül elhelyezkedtek a ház körül.

- De azért ehetünk is valamit? - kérdezte Horog Bele, a Jelölt, aki Ész Lajost kereste, mivel ez nem tért vissza az emelődaru belsejében bérelt ládára, és idős ember lévén valami baj érhetett.

- A százados kár volt futni hagyni - szólt Roppant Manó.

- Rávetünk volna, hogy ne tegyen feljelentést.

- Mire Deboulrier alarmíroz, addig Szivar rég átadja a futárlevelet a címzettnek. A reggeli vonattal indul Tangerbe.

A százados hátán végigfutott a hideg. Miféle Szivar utazik helyette a kongresszusra?

- Nekem szükségem van rátok, mert mostan majd megyek Mervinhez, ezért akiknek pillanatnyilag nincs előéletük, azok álljanak félre. De csak ha körözés nincsen ellenük.

Mindkét ember félreállt. Egyik a hatéves Cefi volt, aki ide is követte Prücsököt.

- Hát ez kevés. Azt kérem tőletek, hogy menjetek a kikötőbe, mondjátok az embereknek, hogy jöjjön egypár erkölcsileg és társadalmilag jobb egyén az ügyesség kapujához megvárni engem. Ezek kofák és zsákhordók lehetnek csak, akiknél sűrűn előfordul, hogy munkájuk és bejelentett lakásuk van.

- Ha nem honos, akkor még így is baja lehet, mivel a carte d'identité nélkül tilos a munkavállalás - szólt Ész Lajos, ki Babette anyóval karonfogva érkezett, és óvatosan kellett lépkedni, mert viharkabátját meg-meglibbentette a szél.

- Így hát a nem honosak is kivételt képeznek. De szeretném, ha ez a Mervin látná, mikor hozzá megyek, hogy nekem barátaim is vannak, akik majd lármáznak, ha kitolást próbál. Én mostan megvettem, amit kért tőlem, erre neki kötelessége kijönni színhelyszemlézésre, mert így ígerte revanzsna. De majd megpróbál kibújni, mert a mór megtette a kötelességét, a mór elmehet balra.

- Szóval, azt akarod mondani - tisztázta az ügyet Rongy Aurél kapitány -, hogy ezt a futárt Mórna hívják és elszökött?

- Azt akarom mondani, hogy te egy nagy hülye vagy. Félek, hogy ez a Mervin doktor mindent ígért, de most majd nem tesz semmit, mert csak egy tehetetlen, finom, szelíd leány megy fel hozzá.

- Hát menj fel magad! - kiáltotta Babette anyó. - Legjobb az ilyet személyesen elintézni.

Senki sem értette, amikor kiderült, hogy Prücsök önmagát jellemezte tehetetlennek és finomnak. Deboulier, nyakig habarcsban, egy kitépett ajtó alatt, összevert fejéhez nyúlt tétován, és szintén csodálkozott. Szólni nem sok kedve volt. Mit remélhetett ilyen túlerővel szemben? A leány nem szolgáltatta ki őt jelen állapotában gyanús barátainak. Ez szép tőle.

- Mostan pedig távozzatok angolosa, mert Mathias vár rám, és három utasát rövidesen temetni kell, mivel távollétük miatt kellemetlensége lehet az autósna.

...A három halottat azonban mégsem lehetett elföldelni, és a gyászoló rokonság az első hiányzónál belenyugodott abba, hogy néhai hozzátartozójuk valamilyen oknál fogva elkéste a temetést. Ilyesmiért senkit sem lehet megszólalni, amíg nem hallottuk a mentségét. Az élet túlsó partján is akadhat valakinek halaszthatatlan ügye.

Audiatur et altera pars.

A megboldogult, mintha szökésben lenne az enyészet elöl, nem érkezett meg, pedig már a következő elhunyra került időrendben sor. Szerencsére ez sem volt sürgős, mert néhai Trunker Szvetozár hangversenyrendező szintén késett, mint aki elkészált valamerre, és közben megfeledkezett a temetésről.

Duval úr, megtört hitelezője, aki elöl korán költözött el egy zsakett utolsó részleteivel, sóhajtvá legyintett, és azt mondta, hogy szegény már életében is szórakozott volt.

Csak ekkor derült ki, hogy a néhaiakkal nem érkezett be a furgon.

A furgon ezt nem is tehetette, mivel eszeveszett sebességgel száguldott az országúton Tanger felé, sürgős társaskirándulásra néhai utasaival, mintha lepénzelték volna Mathiast, hogy csináljon velük egy mozgalmas vargabetűt, mielőtt örök nyugalomra térnek.

TIZENHARMADIK FEJEZET

Prücsök megmenti, ami menthető: Mindennek vége!

Hogyan került a tangeri országútra Mathias, hallgató utasaival, akik közül Trunker Szvetozár hangversenyrendező már életében is szórakozott volt, különösen, ha részletfizetéseinek esedékességéről volt szó?

Az eset egyike volt azoknak, amelyeket Prücsök tudott csak egyéni modorában a legkisebb részletéig olyan logikusan tisztázni, hogy teljes legyen a zűrzavar.

A leány erőlködve feltámasztotta az ajtót, és ahogy Deboulier felismerhetetlenül és megtörtén a gödör széléig emelkedett, Prücsök megcsúszott, és az ajtót visszajektette szerelme tárgyának fejére.

- Ojjé!

Ijedten felemelte ismét, de a futár elhatározta, hogy felhagy a további kísérletezéssel, és marad. Úgy-ahogy megszokta már a gödröt, és időnként az a néhány fejbeütés nem a világ! Csak amikor Prücsök átlendítve az ajtót, a túlsó oldalra eldobta, akkor merészelt Deboulier lassan előjönni. Úgy festett fehér habarcsba öltözve, mint egy talpazatáról megszökött, búsan bolygó szobor.

- Mondja - kérdezte a leányt -, nem fél, hogy megölöm?

- Nem is számítok hálára. Manapság...

...És keserű rezignációval legyintett...

- Miért lennék én hálás magának? - kérdezte a százados ámulat felháborodással.

- Mert én elrejtettem, nehogy ezek elfogják. - A százados mormogott valamit. De nem szólt.

A leány nagy búsan odament egy kőrákához, elhozta a lámpát, és könnyezve nyújtotta a százados felé.

- Nesze, futár. Üssél fejbe, hogy kvittek legyünk... Csak üssél fejbe, nem bántalak, ne félj...

A százados nem élt e nagylelkű ajánlattal. Lépett egyet, de felszisszent, és nyomban a földre ült.

- Megrándult a bokám...

- Nem baj, idejön majd a halottaskocsi.

- Tessék?!

- Majd mindent megért. Én még sokszor megmentem majd a maga életét. Most nem lehet az egészet elmagyarázni.

- Értek mindent - szólt keserűen a futár. - Először hazudozott a szerelemről, azután belelökött a gödörbe.

- De ezért nem jár nekem semmi. Csak egy szerelmes nő képes arra, hogy ilyen önzetlenül valami gödörbe lökjön egy férfit. - és keservesen sírt. - Nekem jobban fájt. De muszáj volt, mert jöttek a barátaim.

- És miért haragszanak rám az igen tisztelt útonálló és rabló urak?

- Azok nem haragszanak. De maga rettenthetetlen, mint egy Lohengrin a Hattyúlovagból. Velem is kikezdett. No, most itt a sok lúd, legyőzi a futárt. Pláne, ha revolvért húz, akkor egy-két lúd előveszi a zsebkését is. És félttem, hogy megölik, mert szeretem, és csak az egyet kérem, hogy üssön fejbe!

A kapitány egy kézmozdulattal elhárította az udvariasan feléje nyújtott lámpát. Idegessé tette, ha a leány közeledett hozzá e súlyos fém tárgygal. Forrón tűzött a déli nap, és a futáron testhez álló börtönné merevedett a ragacs. Mit tegyen?

- Nézze, fiam - szólt csendesen -, menjen most haza vagy ahová akar, és telefonáljon közben a katonai kórházba, hogy itt vagyok ficamodott bokával. Maga megmentette az életemet... A becsületemet úgysem mentheti meg. A táska már messze jár! Futni hagyom... Ne, ne... hagyja békén azt a lámpát. Idegesít. Tagadhatatlan, hogy megmentette az életemet, viszonzásul fogadjon tőlem nyolc-tíz évi várfogságot ajándékba. Menjen és javuljon meg.

- Maga azt hiszi, hogy én csakugyan... egy olyan izé Hari... egy olyan Hara Kiri vagyok, akit a Tuskólábú küldött, és zöld kacajjal gyilkol?

- A százados csodálkozott ezen a homályos mondaton, hiszen nem ütötte fejbe a leányt, annak ellenére, hogy Prücsök ezt a lehetőséget felajánlotta.

- Nem fontos, kislány. Az én katonai pályámnak most vége, és nem érdekel többé semmi.

- A... azt mondja, öngyilkos lesz?

- Sajnos, nem tehetem. Ez a botrány ártana Franciaországnak. Egy katonának nemcsak meghalni kötelessége a hazáért, hanem élni is, ha kell, bátran, férfiasan.

- Kérem... tessék megmagyarázni... - mondta izgatottan Prücsök. - Mi történik ezáltal magával?

- A nyugdíjazásomat fogom kérni. És eltűnök életem végéig a nyilvánosság elől. Az ellopott levél igen súlyos következményekkel fog járni.

- Á! - kiáltotta mosolyogva - magát becsapták. A kikötőváros reggeli postása egyszer elvesztette az összes ajánlott leveleket, és mégsem nyugdíjazták. Pedig részeges is. Azt kell hazudni, hogy letette a váróteremben, amíg sört ivott, és csak a vonaton látta, hogy nem viszi a címzettnek szóló táskát. Erre majd elmondják mindennek magát, és lehet, hogy a generális lehúz valamit a fizetéséből, de egy hét múlva már újra maga viszi a levelet. Ezt garantálom.

Úgy látszott azonban, hogy a százados nem érti vagy nem helyesli minden részletében a tervet, mert csak egykedvűen ült. És Prücsök odatérdelt eléje, két kezébe fogva Deboulrier arcát. Az arc egy része a földre esett és eltörött. A ragacs kisebb fele szilárdan rátapadt; szörnyen festett így.

- Idehallgasson... Deboulrier, maga szomorú futár... Majd én elmegyek hazudni, és olyant mesélek, hogy a vezérkar még kitüntetést is fog adni magának. - Egyre idegesebben remegett a hangja, mert látta, hogy nincs hatással vigasztaló beszéde. Erőltetetten mosolygott, de már könnyek álltak a szemében, és félt: - Mit van begyulladva? Nem eszik meg azért a levélért... lehet, hogy nem is volt ajánlott, és...

Váratlanul a százados nyakába borult, akiről nagy darab falrészek hullottak le csörögve, míg Prücsök keserves zokogással kiáltott:

- Mondja... Valami rosszat tettem? Nem akarom, hogy magának rossz legyen!

- Micsoda rejtély maga - mondta a százados önkéntelenül. - Mindegy... A levél most már nem lehet Tangerben holnap, és ha éppen tudni akarja, maga zavaros, zokogva gyilkoló életmentő: ma befejeződött egy háromszázéves katonacsalád élethivatása, amikor én rangomról lemondok, és nyugdíjazásomat kérem.

- Ezt például nem értem, de rendkívül szép - mondta a lány. - Szóval... ha ez a levél nem lesz Tangerben? - Hirtelen visszatért kedvenc elgondolásához. - És ha azt hazudja, hogy a címzett ismeretlen, és ezért átadta a postásnak kézbesítés végett?... Rákenjük az egészet a postásokra!... Nagyszerű! Mi? Ezt már a Kirúg Hümer is csinálta! Hazudni mindig lehet...

- Igaz. De háromszáz év múltán már késő hozzáfogni, ha eddig még nem hazudtak egy családban. És a katona becsülete fémjelzés az arany vállrózsán. Ez a legnemesebb, de legkényesebb ötvözetű fém.

A százados csendesen, komolyan beszélt, pátosz nélkül. De nem folytathatta, mert a lány felugrott.

- Hát akkor vissza az egész! Én megmentem!... Vigyázzon!

Rohant. Nem szólt, nem kérdezett, nem gondolkodott, hanem amint eszébe jutott valami, nyomban futott, hogy cselekedjen is, hogy megmentse Deboulrier-t. Mert ő megmenti, akit szeret! Megmenti, ha addig él is az illető!

Telefonált a Zenélő Patkányhoz egy őrházból.

Ujjongott, mikor hallotta, hogy Mathias szokása szerint, hivatalos útja közben, ott tankol az ivóban.

- Mathias! Azonnal gyere ide! Külső pálya, ahol délelőtt működtünk! Hozd a Szivart is!

- Nem lehet, öregem, három utas van az Illés Rolls-Royce-on!

- Azoknak úgyis mi sürgős már?... Értsd meg, itt élet-halálról van szó, és olyasmi múlik a kockán, hogy ha te nem jössz, akkor holnap én jövök hozzád mint hivatalos fuvar, élt tizenhat évet, meghalt miattad, mert cserbenhagytad ötöt... Mathias! Te hagysz meghalni? Halló?! - sírta könnyörögve.

- Te, ne csináld ezeket, mert miattad bezárják az összes embert...

- Itten csak az a kérdés, hogy megölsz-e te engem, vagy a haverod vagyok-e?... A többi fityisz! Illetve, fölös fecsej... Mert hogy megérts mindent, a Deboulrier lába kificamodott, és a ruhája be van gipszelve, meg a vállrózsájáról van szó, amennyiben elvész az ajánlott levél... Mit nem érc? Ez egy háromszáz éves futár, de minden ezen az egyen múlik most, különben nyugdíjazzák, és az épp annyi, mint a halál, mert ha nem szívesen teszi, akkor is élni kell szegénynek... Hát hogy lehet ezt nem érteni?... Hogy lehetsz ilyen szívtelen, ha kérek, hogy gyere ide picit, és hozd a Szivart? Attól még vidáman lehet temetni!... Ha most sem érted, akkor végleg kiismertelek... Mathias! Hát hagysz engem?... - és mint finom síró fuvallat szólt még: - Halló...

...Szivart a szárazdokknál vette fel Mathias a kocsira. A komor jassz eleinte hallani sem akart arról, hogy jöjjön, mert nagyon szenvedett különböző sérüléseitől, és fél órája sem volt, hogy Prunokni, az asztalos összevarrta lábszárán a sebet. Neki elég kínos lesz reggel utazni! De amikor most azt hallotta Mathiastól, hogy el kell hozni Prücsköt, mert nyílt pályán megőrült, mégis felült a sofőr mellé, és siettek.

Közben Prücsök elővette a táskát. Mert ott volt a sínek mellett, egy üres hordóban, amelyben a talpfaolajat tartották, ami a pálya ápolásához kellett. Már ott várt, még mindig némi öltözékben, amikor barátai befutottak három halottal.

- Gyerekek, nagy baj van, de minden jóra fordulhat. Neked kell közbelépni, Szivar, de igen vigyázz, mert lehetséges, hogy felakasztanak... A fő, hogy a halottaskocsi azonnal útra kell Tangerbe, és Deboulier helyett elvégzi a levélhordást, mert a reggeli vonat késő, és az ő nevében kell átadni. És százados ruhában, amilyen neki van. Ilyent te lophatsz útközben. Itt egy percet sem lehet késni.

- Elment az eszed? - kiáltottá rémülten Mathias. - Három tetem van a kocsimban.

- Ha visszatérsz ezekkel, még mindig jóleshet nekik a nyugalom. Én akartam reggel Szivarral vinni a levelet, de itten egy katona kell, szóval: férfi meg uniformis meg furgon!

- Te tisztára bolond vagy! - kacagott nyersen Mathias.

- Ha erre ráveszel, akkor itt szűrom saját nyakamba a bicskát - állította Szivar, és illusztrálásul hüvelykujjával az álla alá bökött, ahol a legpuhább része van minden embernek. - Hát bolondnak nézel?

- Ez nem elmeállapot kérdése - mondta a leány.

...Miféle hatalma volt Prücsöknek, amellyel uralkodott ezeken az alakokon? Ez az a rejtélyes elem, amely a regény folyamán és annyi más igaz történetben a csodának azt a mitikus, de valóság ízű tartalmát szolgáltatja, amiért rászolgál a legenda elnevezésre.

Annyi bizonyos, hogy az izgatott párbeszéd után néhány perccel Mathiasszal, Szivarral és a három néhai úrral útban volt a furgon Tanger felé...

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

A futár szerencsére nem sebesül meg, de állapota igen súlyos

- Mit csinált? - kérdezte a százados, mikor Prücsök visszatért.
 - Azt sose lehet előre tudni... - felelt óvatosan a leány. - Mostan magának el kell bújni.
 - Telefonált a kórházi autónak?
 - Igen. Már itt is volt, tiszteltetik magát, és mindent el fognak intézni. Hallhatta, amikor fékezett. Mer az a kölök azt hiszi, hogy tisztára kocsmázás miatt áll meg tankolni az autó, és a világért sem öntene bele olajat is. Azért aztán úgy csikorog a fék, hogy ha bálba megy az ember, hát felébred rá az egész kórház.
- A százados megdörzsölte amúgy is kábult fejét, és olyan sűrűn pislogott, hogy szempillájáról csak úgy szitált a vakolat.
- Vagy hülyeségeket beszél, vagy a lámpavastól agyrázkódást kaptam, és hallucinálok.
 - Ez az utóbbi a kézenfekvő. Szóval, telefonáltam a kórházba, kijött a kocsi, és mindent elintéztünk. Szivarnak kell még jelmezt szerezni, de lop útközben. Csak az elhunytak ne okozzanak tetemes késést, ami rossz volna.
 - Mondja: igazán van ennek értelme, amit beszél?
 - Még nem tudjuk. Ha nincs sok értelme, akkor ezt a Szivart felakasszák. Pedig a legjobb barátom.
- Elkapta a leány karját, és megrázta.
- Mit csinált, maga boszorkány?
 - Ne kezdje újra a mérközést. Szivar a maga igazolványával jelentkezik, és átadja a levelet. Holnap visszatér. Akkor maga telefonál az itteni főnökeinek, hogy kihordta a levelet, megérkezett, és kifecskendezte a bokáját. Akkor maga csak szabálytalanságot csinált, de nem hervad el a vállrózsája.
- A százados meghökkent.
- Mi?...
- Akkor.... Hiszen ez... Ez egészen úgy hangzik, mintha csakugyan volna még egy lehetőség! Tárgyalnivaló nincs a bennszülött királlyal, csak azért küldték vele a levelet, mert annyira fontos...
- Maga csak bízza rám magát! Láthatta, hogy eddig sem csináltam hibát.
 - No... A lámpavassal elhibázta az ütet, és meg kellett ismételni. Ez szépséghiba volt.
- ...Azután kissé szomorú lett a helyzet. A százados rendkívüli fizikuma, emberfeletti erőfeszítése sem bizonyult elegendőnek a megpróbáltatásokhoz. A cipőnyira dagadt rándulás nagyon elgyötörte. A földre ült, kimerülten lihegett, és forró borzongás futott át rajta. Belázasodott. És képtelen volt lábra állni.
- Nem megy... tovább...

A rekkenő hőségben rápáncélosodott ruha fullasztotta. Prücsök leült melléje, odaszorította arcát a lázas katonához, és hullottak a könnyei. Jellemző volt egyéniségére, hogy két elképesztő örültsége között mindig sírt egy kicsit, pihenésül.

- Úgy fáj a szívem... Még szegény apámért sem tettem volna meg, hogy a titkosszolgák követelésére így megöljem magát.

- Miféle... szolgák?... - lihegte a százados.

- Ezt nem árulhatom el. Kötelez a hatalommal való titoktartás.

Mialatt ezt kimondta, kifűzte nagy búsán Deboulrier cipőjét, és lehúzta a százados lábáról. Egy közeli erecskénél megnedvesítette zöld sálját, és rögtönzött kötéssel bepólyálta a gyulladt részt. Szerteágaskodó, gubancos pápua hajának titkos mélyéről előhúzott néhány biztosítótűt, és miután kétszer beleszúrt a gyulladásba, elkészült a munkájával.

Megjegyzem, hogy a kötés alapját képező zöld sál valaha az estélyi ruhával volt azonos.

- Mondja... miért tette ezt az egészet? Maga a kémeknek dolgozik?

- Nem. Csak azért mondtam, hogy én a Zöld Kacaj vagyok, és Tuskólábú küldött a halálsugár titkáért, mert egy valószínű megtevesztés kellett. De én nem vagyok Mata Kiri. Az különben is japánban öngyilkos lett.

A százados nem kérdezte tovább, mert a leány minden magyarázata zavarosabbá tette az ügyet. És különben is ájulás környékezte.

Azután Prücsök megpróbálta cipelni Deboulrier-t. Nyögve, sírva hurcolta, és lihegett. A százados letekintett rá, de később ezt sem tette már, miután a város közelében, az utolsó dombhajlatnál a leány megcsúszott, és cserjéket, köveket sodorva magukkal, legurultak.

- Segítséget kell hozni... - lihegte Prücsök. És amikor látta, hogy a százados ájultan hever, ismét sírt egy kicsit. A lehúzott tisztí cipő időközben zsinórjánál fogva a leány nyakára kötve függött. Ezt most felvette, hiányzó negyvenötös kaliberű topánja helyett. Dacára, hogy ez a cipő is ballábra készült, és ilyen éppen volt már rajta egy a régi, óriás lábtyűk közül, azért kényelmesen felment, csak kissé megdöbbenően hatott első látásra. Egy ortopéd szakorvos bizonyára különleges esetet gyanít a szerencsétlen leányt illetően, aki két bal lábbal született, és ezek közül is az egyik jóval nagyobb.

Bár látszólag két bal lába és két bal keze volt ennek a leánynak, szokatlan vérmérséklete és elszántsága rendkívüli tettekre predesztinálták. E tettek említésére magas rangú egyének évek múlva is elsápadtak.

Miután ingben nem mehetett a városba, különösen az ing létminimumra mérséklődött terjedelme miatt, nekivágott a szőlődomboknak, és felkeresett egy gyanútlan csösz, aki felöltőjén aludt.

Megrázta.

- Szőlőkerülő úr! Lopják a gyümölcsöt!

A csösz felugrott és berohant a kunyhóba, hogy csőre töltött puskáját megkeresse. Ekkor a leány becsukta rá az ajtót, odatolta a reteszt, és az ártalmatlanná tett csösz felöltőjében, melyet hossza miatt úgynevezett sleppes ruhának is viselhetett volna, távozott.

Hogy hol lopta a kézikocsit két vödör tapétázó enyvvel, és hogy tette fel a félholt futárt, továbbá melyik vendéglő terasza siratja a hatalmas, kockás terítőt, amellyel Deboulrier-t letakarta, ki tudná megmondani?

Annyi tény, hogy kora délután, száz lépésenként végkimerülten összerogyva, megérkezett Babette anyó kunyhója mögé a kiskocsival.

Irdatlan felöltőjében, halálosan kimeredő szemmel, ömlő verejtékben úszva, és lihegve roskadt a földre, azután felkecmergett és megdöngötte öklével a deszkaházat. A kofa kilépett...

- Uram Atyám...

- Szaladjon - mondta kifulladásra a rémült Babette anyónak. - Mondja, hogy jöjjön ide Schulteis, az Ikrek és még valaki... akik behordják a katonát. És Prunoki asztalost öntsék le, ha nagyon részeg... mert ficamot köll kezelni...

Babette anyó a kocsihoz lépett. - Ezen van?

- Igen... De nagyon vigyázzon, mert minden enyv ráömlött szegénykémmre.

Prücsök sírva fakadt, és előhúzta roppant felöltőjéből a csősz zsebkendőjét, amelyről ekkor kiderült, hogy munkaköpeny.

- A futár... - hebegte Babette anyó. - Súlyos a sebe?

- Nem tudom... - zokogta Prücsök. - A teherpályaudvarnál még élt...

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

Vihar egy csepp félreértésben

Mervin doktor a hivatalos órák végén még ott maradt az irodában. Sokat motoszkált a fejében ez a leány, aki úgy eltűnt tegnap este. Amikor a sok fontos ügy lezajlott, összeírta egy ívre, hogy Prücsök milyen módon kérjen kegyelmet. De a leány már elment, amikor kiüzent érte.

Hová lett? Tán elunta a várást.

Sóhajtott.

- Az ötvennégyes elítéltet áthozatom a törvényszéki fogházból.

Az ötvennégyes fogoly André Decoux orvos volt, aki több mint egy éve töltötte életfogytig szóló büntetését. Amikor a szobába vezették a fegyencet, Mervin helyet mutatott.

- Üljön le, Decoux.

- Köszönöm...

Nyugodt, derűs, gömbölyű, szakállas arca, világos kék szeme, okos homloka volt az ötvennégyes elítéltnak.

- Valaki eljár nálam ügyének újrafelvétele végett.

Decoux nem felelt. Nézték egymást. Ez a két ember, valamikor elválaszthatatlan jó barátok, közös diákszobában laktak, és megosztották egymással a jót és a rosszat egyaránt. A komoly, kissé polgárian túlzott becsületességű Decoux, akit később állami ösztöndíjjal mint az egyetem legnagyobb tudású diákját külföldi tanulmányútra küldtek, és doktor Mervin, a fékezhetetlen, szilaj, bohém kedvű jogász, aki csapnivaló felkészültséggel végezte kollokviumait, a különböző egyéniségek vonzását igazolták jó barátságukkal. Decoux az amerikai Rockefeller Intézetben kezdte reményteljes pályáját, és doktor Mervint egy alkalommal kis híján kizárták az ügyvédek sorából, mert bírósági jegyző korában egy napon részegen és füttyörészve ment a tárgyalóba.

Azóta húsz év múlt el. A polgári jósok előrelátása szerint Decoux-nak Nobel-díjas tudóssá, és doktor Mervinnek egy vidéki szintársulat titkárává kellett volna válnia.

De a helyzet nem ez volt. Doktor Mervin vizsgálóbíró, majd teljhatalmú kormánybiztos és a törvény erőskezü végrehajtója lett, és Decoux egyszerűen az ötvennégyes számú, életfogytig elítélt rab. Az élet olykor megenged magának ilyen tréfákat, máskülönben az emberek azt hinnék, hogy tőlük is függ valami ezen a világon, és jövőbe látó megállapításaik, hajszálpontos következtetések lényegében véve nemcsak létezésük fiziológiai megnyilvánulása. Mervin doktor Gabrone világhírű bűnügyi védőhöz került segédnek. Gabrone nagy vagyonából diákjóléti intézményeket létesített, és műveinek jövedelméből fenntartotta ezeket, mert elismert jogtudós volt.

- Figyeljen, Decoux... - mondta csendesen - rágyújt?

- Köszönöm.

A vizsgálóbíró olyan szórakozott volt, hogy az elítélt felé nyújtotta először a gyufát.

- Magát halálra ítélték, mert merényletet kísérelt meg ellenem. Különös titka az ügynek, hogy még soha ilyen büntett nem volt a világon. Lojálisak voltunk egymáshoz. Védekezése során egyszer sem említette tettének voltaképpen okát, ami kínos lett volna rám nézve. Nem hozta

fel mentségül fiatalkori közös szerelmünket, szerencsétlenül végződött házaseletemet, holott ez esetleg enyhíthette volna ügyének elbírálását, az esküdtek szemében. Még csak azt sem említette, hogy valaha jó barátok voltunk.

- Nem természetem a sznobság. Az ember sose hivatkozzék úri múltjára, letűnt cimboraságokra - felelte a doktor szinte unatkozva, közömbösen, és nyugodtan a vizsgálóbíró feje felett elfújva a füstöt. És hintázva hátradőlt, hogy a szék két lábára nehezedjék az egyensúly.

- Jelentős enyhítő körülménynek ez nem számított volna - mondta Mervin -, elfogadtam hát egy hölgy iránti úri tapintatból, hogy kihagyjuk elvált feleségem személyét a per folyamán.

Az ötvennégyes hallgatott.

- Maga azt mondta, hogy tagadja bűnösségét, nem kíván védekezni, és nem vall semmiről. Ezzel sokat ártott ügyének. Én viszont nem vallottam, mert vizsgálóbíró vagyok, pedig húsz év előtt, amikor lelkemre kötötte, hogy Yvonne-ra vigyázzak, azt feleltem: „Ha valaha úgy látod, hogy ez a nő szerencsétlen, egyszerűen keresztüllőhetsz, mint egy kutyát!” Nem hivatkoztam erre, pedig jól tudta, hogy kénytelen lettem volna állítását megerősíteni. Ez, ha nem is nyomatékos, de bizonyos fokig enyhítő körülmény.

- Nem vehettem igénybe ezt a védekezést. Még sohasem hazudtam. Az én koromban már ne kezdjen az ember új módszereket. - És mintha egyéb jelentősége nem is lenne ennek a mondatnak, hozzátette: - pedig néha igazán meglepő változásokra képes egy-egy ember.

Az ügyész lekicsinylő ajkbiggyesztéssel felelt:

- Színpadi dialógusoknál ez hatásos, betalált tus. Mint kormánybiztos, nem érdekel viharos diákkorom kontrasztja. Egy Gabrone-nál tanultam büntetőjogot, ez a döntő, nem az iskola. Nagy lángelmék, világhírű feltalálók rossz, szilaj diákok voltak. Nyolc évig minden idők legnagyobb büntetőjog zsenije mellett tanultam elméletet, gyakorlatot, életet, morált.

- És mellette írta a Jogalkotás és büntetőrendszer a gyarmatok közigazgatásában című munkáját:

Ez talált, valamilyen okból. Mervin elsápadt.

- Nem ez a szakmunka jelentett előmenetelt, hanem a kemény kéz, mellyel a bűnözők ellen harcoltam!

- Gabrone dicsérte is önt - szólt közönyösen Decoux -, tudom, mert ott étkeztem az ő intézményében.

- Túlzásba viszi a lojalitást - szólt vállat vonva Mervin. - Együtt jártunk oda étkezni. Sohasem igyekeztem barátságunkat letagadni, magam figyelmeztettem az ügyvédjét, hogy nem fogok ellentmondani, ha elfogultsági beadványban más vizsgálóbírót kér helyettem.

- És én megtagadtam az ügyvédtől a felhatalmazást ehhez.

Nézték egymást. Az ötvennégyes, mintha titkolt derűvel, a vizsgálóbíró nyugodtan, hidegen, tisztán.

- Közlöm magával, hogy akkor is ilyen súlyosan elítélték volna, ha mentségét elmondja. Mert nem én tettem boldogtalanná a feleségemet. Yvonne idézte elő a szakítást. A jogos fölháborodás enyhítő körülményét lehetetlenné teszi az a tény, hogy nem tájékozódott a válás körülményeiről.

- De tájékozódtam.

Az ügyész nyugtalanul felállt.

- Most hazudtál, André!

- Nem változtam húsz év alatt, öregem. Tudom, hogy Yvonne Juan sur Avionban hűtlenséget követett el, és te az ő beismerése révén kétségtelenül megbizonyosodtál erről.

- Honnan tudod... - kérdezte megfélekezve helyzetükről, szinte suttogva doktor Mervin. - És... ha tudtad... miért lőttél rám?...

Az ötvennégyes még egy cigarettát vett ki az asztalon fekvő tárcából.

- Nincs mit mondanom az ügyről. Nem te voltál az oka a hűtlenségnek, vagy ha igen, úgy semmi esetre sem könnyelműséged és mulatozó természeted miatt tette, amit tett.

- Azt állítja - mondta visszaülve, igen határozottan ez a márványarcú ember, akit Afrika Cárjának gúnyoltak -, hogy ezt az érvet szándékosan hallgatta el? Nincs tisztában azzal, hogy másképpen kezeltem volna az ügyét, ha tudomással bírok erről? Ha nem hiszem azt, hogy tettének okával tisztában vagyok?

- Nem sokat törődtem az ügy kimenetelével, különben okosabban viselkedtem volna.

- Azt állítja, hogy nem maga lőtt az útvonal egyik padlásablakából, amikor én Párizsból visszatértem, és a hajóállomásra a városba autóztam?

- Miért tettem volna? Azután nem győzőm hangsúlyozni: sohasem hazudtam még.

Mervin tűnődött.

- Tudja ön, hogy Yvonne miért tette... azt?...

- Tudom. De ezt nem mondom meg.

- Nem érdeklí a gyermekének sorsa?

- Nem értem. Nekem nincs gyermekem.

- Mi?...

Megértette, Decoux nem akarja a leányt is belevonni bűnügyébe. Örül, hogy más ember adoptálta és nem Decoux néven él. Vajon tudja-e, hogy a leány itt van a közelében?

- Nem hallott azóta Gabrone-ról? - kérdezte Decoux.

- Úgy hallottam, hogy meghalt. Miután kivándorolt az Államokba... Nagy ember volt. De nem érdekelte a gyakorlat. A jog és az igazság összefüggését kutatta... Szegény...

Hallgattak. Kimerült minden beszéd tárgyuk.

- Hát... Van valami kívánsága, Decoux?

- Semmi...

Mervin szinte kísértésbe jött, hogy kezét fogjon búcsúzóul az orvossal.

- Tudta azt, hogy halálbüntetését az én kérésemre változtatták életfogytiglanra?

- Tudtam, és ez szép volt öntől. Köszönöm...

Elvezették.

Mervin sokáig nézett maga elé.

Vajon hol van most az a bolondos kölyök?...

Hatalmas csörömpölés hallatszott az utcáról vezető lépcsőház felől, mint amikor egy üvegajtó kitörik. Nyomban utána valaki messze sivító modorban kiáltotta:

- Majd meglátja, hogy én milyen következményekkel járok, ha ezt a Mervin hallja!... Ilyen egy, szemtelen alak! Nincs neki semmi tónusa!... Maga tróger!

Mervin kissé aggódva tekintett az ajtó felé, ahol megjelent két teljesen különböző nagyságú, roppant bal láb és e lábak felett Prücsök, Ész Lajos viharkabátjában.

A nagy ember ezalatt, mindössze André Gide novellájába öltözve, Babette anyó ingatlanjában várakozott.

- Minek tartják maguk azt a vörös csirkefogót? - kérdezte köszönésszerű üres formások mellőzésével. - Tudja, mit csinált az a paraszt? Megfogott a nyakamnál és ha nem jön arra a tegnapi bálról egy fő magas rangú gyalogos, hát ismételten kirúg. Szerencse, hogy egy bálon vannak még kollégák.

- Jókor jött. Néhány szavam volna magához. De miért jár viharkabátban?

- A déli újság esőt jósol... De úgy látszik, a meteorológiában is előfordul téves csapadék... Elvértve. Köszönöm - mondta és leült.

- Vegye le a kabátját, kérem.

- Nem vagyok úgy öltözve, ahogy illik.

- Hivatalban ez nem fontos. Milyen ruhában van?

- Nem vagyok ruhában... Egy szál viharkabát van rajtam, ahogy születtem...

- Maga ennyire szegény?

- Pillanatnyilag nem is a szegénység ragaszt a földhöz, hanem sok dolgom van. És miközben percek alatt elhasználok magamról mindent, nincs idő utánpótlásra...

- Úgy tudom, Decoux-nak elég nagy vagyona van ahhoz, hogy ön ne nyomorogjék.

- Mondtam, mikor a bálon társalogtunk, hogy én szökésben vagyok itt. Igazi atyám is elég gazdag, de nem hiszem, hogy támogatnák harcomat atyámért, így aztán meglógtam... - gyorsan kijavította: - mozgalmat indítottam, kérem, a népszerűségemért, mert egyedül az ember nagyon magányos...

Becsületes, fényes szeme őszintén, nyugodtan nézett a vizsgálóbíróra. Ha ez a lány misztifikál, az valóságos csodája az ifjúkori bűnözésnek, gondolta Mervin. Ugyanazt nagyjából, mint Szivar: „*igazi prücsök, ez a Prücsök?*” A vizsgálóbíró nem bizonyult tájékozottabbnak a kérdésben, mint a komor jassz, aranyfogával, ötvencentis késével, és orrában a medvetáncolatok irányjelző karikájával.

- Hát, kérem, itt feljegyeztem mindent, ami a kérvényre vonatkozik, és ön mint Decoux lánya, megírja. Én pártolni fogom.

A lány szemei átnedvesedtek.

- Köszönöm, Mervin. Maga nem is olyan szörnyű ember, mint ahogy mondják.

- Nagyon kedves... Elsősorban a bűnügy iratainak hiteles másolata szükséges, továbbá születési bizonyítványa, amellyel igazolja, hogy Decoux nevét viselte, illetve nevelőapja csak adoptálta, és ön Decoux lánya.

- És akkor?

- Akkor kegyelmet kér.

- De kérem! Így nem derülhet ki az, hogy a papám nem gyilkos! Ha kegyelmet kap, akkor becsülete még nem újul ki!

- Én... ezzel megtettem az emberi lehetőségek maximumát.

- Perújrávételt ígért!

- Ejnye, kislány, ilyet ne mondjon! Amit én ígérek, azt megtartom.

- De úgy látszik, hogy én még sokkal jobban! Na!... Mert magának az a kötelessége, hogy kijöjjön a zsenijével oda a kikötőbe, ahol a tényállás történt, hogy szemleszínhelyet tartson! Minden bűnügynél kiszáll a vizsgálóbíró, de itten az nem volt! Pedig ez csak úgy lehet mint mulasztás, ha a vádlottnak beismerése van!

Micsoda kis vadmacska! A helyszíni szemle csakugyan szükséges formáság lett volna, de Afrika Cárja tudta, hogy milyen felfordulást idézne elő, ha a tűzzel-vassal irtott bűnözők társadalmában megjelenne. Mivel a bűnösséget nyilvánvalónak hitte, jobbnak látta ezt a veszélyes és felesleges helyszíni szemlét mellőzni.

- Hát még erre is felelek magának, kislány: a tárgyi bizonyíték és a kétséget kizáró körülmények egyenértékűek a beismeréssel.

- Azt nem a vizsgálóbíró dönti el, hanem a valódi! Ha az ügyvédnek esze lett volna, akkor panaszkodási semmitést nyújt be! Mert a helyszíni szemlét garantálja a törvénykönyv! Mervin nem tudta, hogy nevéss-e vagy bosszankodjék. Tény, hogy Decoux ügyvédje kifogásolhatta volna a vizsgálat hiányosságát.

- Jegyezze meg, kérem - kiáltotta Prücsök, teljesen a támadási szisztémája mellett döntve -, hogy ha nem csinálja meg előlről az egészet, akkor én elmesélem mindenkinek, és a törvényszék felmond magának kötelező hatalomból történő mulasztásból! - Verejtékezve keresett egy szót; a hivatalos beszédmód labirintusából kivezető Ariadné fonálát, de elakadt. Tehát csak ezt kiáltotta: - Ez egy mordisz jusz!

- Mondja, kérem, mikor tanulmányozta ön ilyen mélyreható zavarossággal a büntető perrendtartást?

- E viharokabát bizományosa elmagyarázta nekem az egész bűnöző pertartásrendet! És ebből magára nézve nagyon csúnya fellebfolyamozás lesz!

Mervin doktor felállt.

- Kedves kisasszony, amint már mondtam, hiányosan felszerelt perújítási kérelmet akkor sem továbbíthatok, ha fenyegetéseit beváltja. Mulasztásom konzekvenciáit viselnem kell, és ezt felettes hatóságaimra bízom.

A leány dühös arccal, rezdülő orrcimpákkal nézte, és fűjt, mint egy dühödt, ázott kis patkány:

- Szóval, jól sejtettem! A Zöld Kacaj megtette kötelességét, a mór elmehet! Tehát kitolás van jelen! Miután elvégeztem, hogy ellopva a futár!... Miután fejbe vertem az én drágámat, és elindítottam a levelet, kiderül, hogy ön egy Tuskólábú!

Mervin doktor kissé szédült.

- Mi van, kérem?

- Itt nem fog tagadni, Mervin! Igaz, hogy csak a lábát csavartam el, mert fejcsavarás nem megy expressz, de teljesítve minden, és maga most eltaszít! Ámde akkor jövök én, jön Babette anyó is a lavórral, és a külváros, amely tanúm, majd bejön ide! Ha maga nem megy oda színhelyszemlére, hát majd felkeresi magát a szemleszín helye! Ezt jól megmondtam, és remélem, elég világosan!

- Sajnos, felfogásom kissé gyenge, és világos előadása dacára egyetlen szót sem értek - felelte őszintén Mervin.

- Tudott ön egy futárról, amelynél fejcsavarás esete vált szükségessé?

- Hát, kérem... - felelte kissé zavartan, mert a sakkfigura ügye kényes volt - ez ugyan hivatalos titok, de beismerem: tudok róla.

- Örülök, hogy a vizsgálóbíró úr beismerésben van. És tudja, hogy miért kellett elcsavarni a futár fejét?

- Erre is felelek: egy papírt kellett kivenni. Ezzel rögzítették, mert a futár nem volt elég enyves.

- Hát ez a hibája megszűnt. Mostan már teljesen enyves. Még gipszes is. A levelet elvettem, és továbbítás végett a halottszállító intézkedett.

A vizsgálóbíró a halántékát dörzsölte:

- Tisztázzuk, kérem: maga egy sakkfiguráról beszél?

- Én... - szólt a lány sírva - egy felismerhetetlen figuráról beszélek, aki nem más, mint a vőlegényemmel azonos: Deboulier, a futár.

Mervin falfehér lett.

- Mi?... Mi van a századossal?

- Nem tudom - felelte megszeppenten Prücsök. - A teherpályaudvarnál még élt. Most is él... - sietett hozzátenni, Mervin arckifejezése láttán.

- Mondja?... Mit csinált maga?

- Miért kiabál? Azt mondta, csavarjam el a futár fejét.

- De hogy jött magához a futár?!

- Vonattal.

- A sakk?

- Nem, a futár.

Említettem már minden baj okozóját, hogy Prücsök nem tudott sakkozni.

Mervin tanácstalan volt.

- Hát... maga csavarta el a futár fejét, ahol a levél volt?

- A lábát. De a levelet azért megszereztem és továbbítottam.

A kormánybiztos felhajtott egy pohár vizet.

- Nézze, kislány. Itt két futárról lehet szó. Az egyik sakk...

- Eztet nem értem.

- Amivel játszanak.

- Az férfiszív...

A kormánybiztos megtörölte gyöngyöző homlokát, és összetett kézzel szólt.

- Kedves kisleányka. Jól figyeljen. Itt egy játék futár és egy eleven, diplomáciai ügyben eltávozott futárról van szó. Ezért kérem, hogy elejétől mondjon el mindent.

Megtörtént. A leány zavaros előadása dacára, Mervin doktor lassanként megértette a lényegét: Deboulrier százados és ő, e kaland tervezői és irányítói csúfosan megbukott emberek! És ez nem is a legrosszabb. De 24 órán belül rajtuk nevet az egész világ.

Csendesen állt. Nézte a leányt.

- Félek - mondta azután -, hogy én önt előbb-utóbb letartóztatom.

- Hohó!... Én erre számítottam. Nekem eljött néhány barátom, aki tanú erre a levélre. Most várnak lent, és ha nem jövök, akkor elmennek a kormányzó elé, hogy bemártsák magát, mert le is fényképezték a fotokópiáját. Tehát nyugodtan a maga kezébe adom, pedig jól tudom, hogy most összetépi, és azonnal lenyeli.

Mervin doktor eddig csak homályosan látta az összefüggést. De most a saját keze írása kétségtelen világosságot derített a lényegre:

Mademoiselle!

Csavarja el a futár fejét, és jutassa el a levelet stb., stb., ...

Prücsök legnagyobb csodálkozására a vizsgálóbíró nem fogyasztotta el a levelet.

Ilyen szörnyűséges, ostoba blamázs még nem volt a világon! Legalább ezt a nevetséges zenei aláfestést tüntethetné el. Végre is ez a lány csakugyan nem bűnös. Gyerek, aki könnyen tévedhetett, ha hozzájutott ehhez a levélhez...

- Szóval, a futár most a halaskofánál van?

- Hát hol lenne? - felelte, mintha Babette asszony kunyhójában alig múlna el nap, néhány fontos politikai futár elszállásolása nélkül.

- Amit lehet - mondta Mervin - megteszek majd, hogy levegyem magáról a végzetes ostobaság következményeit. Mert az én gondatlanságom az oka. Úgy írom majd a jelentést...

- Maga ne írjon jelentést! Mert avval tönkreteszi a századost. Én Szivart küldtem a furgonnal, és ha ő visszajön, és átadta a levelet, majd asszondjuk, nem volt semmi, és a százados a postán kívüli levél kézbesítője.

Sajnos, Prücsök ellenállhatatlanul rabja volt a magyarázás szenvedélyének, úgyhogy most a kormánybiztos előtt is homályos lett a világ.

- Mit csinált maga?

- Szivar ment a levéllel! És a futár nevében. Így azután lehet, hogy elsimul.

Mervin hirtelen felemelte a fejét. Valamit már sejtett.

- Ezt Deboulrier is tudja?

- Igenis... Azért van így, mert beleszerettem, és a háromszáz éves rózsavállat aranyból megmentem!

- Elsősorban menjen, és tartsa titokban ezt az ügyet. Maga is és barátai is. Hogy ne legyen feltűnés.

- Az én barátaim nem csinálnak feltűnést. Nézze. Ott állnak - mondta a leány az ablaknál. Mervin melléje lépett, azután ijedten hátrakapta a fejét.

A házzal szemben, kerülve minden feltűnést, hetven hallgató kikötői teherhordó és marcona kofaasszony állt, élükön Babette anyó a húsdarálóval.

- Idefigyeljen, kislány. A legkisebb ostobaság is nagyon nagy bajt csinálna. Menjen el az embereivel együtt, és várjon a kofaasszonynál, amíg intézkedem. Miért nem megy? - kérdezte idegesen.

- Nem szeretném, ha elmaradna a színhelyi szemlézés.

- Ezen a ponton nem biztathatom, kisleány. Mit vár attól a helyszíni szemlétől?

- Mindent. Nem tudom, hogy miért.

- Most menjen kérem. Viszontlát nemsokára.

A lány elment, és a kormánybiztos sokáig járkált fel és alá elgondolkozva. Éppen ő is menni készült, amikor megszólalt a telefonja. A kormányzó beszélt.

- Azonnal jöjjön hozzám, uram!

- Mi történt? - kérdezte Mervin.

- Nem olvasta a déli lapot?

- Véletlenül úgy adódott...

- Mindegy. Tudja meg, hogy veszítettünk. A levél már az ellenség kezében van!

- Talán nem... Én is értesültem, de úgy...

- Érthetetlen. Ön ilyen nyugodtan tárgyal erről, a hatvan halott dacára?

- Halló... Azonnal jövök...

Mervin falfehéren helyére tette a kagylót.

TIZENHATODIK FEJEZET

Babette anyó belesodródik a külpolitikába

Amikor Babette anyó hazatért, egy csomó felfűzött, fehérén rezgő rájával, csodálkozva látta, hogy üzletére ismeretlen tettes kiakasztott egy táblát:

ÁTALAKÍTÁS MIATT
KÉRETIK ZÁRVA!

Babette anyó rendkívül csodálkozott, mert fogalma sem volt arról, hogy bódéját átalakítják, és sosem fordult még elő boltja előtt ez a szó, hogy zárva.

Hát még a kéretik kifejezés!

Éppen feltette, hogy megszemléli az esetet, amikor könnyű trappban érkezett Cefi, a Vízfejű Drót:

- A Vértürdő Bill írt a Kmetter Bubinak és a Veuve Marie-nak. Azt mondják, hogy maga a Vértürdő Bill, és megégetik!! - lihegte.

Épp hogy elugrott a ráják elöl, és trappolt tovább.

Még hogy ő... Na, ezek megjárják vele... Amikor belépett az üzletbe csomagjával, amelyben a beteg futárnak hozott némi ennivalót, senkit sem talált a helyiségben. Viszont a kamra ajtajánál valaki asztalból és más egyebekből torlaszt épített. A helyiség közepén felborították a teknőt!

Szitkokat mormolva helyre tette a kosarakat, és helyre tette a teknőt...

A teknő alatt megpillantotta teljes életnagyságban Ész Lajost, mindössze egy mélyenszántó novellába öltöztetve, s ettől nyomban ájulásba esett. Amikor magához tért, Ész Lajos kockás, nagy szoknyában volt, és vállaira borított egy abroszt. Úgy állt ott, mint egy nagyon finom, hajlott korú, kopasz, monoklis menyecske.

- Bocsánat... Mademoiselle Prücsök ellenállhatatlan udvariassággal befolyásolt, hogy a viharkabátom helyett a teknőt viseljem.

- Még ilyent... nálam... - lihegte a kofa.

- Mentségemre legyen mondva, hogy egy Diogenész nevű úr hordóban lakott.

- Arról vesz maga példát? Hát nem tudja, hogy tegnapelőtt már elfogták, a ruhaneműkkel együtt? Azóta mindent beismert!

- Ész Lajos jobban megnézte a sokráncú kofa arcát, és vállat vont.

- Lehetséges...

- Miféle szoknya van magán?

- Az öné.

Babette anyó végignézett magán, és ismét elájult. Ész Lajos úgy vélte, hogy az éltés hölgynek elég egy darab csipkés szélű szoknya is. Ha nem ő, az Álmos Elefánt téved ilyen módon, akkor könnyen lehetséges, hogy ájulás helyett a kofa fejbe üti egy sodrófával.

Végül Babette asszony mégis talpra állt, némi megnyugvással látta, hogy rátették az asztalterítőt, és Ész Lajos a *Holdas estén két babám van* szövegű himzett falvédőt borította vállaira.

Ekkor megérkezett Prücsök egy kis csomag ennivalóval.

- Maga rémesen néz ki - mondta Ész Lajosnak. - Miért nem tud rendesen felöltözködni?

- Ha visszaadná a viharkabátomat...

- Minek mindig másról beszélni? No, mindegy. Az a színhelyszemle jó dolog volt. És a többi tanácsai is. Maga igazán remek jogász.

- Szívesen vagyok segítségére, ha valamilyen hasznomat veheti.

- De mennyire. Jöjjön, toljuk el az asztalt. Ez a bolondos Deboulrier erővel meg akart szökni, mert mindig azzal jön, hogy futár meg kötelesség. Ezért elbarikádoztam torlaszolás útján, miután a Prunoki asztalos megoperálta neki a lábát, és mondta, hogy a betegnek pihenésre van szüksége meg pálinkaivásra.

Közben eltolták az asztalt, az egész torlaszt, és a nyíló ajtó mögött szembekerültek a küszöbön támolygó, ideges Prunoki asztalossal.

- Ojjé! - mondta Prücsök, és megvakarta a fejét. - Ezt elfelejtettem kiengedni.

Prunoki a beteg számára felírt pálinkát, úgy látszik, megitta, és erősen berúgott.

- Nem baj... - motyogta a szögletes fejű asztalos és sebész. - Már úgyis elkéstem. Ragyás Fülöphöz kellett volna mennem eret vágni, az úgyis meghalt, és Korn Atyához hívtak, hogy enyvezzek össze egy széket, azt úgyis eldobták...

És elénekelte, hogy *Holdas estén két babám van*. Ész Lajos lapockáiról olvasta a szöveget. A százados csendben ült az asztalnál, és bús volt, mert arcáról nem bírta eltávolítani a maradék ragacsot, csak úgy, ha kitépi megnövekedett szakállát is. Különben ruhadarabjait kizárólag ez az enyvvel kombinált habarcs tartotta össze a testén.

Valaki kopogott a fatáblán.

- Nincs itthon senki! - kiáltotta Prücsök.

A kopogás ismétlődött. Prücsök kiment, és Babette anyó követte egy félméteres feszítővassal, amit Prunoki sebkutasznak is használt. Szemüveges, jól öltözött úr állt kint. Babette anyó Prücsök elé nyomult a félméteres sebkutasszal, de a lány visszarántotta.

- Nem kell fejbe ütni - súgta csendesen. - Külpolitikailag jött. Egy régi tagtársam, Mervin Cár, az ügyészégi fő bűnkutató.

TIZENHETEDIK FEJEZET

Egy konferencia és láthatatlan elnöke

- Magához jöttem, kislány - szólt a kormánybiztos. - Szeretném, ha békét kötnénk.
- Kérem. Én olyan vagyok, hogy ha nem haragítanak meg, hát kenyérre lehet kenni. Csak nem szeretem, ha vitatkoznak.
- Vezessen a századoshoz.

Amikor beléptek a konyhába, már félhomály volt. Az asztalnál egy toprongyos, visszataszítóan elhanyagolt napszámos éppen evett valamit.

- Hol van Deboulie? - kérdezte csendesesen doktor Mervin.
- Én vagyok - szólt mélabúsan a torzonborz napszámos, de őexcellenciája semmi esetre sem akarta elhinni. Csak később nyugodott bele a változtathatatlanba.
- Mostan haditanács lesz - mondta Prücsök.

Babette anyó szó nélkül kiment posztolni a lavórral, de előbb még visszaszólt.

- Ész Lajos eltűnt - mondta szomorúan, mert vonzódott ehhez a finom emberhez, akinek lelkében, mint ódon kolostorok pincéiben az évszázados bor, a gumikerekű kétfogatú kocsis, a nagydíjakon valaha kötelező háromfonatú zsakettnyakkendő viselet, továbbá a fekete, csillogó cilinder hanyatló divatja fénykorát élte ma is.
- Tudsz mindent? - kérdezte Deboulie, miután a kofa távozott.
- Ojjé - felelte Mervin helyett Prücsök -, ez már többet is tud, mert mindig szaglászik.
- Tudok mindent - felelte Mervin. - Sajnálom, hogy mademoiselle Decoux kissé durván végezte el a feladatot, amellyel tegnap megbízta.
- Te bíztad meg?... - álmélkodott Deboulie.
- Igen! - felelte nyugodtan Mervin: - Láttam, hogy tetszik neked a kislány, és olyan értesüléseim voltak, hogy haladéktalanul ellenintézkedést kellett tennem. Ezért írtam a kislánynak, hogy vegye magához a levelet, és akadályozza meg az elutazását ezzel a vonattal, akkor én segítek az apja ügyében. Minden úgy történt, ahogyan akartam.

Prücsök is csodálkozott.

- Mi ez?

De Mervin egykedvűen szívta a cigarettáját.

- Mentő körülmény, hogy mindenáron teljesítenie kellett a parancsot, és te bizonyára ellenszegültél.

Rövid álmélkodás után a lány balsejtelemmel kiáltotta:

- Itt megint kitolás lesz! De azt megmondom, hogy soha többé ne számíton rám, ha még egyszer becsap!
- Fájdalmas lenne, ha az afrikai gyarmatok ügyét mademoiselle Prücsök értékes közreműködése nélkül kellene intézni a jövőben - szólt Mervin -, de amennyiben most is hivatali visszaélésre presszionálna, úgy útjaink a közigazgatásban elváltak!

- Maga nagyon ért ahhoz, hogy kicsavarja a szavakat. Csakhogy itt vagyok én a fűróval! Ne higgye, hogy elbánhat velem! - figyelmeztette nekikipirulva a leány.

- Ennek a kisleánynak az eljárása megviselt kissé - szólt a százados -, de úgy látszik jóhiszeműen tette, amit tett. - Tűnődve megfogta Prücsök asztalon nyugvó kezét, és sóhajtott.

- Az életemet is megmentette azzal, hogy kis híján agyonütött.

Prücsök odatette arcát a százados kezéhez.

- Mert beleszerettem...

- Nem értem az egészet - mondta Mervin. - Én ennek a kisleánynak utasítást adtam, hogy csavarja el a fejedet, és a levelet juttassa el a címzetthez. Feladatát kissé drasztikusan, de teljesítette.

- Te... te adtál utasítást? - csodálkozott Deboulrier.

- Azt akarja mondani... - ámuldozott Prücsök -, hogy nem történt melléértés?...

- Azt mondtam, hogy csavarja el a futár fejét, és kiküldtem azt a levelet a lakájjal. Ha akarja, hogy ne érje büntetés, és jutalmát megkapja, tessék, írja alá ezt.

Egy papírt tett eléje:

„Doktor Mervin utasítására különleges hírszerzői szolgálatot vállaltam, és kényszerítettem Deboulrier századost, hogy útját megszakítsa. A levelet Robin Melieur útján továbbítottam.”

- Ki az a Robin izé... Melieur?

- Az ön Szivar barátjának a polgári neve.

- Nem tudtam, hogy az is van neki...

- Ön jól végezte a dolgát!

Prücsök aggodalommal és gyanakodva nézte.

- Mondom, hogy ez egy Tuskólábú! - kiáltotta végül siralmasan, mert már attól is félt, ami kedvező rá, csak mert ettől az embertől származik.

Prunoki rosszállólag dűnnyögte:

- Bagoly mondja verébnek, hogy Tuskólábú... Ilyen jobb oldali bal lábbal... Na!... Ne szólj szám, nem fáj fejem.

Azután a Holdfényes estén két babám van című dalt tovább fűtyülte, mivel énekelni csak úgy tudta volna, ha valaki a lapockáján viseli a szöveget.

- Tessék. - Őexcellenciája Prücsök elé tolta a papírost. - Ide azt is írhatja, hogy Prücsök, mert hírszerzők hivatalosan is használhatják álnevüket.

Prücsök habozott.

- És ha azt írom, hogy Zöld Kacaj?

- Akármit írhat. A lényeg az, hogy magát nem büntetik meg.

- És megvizsgálja újra a papám ügyét? Kigyön színhelyszemlére?

- Ezt nem tehetem. Törvényellenes dolgot sohasem teszek.

- Szóval, megint kitolás?

- Nem áll módomban törvényellenes eljárás. De ha aláírja, én elfogadom, és vállalom, hogy felhatalmazással cselekedett. Ez esetben a százados és a levél ügye elintéződtek.

Egy kísérteties, tompa hang hallatszott a föld alól:

- Ne írja alá...

Ijedten kapták fel a fejüket. A tompa, föld alatti hang, mintha sírból jönne, ismét megszólalt:

- Ne írja alá, mademoiselle Prücsök... Ma délben a casablanca-tangeri expresszvonatot a vasúti hídnál felrobbantották.

- Ki ez? - kérdezte Mervin, és elsápadt.

- Egy jogtanácsosom van itt a teknőben, mert hiányos öltözkékét én viselem...

Gyorsan kivette a petróleumoskannából a tölcsért, és a teknő alján hiányzó dugó nyílásába tette hangszórónak.

- Mi van, Lajoskám?

- Maga megmentette a levelet és a századost a biztos halálból - döngte egy hang a teknő alól. - Délben felrobbantották a vonatot, és a bennszülöttek átkutatták. A levél miatt. A maga érdeme, hogy a százados és a hadititok nem semmisültek meg.

Prücsök kihúzta magát, és roppant cipőjével lassú, billegő, méltóságteljes járásba kezdett. Közben hátratette a kezét.

- Becsületemre, Mervin, maga jókkal jön. Itten száz tanúm van, akár Kirúg Hümér vagy Schulteis, az Ikrek, mert nekem ingyen is megesküszik mindegyik, hogy én tegnap meséltem nekik a veszélyről, és hogy meg kell menteni a századost, mert a kormánybiztos nem jól vigyáz.

- Nekem azt mondta - kiáltotta idegesen doktor Mervin -, hogy az én utasításomra elcsavarta a futár fejét.

- Nahát! - ámuldozott kerek, csodálkozó szemekkel. - Ezt maga nekem sose mondta. És különben is, az egy sakkdologra vonatkozott. Én itten azt meséltem, hogy kihallgattam a kikötőben, amint a Sárga Bosszú és a Mata Hari megbeszélték a titkolózást, hogy felrobbantják az Azúr expresszt a tervek miatt. Erre jöttem én a fűróval. Mer főlő volt, hogy akit az állam pénz, az elmulasztja a gondos kötelezettségét, mint valami színhelyszemlé. És fáradtságot, költséget nem kímélve, Szivarral meg Babette anyóval elvégeztünk mindent, ami fontos volt a diplomáciai életben.

Mervin arcán, a helyzet szörnyűsége ellenére, egy mosoly készült vibrálni. Micsoda veszélyes kis teremtés! Aztán nyugodtan felállt.

- Hát, sajnálom... Ebben az értelemben fogok jelentést tenni. Kitüntetésem és az én bukásom nem kétséges. Sajnálom, öregem - fordult a századoshoz -, hogy a te szereplésed így mégsem az Intelligence Service gondossága, hanem egy tizenhat éves kislány furfangja révén lett siker.

- Így van... - dünnyögte a százados - csak egy kislány volt, aki ellopta a levelet, és legyőzött.

Prücsök szeme és szája egyformán kerekre nyílt, azután a hajába markolt, és toporzékolva kiabált Mervinre:

- Ez mindig valami új kitolást tud! Most minek akarja bemártani az én futáromat?... Várjon! Hozza ide, aláírom!

- Ne írja alá... Csak, ha felmentvényt kap! - javasolta a jogtanácsos a teknő alól.

- Adjon felmentvényt!
- Azt sem tudja, hogy mi az! - felelte Mervin.
- Nem tudom, mi az, de köll.
- A joggyakorlat szerint - közölte Ész Lajos - rövid köhögési roham után, mivel tölcsérhez tartott szájába nagy petróleumcsepp hullott -, ha a jelentés nem hivatalos utasítást indokol, úgy elfogadásához felmentvényt kell adni.
- Ki ez? - kérdezte Mervin, a teknő alól bágyadtan döngicsélő hang felé fordulva.
- Ész Lajos, a drága - lelkesedett Prücsök. Tehát lesz felmentvény?

Mervin egy papírra firkálta a következőt.

„Tudomásul vettem Deboulrier százados feltartóztatására vonatkozó intézkedésem kifogástalan teljesítését.

Doktor Mervin s. k.”

A lány eltette a levelet. Aláírta a jelentést, amely szerint Mervin utasítására tette, amit tett, azután a tölcsérhez szaladt és bekiabálta:

- Halló, Lajos! Nem tud valami jó kitolást mondani, amitől a pasas mégis elmegy szemlehelyre? Nagyon bánt, hogy neki lett igaza...

Doktor Mervin elmegy, ha ön óhajtja - döngte a teknő mélye.

- Mondja meg a jogtanácsosának - szólt a kormánybiztos -, hogy nagyon téved. Egy kis hatalmat is kéne a tölcséren keresztül beléje önteni ehhez a teljesítményhez.

- Téved... - felelte a teknő lakója. - Elég, ha ezt az egy mondatot mondom önnek. Figyeljen. - És a nagy csendben, mintha idézne valakit, folyamatosan, de mégis szinte szótagolva, mondta: - *„Minden valótlan tény felismerése egy lépéssel közelebb visz a való tényálláshoz.”*

Mervin hökkenten hátralépett! Halálsápadtan.

És nagy, nagy csend lett!... Mindenki hallgatott. Tudták jól: itt most valami rendkívüli történt. Néhány másodperc múlva, mintha egy láthatatlan, vastag teknő alól jönne, megszólalt a vizsgálóbíró rekedt, halk hangja:

- Teljesítem a kívánságát, és a bejelentett új bizonyítékot megvizsgálom.

Kivételesen Prücsök sem szólt semmit. Váratlanul félelem fogta el a homályos kunyhó belsejében. Ez most nagyon ijesztő, ami történt.

- Ha akarja, indulhatunk máris - szólt rövid idő múltán Mervin.

- Máris akarom, csak pár perc előző szünet betartását kérem, technikai távollétemre - felelte Prücsök, és elsietett.

- Kicsoda ez az ember a teknő alatt? - érdeklődött Deboulrier.

- Ez az ember - felelte Mervin nagyon vontatottan - Théophile Gabrone, minden idők legnagyobb jogásza... Akinél jelölt voltam valaha.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

Prücsök felkarolja őexcellenciáját

A dugónyílásban elhelyezett tölcserből füst szállott fel. Minden idők legnagyobb büntető-jogásza dohányzott a teknő alatt. Zümmögő, távoli hangján ismét megszólalt később.

- Nem hittem, hogy valaha is viszontlátom magát - csevegett egy jóindulatú felettes módján, szinte nyájas leereszkedéssel, mert az excellenciás úr hajdan segédje volt a párizsi ügyészségen tárgyalt pöreinél. - De hát perdöntő szembesítések, úgy látszik, a sors törvénykönyve szerint is elrendelhetők rajtaütésszerűen... Gratulálok pályafutásához. Gyenge jogász volt és erős karakter... Ez jó összetétele az egyéniségnek, ha ambíció fűt valakit.

- Hozok önnek ruhát - szólt Mervin diákosan buzgó, szolgálatkész hangon, ami nála teljesen szokatlan volt.

- Nem a ruha teszi az embert. Különösen egy teknő alatt - közölte a nagy büntetőjogász, és hallatszott, amint vakarja magát, mert egy szál monokliba öltözve, testének melege odacsalogatta a százlábúakat. - Az én koromban felesleges nagy újításokkal kísérletezni. Különben se óhajtson látni. Alaposan megváltoztam.

- Én is...

- Bizonyosan előnyére - udvariaskodott Ész Lajos. - De ha csúf lenne, én annak sem örülhetnék, mivel monoklim ellenére, úgy hiszem, lényegileg vak vagyok ha alakilag valami halovány elmosódó fény jelképével dereng is a külvilág előttem.

- Miért tűnt el húsz év előtt oly hirtelen?

- Tessék? - sóhajtott. Gyenge szíve küszködött a lehatárolt térben megrekedt széndioxiddal. - Szerencsére akkoriban rájöttem egy percben, hogy a törvényszéki gyakorlat árt a fejlődésnek. Nyomban felálltam a tárgyaláson, öt perc szünetet kértem, és örökre távoztam. Ez volt a szerencsém. Ha akkor habozom, ha akkor nincs ehhez erőm, úgy ma nem itt tartok - szólt kissé öntelten a teknő alatt, ahol éppen tartott, a külsőségeket illetően egy szál monokliba öltözve. - Ezt maga nem érti Mervin. Vád, védelem és ítélet együttvéve sem fejezhetik ki az igazságot, amelynek az értékét nem a büntetés határozza meg. A jog tömören: maga az ember. Az ember ősi igénye a joghoz, amelyet odaítélt neki a természet. Ha az emberiségnek sikerül majd érdemességét bizonyítani, akkor örökbe kapja a jogot. Az igazit, ami a szívben van és a bibliában: Ne lopj! Ez... jog. Ne ölj... Ne kívánd... a te felebarátodét... Ma sincs különb... És ha ez... a kódexekből a szívekbe íródik... az lesz az igazi jog... Lehetséges, hogy most elájulok... Ez ne zavarja önöket... Szeretnék... nem kórházba... Az én hajómra... A jelöltem...

Nyomban kihúzták a teknő alól. A százados vizet hozott, Prunoki pálinkát.

- Mit akar? - mordult rá Mervin, az alélt ember szíve táját dörzsölve. - Nem iszik ez most pálinkát.

- Annyi baj... - csuklott az asztalos. - És minden kö... tél... sza... kad... én uhugy megiszom, mint a pinty.

Mervin végtelen szomorúsággal nézte a horpadt mellkasú, kiszögellő csípőjű, elgyötört korpusz deliktijét a nagy jogász szomorú életének.

Finom elefántcsontszínű homloka, nyitott szája és hunyt szemén feszülő monoklija ma is még a joghoz ragaszkodó gyakorlaton felüli embert reprezentáltak.

- Majd behívom... a Jelöltjét... - hebegte Prunoki. - Matróza van.... Horog Bele nevű Jelöltje... Itt szokott verekedni minden délután négytől hatig... a Princtown cukrászda előtt...

Kitámolygott.

Ész Lajos, az Álmos Elefánt felnyitotta szemét, és egy gőgös, szenvedő bölcs keserves mosolyával leplezte kínját.

- Mervin... - súgta - nincs sok hátra... Befejeztem egy művet... A Jog és az Igazság viszonyáról... Ezt majd, kérem, lopja el szintén...

Olyan halkán súgta, hogy a százados nem hallotta meg. A kormánybiztos lesütött szemmel felelt. A kormánybiztosnak rossz volt a lelkiismerete. Amikor Gabrone eltűnt, és híre járt, hogy Amerikában meghalt, a fiatal jelölt saját neve alatt megjelentette egykori főnöke nagy művét.

- Bizony - mondta a mezítelen jogász - tíz év munkája a maga nevére jelent meg... Ezt láttam, amikor visszatértem... Amerikából.

- Azt hittem, nem él már, és mindegy önnek...

- Maga... - felelte fáradt mosollyal - sohasem lesz jogász... Egyszerű lopás ellen hullarablással védekezik... Felmentő ítéletemet... bűncselekmény hiányában hozom... - lihegte. - Halálom esetén egyetlen örökösöm maga lett volna... Tehát a hamis hír miatt szerzői jogomat is hagyatékának tekinthette... Ez valamivel jobb védekezés... De így viszont tekintse húsz év előtti végakaratomnak, hogy ezt a kislányt... mindenben...

- Úgy lesz. Cifrán elbánt velem, de lehetetlen nem szeretni. Ha ismerné az ügyét, tudná, milyen törvényellenes ez a helyszíni szemle. De a maga kedvéért, principálisom, még ezt is.

- A nyolc év előtti döntvények között nem szerepel ez az ügy... a lapokat csak... olyankor olvasom, ha inget váltok... Semmi közöm ahhoz, ami aktuális. Az mindig látszat...

- Hol lakik? - kérdezte Mervin, és letakarta felöltőjével e korszerű avantgardista modelljét egy piétás témájú szobornak.

- Személyi adataim... zavarosak... Sehol sem lakom. Valaki sokszor egy hajóra visz, ahol lánán hálók... és leírja a diktandómat... A leány ügyéről csak azt tudom... hogy maga... elmulasztotta a helyszíni szemlét... Istenem, mennyit magyaráztam: nincs üres formaság. Mervin... Ez a tiszta jogászi gondolkodás... - suttogta. - De maga... mindig tehetségtelen jogász volt... Ezért láttam: biztos karrier előtt áll...

- Azt hittem...

- Az igazságot nem lehet hinni... Azt tudni kell vagy hagyni. De ez a világ a dilettánsoké, Mervin...

Prunoki egy heveny alkoholmérgezés vidám tüneteivel átesett a küszöbön. Valakit hívogatott az utcáról, csuklásokra töredező hangon.

- Na gyere... - és rávigyorgott Mervinre. - Ez egy jó fiú... gondolja... Ész Lajost... Hajón laknak... nem messze. Már egy éve cipeli azt a beteget... Úgy hívják, hogy Horog Nekije!... Vagyis Knokaut Bele... nem is... úgy hívják - legyintett. - Nem mindegy?

Horog Bele disznószerű, koca formájú orra megjelent az ajtóban. Rekedt, nemtörődöm hangja szokatlan aggodalommal telt meg:

- Hol a beteg?... Pedig mondták neki, hogy ne mászkáljon...

- Nincs ijedségre ok... - hebegte Prunoki, Ész Lajos mellett térdelve. - Már egészen... visszament a daganat a százados úr bokáján...

Horog Bele felnyalábolta könnyedén a letakart beteget.

- Magát várják kint - szólt Mervinhez.

- Kicsoda?

- Prücsök és a fél város.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

Egy halász akad a horogra

A kunyhó előtt nyugodtan és elszántan ott állt a kikötő színe-java. Elöl Korn Atya egy bankongi diplomata kockás, gyapjú nyakvédőjében, és jobbján Kirúg Hümér, kezében a sárgarézsöröscsappal. Mellette a Részes Mandarin, Kicsit Bob, továbbá Tanúpipőke, aki, mint a neve is mutatja, ártatlan arccal és jutányos áron meggyőző vallomást tesz szükség esetén. A mesterség és az ártatlan arckifejezés következtében Tanúpipőkének nevezték, holott vörös volt és marcona. Néhány zsákhordó és éltes csarnoki árus, állástalan matrózok, munkanélküli akrobaták, hivatásos munkanélküliek és hivatás nélküli munkások serege, botokkal és vasrudakkal felfegyverkezve, továbbá Veuve Marie, Rita Kamélia, a Török és Roppant Manó várakoztak a ház előtt csendben. Élükön ott állt Babette anyó a lavórral, mellette valaki a földön ült, és a fejét fogta.

A küszöbről büszke arccal tekintett végig e seregen Prücsök, mint valami fővezér.

- Mi ez? - kérdezte Mervin a leányt.

Prücsök lelkes izgalommal magyarázta:

- Ezek itten a haverok. Mind jópofa. Mert amikor hallottam, hogy mennyire szeretnék magát agyonverni, és több kocsmában is a részletekről tárgyaltak, akkor én mentem a haverokért. Mert minek verjék magát agyon. Mervin, nem igaz? Ha már olyan bátor, és ide jött, hol tűzzel-vassal irtotta a bűnözést. Nincs az ilyesminek semmi értelme. Ez meg itten csupa megbízható egyén.

A megbízható egyének csoportja, egytől egyig Prücsök jó barátai, futtában 1200 év kényszermunkát is elbírt volna egy nagylelkű bírótól, sőt ez ítéletet alkalmi vételnek tekinthették, méltányos büntetésükhöz viszonyítva.

- Nagyon okos volt...

- Az én kedvemért ezek mindent megtesznek. Az én szólásomra Kirúg Hümér vagy a Részes Mandarin most magát olybá veszik, mintha a legjobb haverjük volna.

- Igazán nem tudom, hogy köszönjem... - mondta Mervin aránylag mérsékelt lelkesedéssel, szemközt a demokratikusan leereszkedő rovottmúltúakkal. - Szóljon, kérem a barátainak, hogy elsősorban a halászokhoz megyünk.

- Fiúk! - kiáltotta Prücsök, miután felugrott egy szemetesládára, de közben olyan erősen megkapaszkodott Mervin kabátjának fazonjába, hogy leszakította.

Schultheisz, az Ikrek kárörvendve rikkantotta tribünnek képzelt ablakából:

- Már rongálja a kormánybiztost! Ne sajnáld, Prücsök!

- Marha - felelte Prücsök a karzat iránti megvetésével legyintve, azután mint Napóleon ama nevezetes sziklaplatón, a Pó völgye felé lezúduló hadseregéhez, rövid tábornoki bevezetőt tartott. E hadsereg éppolyan rongyos volt, és nem kevésbé elszánt is, mint az egykori, csak lehet, hogy a szemetesláda pótolta hiányosan az ifjú Bonaparte fehér lovát. - Fíjók! - szólt méltósággal. - Ide vigyázzatok! Ez a Mervin azért jött, hogy a papámat tisztára mossa! És itt a kunyhóban hallotta vőlegényem, a futár, gyengéd nevelőm, Babette anyó és csatoltan átszár-maztatva Ész Lajos, továbbá Prunoki, bár tökrészen, úgyhogy nem számít, de megesküszik

rá ha köll... - Itt elakadt, és hangosan újra kezdte. - Hovatovább... hallotta Horog Bele és hallotta még hovatovább...

Végképp elakadt. Schulteisz tölcseért csinálva kezéből ordította:

- Halljuk, halljuk! Idő!...

- Ez a hülye mindég megzavar! - lendült szóba ismét. - Én csak azt mondom, hogy garantáltam Mervin testi épségét, halált okozó nyolc napon túli fenyítés következtében. Ti most nem blamálatok. Tekintsétek őt havernek. Megígérte nekem, hogy amennyiben ma nem veritek agyon, nagy protekciózás lesz, mindég kaptok beszélgetőt a rokonaitokhoz, meg soron kívüli látogatást, és esetleg arról is lehet szó, hogy ő becsempész cigarettát nektek, ha bezárnak valakit, ami mindnyájunkat érhet.

Mervin elhülten hallgatta, hogy Prücsök miféle ígéreteket tesz a nevében.

- Ezt nem mondtam... - súgta a leánynak.

- Micsoda? - és harsányan a tömeghez fordult. - Azt mondja, hogy még sokkal többet is tesz, és a jövőben nem lesz olyan szigorú hozzátok. Most pedig elindulunk mind, kivéve ezt a Prunokit, aki teljesen luminált állapotban van, mert disznó.

Most kordélyával az út közepére érkezett az osztrigás.

- Nem voltál a Kmetter Bubinál.

- Ez most nem fontos - legyintett Rongy Aurél kapitány. - Ereggy az osztrigákkal!

Schulteisz, az Ikrek nagyot rikkantott:

- Civil a pályáról!

Babette anyó harciasan megrázta a lavórját:

- Ha megölik a vizsgálóbíró urat, nekem a városháza vérbosszúból felemeli a helypénzt!

Ez elegendő ok volt, hogy védje őexcellenciáját.

A toprongyos sereg elindult, és egy rikkantás hangzott a magasból:

- Kitartás! Jövök én is!

Jött ő is. Schulteisz, az ikrek. Elöl Mervin, fekete szalonruhában, mellette Prücsök, a szalonruha fazonjával, mögötte barátai, marcona külvárosi haverok botokkal, lécekkel és gyűlölködő pillantásokkal, mert a kormánybiztost úgy védte Prücsök jelenléte, mint amikor vérszagtól reszkető tigrisek felett uralkodik a szelídítő szuggesztív tekintete.

- Tehát a halászkikötő - mondta Mervin. - Bár szerintem nincs ott semmi.

- Ott sincs semmi, itt sincs semmi! - szólt Wurm úr, aki feleségével együtt jelen volt. - És az igen tisztelt, nagyérdemű igazság mégis kiderül, hölgyeim és uraim.

- Ez a kölyök itt bajt csinál - vélte az asszony, aki harmadik gyermekéig kígyótestű csoda volt, de aztán már nem tehetett többé.

- Emerencia a jövőbe lát - közölte Wurm. - De nincs kézügyessége. Így haladtak útjukon.

...A világítótornyon túl következik a halászkikötő. Vacsoratüzek fénye lobogott a kék afrikai éjszakában, és mindenfelé erős fényű lámpák imbolyogtak a vízen, hogy útra kelő ladikok tatját megvilágítsák.

- Majd én intézkedem - mondta Prücsök a vizsgálóbírónak. - A Kmetter Bubi jó haverom, és ő itten a cégvezető minden halász felett.

- Tessék... Habár hivatalos eljárást csak hivatalos személy végezhet.

- Az eljárást nem is hivatalból teszem, csak mert haverom a Kmetter Bubi.

És kiállt a halászfalu szélén a partra.

- Bubi! Hé! Bubi, a Prücsök van itt!...

Jött Bubi!

Bubi legalább nyolcvanéves volt, galambösz, ezerráncú, napbarnított, sasorrú ember. Úgy himbálózott karikalábain, mint bója a viharban. Prücsök eléje sietett, és kézen fogva vezette.

- Szerbusz, Bubi. Nagy vizsgálat van, tehát siessél - nógatta idegesen -, majd pont egy ilyenre vár a kormánybiztos.

- Mi az? Te!... Kit hoztál ide?

- A Mervint. Megígérte, hogy a fiad fél órával tovább sétálhat az udvaron, ha te igazat vallasz, ami úgylis szokásod.

Mervin halkán megkérte a leányt, hogy ha egy mód van rá, ne ígérjen a nevében annyi súlyos hivatali visszaélést. De Prücsök türelmetlenül leintette:

- Mit van úgy fenn a szabályokkal?... Mondja már, hogy valamelyik szegény rabnak cigarettát visznek?

- De, sajnos, becsapja a barátait, mert én nem tehetek a törvény ellenére, és egyetlen cigarettát vagy beszélgetési engedélyt sem adhatok, ha nem jár előírás szerint. Én ezeknek a jó embereknek ezt nem ígérhetem...

- Jól adja!... Ahelyett, hogy örülne a megegyezésnek! De meg ezek úgylis tudják rólam, hogy *link* vagyok.

„Link!”

Ezt az undok kültelki szót úgy mondta, mint kétes kikötői egyének, vének és cinikusak; könnyedén és magától értetődően.

És tizenhat éves volt, olyan ártatlan, romlatlan, tiszta szemű és tiszta szívű, hogy a külváros elbukott népe is jobb lett általa, amiért a szívébe fogadta. És tűzbe mentek érte, hiszen egy foltnyi hófehér, örök megbocsátást, örök újjászülető égi fényt képviselt itt közöttük, mert a legutolsó betyár gyereke is büntetlenül, makulátlan előélettel születik, még ha rablótanyán látja meg a világot, akkor is.

A kikötő frazeológiája felmentésben részesült, amikor Prücsök használta e szavakat, derűs arccal, tiszta szemekkel, ahogy rátapadtak a környezetből, más értelmezést nyerve, mintegy személytelenül. Mert hiszen gyermek volt még félig, akit dialektikájára formál az életkörülménye, ha éppen rosszszagra, bűnre nem is formálhatja, mert ebben a kisleányszívben akkor sincs bűn, akkor sincs rosszszag, ha utánzásból, majmolásból vagy nagyképűségéből a kikötő nyelvezetét használja is.

Egy szép, tárt kelyhű, halványrózsaszín, jószagú, mezei szegfű, hogy, hogy nem, kinyílt és virított az iszapban.

Ki érti ezt?

A természet olykor csodát is művel. Előfordul, hogy eper- vagy ibolyatermés ütögeti bátoratlan fejét a fű között, egy bokor alján, messzi túl az idényszerűsége hónapján. De ez egészen más. Az a csoda! A földi csoda, lelkek csodája, amely örökké az egyszerűség jegyében lép a hívők elé! A gyermek, a földműves, az anya vagy az ártatlanul elhunyt áldozat robusztus erejű, mitikus szólama, amely legyőzi a komplikált embert. A víztiszta igazság előtt meghajlik a szintetikus lény is, aki épít és ítél.

Szóval, ott hagytuk el, hogy egy magányos szegfű is keletkezik a lép kellős közepén, libegő, gyenge feje roppant lapuk és murvalevelek között inog, azon frissen, ahogy kinyílt.

És nem a mocsár dús páráit, kénhidrogénes záptojásbűzét szíttá magába ez a finom kehely.

Nem!

A szegfűszagú, igaz, jó levegővel megfertőzte a fertőt, hogy az tiszta lett.

Odakészítettek egy asztalt és egy széket. Mervin excellenciás úr most ismét vizsgálóbíró volt, mert egy régebbi ügyét ő maga vezette le másodszor, az elmaradt helyszíni szemlétől az összefoglalásig.

Előzőleg kísérőihez fordult. Mert ott állt a kikötő város zöme, zárt sorokban, mozdulatlanul.

Élükön Babette anyó a lavórral.

- Emberek! - mondta Mervin. - Vizsgálatot tartok itt, de a szokott rendőri apparátus nem áll rendelkezésemre. Mert hivatalos módja nincs ennek a vizsgálatnak. Egy kisleány és hajdani főnököm kedvéért teszem, kiket ti Prücsöknek és Ész Lajosnak hívtok.

Zúgás támadt.

- Én mindég mondtam, hogy Ész Lajos nagy ember - kiáltotta Rongy Aurél, és éppen ő nem mondta soha. Sőt. Szerinte az Álmos Elefánt valami iszákos bírósági szolgál, teremőr vagy ilyesmi. Kirúg Hümér feltette, hogy ezt meg is mondja Rongy Aurélnak, és odafordult gorombán Rita Kaméliához:

- Csak te hallgass! Neked a vénség és a pálinka beadta. Addig tartsd a szád, amíg a sörcsappal fejbe nem váglak, te disznó.

Hasonló tévedéseit a keresztbe látó csaposnak annyira megszokták, hogy senki sem felelt, és Mervin folytatta közléseit.

- Az induló vizsgálat tehát a ti kedvétekért történik, nektek kell helyettesíteni a hivatalos közegeket, akik máskor munkámban segítettek, és most nem vehetem igénybe őket.

- Szépen beszél - szólt Gomb Riza.

- De ki érti? - kérdezte Roppant Manó, és a Részes Mandarinra nézett, azonban ez vállat vont:

- Fő, hogy rövid legyen.

- Fiúk - szólt most Prücsök, a kormánybiztos elé lépve. - Itten arról van szó, hogy mert az ügy tettese nem hivatalból üldözendő, tehát a Mervin nem kap rendőrt. De neki az köll. Meg jegyző is ilyesféle. Tehát mert Ész Lajos és én haverok vagyunk, ti majd helyezitek az igazi rendőrt, mer úgys jól ismeritek a vizsgáló szokásokat magatokra nézve alanyiból. És ha így lesz, akkor a kormánybiztos ígéri, hogy rokonaitok és barátaitok egy fél órával tovább sétálhatnak az udvaron, és évente egyszer a sötétzárkát is letudják belőlük...

- Ilyeneket ne ígérjen - súgta idegesen a kormánybiztos, de Prücsök folytatta.

- Akarjátok-e kedvemért, mer Ész Lajos is csak irántam szeretetből kérte, ezt a vizsgálatot segíteni?

- Mit kell annyit magyarázni?! - kiáltotta Veuve Marie. - Azért vagyunk itt, hogy segítsünk az apádon. És kész. A kormánybiztos zavaros előadását nem értettük.

- Hát gyerünk a vizsgálattal! - harsogta Schulteisz, az Ikrek. És tölcseért formált a kezéből. - Tem-pó, Mer-vin! Tem-pó, Mer-vin! Tem-pó, Mer-vin!

- Kuss... - szólt Korn Atya szelíden, és csend lett, mivel rendkívüli tekintélye volt a kikötőben, finom holmijai és hajlott kora révén. - Mi valamennyien rendelkezésére állunk a kormánybiztos úrnak, éppen úgy, mint a rendőrei.

- De azért önmagunkat nem tartóztatjuk le - jegyezte meg Roppant Manó, és Kirúg Hümér erőlyesen ráemelte a csapot Gomb Rizára.

- Ne szólj bele mindig, mert képen ütlek, hogy kigyüsss a formádból.

- Köszönöm - mondta Mervin -, mivel engem is érdekel, hogy mit hoz ez a vizsgálat.

A nap egy ibolyaszínű lobbanással lesiklott a tenger peremén, és e különösen izzó, rőtes meg búzakék sugárzásban íveltek lomha siklórepüléssel az átutazó jégmadarak és sirályok, lecsapva hirtelen, vagy hosszú spirálisban égnek emelkedő húzással, miközben a víz elsötétedett egyszerre, lúdbőrző felülettel, mintegy nyugtalanul a közelgő éjszaka miatt, hasonlóan bizonyos idegbeteg egyénekhez, kik az alkonnyal önbizalmukat érzik múlni, és borzongva gondolnak a beköszöntő ismeretlen éjre.

Egy kondér alatt tüzet élesztettek, és az első bátortalan csillagokat úgyszólván elfedte tíz-húsz halászcsonak felvillanó fénye.

Prücsök kézen fogva ment a parton Kmetter Bubival, és ezt beszéltek: - Itt most kivizsgálják a halott vallomását.

- Nem jó - mondta Kmetter Bubi, és bőrkalapját előretolta, mivel vakaródzott a tarkó táján.

- Drót volt?

- Volt hát. Tudtuk, hogy jön. Azért mind a vízen van, pedig most nincs ívás erre, kevés a hal.

Többet nem is beszéltek. Bubi egy halászcsonakkal elvezett a parttól, és az öböl bejáratánál kifogta három halásztársát.

- Gyertek, mer vizsgálat van.

- Hagyj békén!... Nem megyek!

- A Prücsök papája miatt van. Ő hí titeket.

Erre jöttek. Csendben eveztek a Kmetter Bubi után. Rossz napjuk volt. Ez látszott mindegyiken. Partra érve leporolták magukat, és a hosszú asztalhoz mentek. Mervin az asztal előtt állt, dereka mögé terpesztett tenyerére támaszkodva.

Schulteisz, az Ikrek jegyzőkönyvet vezetett! Az asztalnál!

Körül a kikötő zöme, hallgatag, marcona nézők.

Mervin mellett Részes Mandarin és Rongy Aurél. Mint két konstábler. És oldalt Prücsök, a vád és védelem képviselőit egyaránt szemmel tartva viharkabátjában.

- Mikor fogták el azt a bizonyos Louvaint? - kérdezte Mervin. - Talán... öt hete. Nem?

- Igen - hagyta rá a másik.

- Ki tudja szó szerint, hogy mit mondott?

Habozás.

- Én figyelmeztettem az illetőt - enunciálta Prücsök -, hogy csak a tiszta igazat vallja, mert a hamis tanúzást szigorúan megrúgják.

Tanúpipőke idegesen fészkelődött:

- Ne személyeskedjünk, kérem... Most csak a halászokról van szó.

- Ezt mondta - vallotta a halász. - Decoux ártatlan... keressék meg a kikötőben Adrient... mert szegény Decoux életfogytig fogoly lesz...

- Mást nem mondott?

A marconák feszült figyelemmel meredtek három halász ismerősükre. Ők most rendőrök. Ki tudja, mikor kerülnek ismét Mervin elé ebben a relációban.

- Erőltessd meg az agyadat - szólt Kicsit Bob.

- Azt mondta még - szólt az egyik halász, és jelentős pillantással összenézett társaival -, hogy Adrien a titok megoldása...

- Figyelmeztetem magukat, hogy az ügyben csak addig tanúk, amíg semmit nem hallgatnak el!

- kiáltotta Mervin, és egészen eléje állt az öreg halásznak, aki pedig nem is szólt, csak pipáját szortyogtatta.

- Leken... - súgta meghatottan Jázmin csarnoki árus a Részes Mandarinhoz. - Ez olyan, hogy leken...

- Hát, kérem... - szólt a halász, de Mervin szemében különös fény lobbant. Belevágott a szavába, és ráivallt:

- Ne dadogjon! Mit képzelsz?! Azért vagyok itt, hogy hazugságokat halljak?! - Ijesztő suttogással, egészen közel a halász arcához, miközben félkézzel magához húzta, vontatottan szólt: - Te nem tudod, hogy ki vagyok? Te hazudni mersz nekem? Te packázol itt?... Mi?

Hű, a mindenit!

Ezzel sem volna jó éjszaka egy sötét ügyben találkozni, valamelyik őrszobán.

- Kérem... - dadogta a halász.

- Rendben van! - hátraszólt: - Valaki menjen a riadókészültséért.

- De senki nem mozdult.

Ki menjen itt a riadókészültséért?

- Akik ma éjszaka velem vannak, azok ellen holnap reggelig mindenféle eljárást felfüggesztek!... Maga ottan! Menjen a riadókészültséért!

- Pont engem választ ki?! - dünnyögte Jázmin, a csarnoki árus, de elindult.

A kormánybiztos kissé imponált most nekik. Hiába! Ez nincs lekvárból!

- Idefigyeljen, barátom... - mondta Mervin, hogy valamennyi halász hallotta. - Én úgy elsöpröm magukat a partról, ha kiderül, hogy hazudtak, úgy áttelepítem a halászokat valamelyik szigetre, hogy észre se vesznek!

Az asszony kiáltott most ki, gyerekekkel a karján.

- Azt mondom ne kezdjétek ki a kormánybiztos úrral, mert tudhassátok, mi lesz ebből! Csak mi húzzuk a rövidebbet! Tessék, mondjátok meg azt is...

- Te hallgass, és ne járjon a szád!... - mondta az egyik fiatal halász.

Mervin máris megragadta, és odalökte Rongy Aurél meg Részes Mandarin közé.

- Kötözzétek meg! Hamis tanúzásra való felbujtásért letartóztatom. Folytassa... - fordult az asszonyhoz. - Most már valamennyiüket őrizetbe vetetem, mert befolyásolni akarják a tanút.

A két alkalmi rendőr megkötözte a halászt.

- Ti spiclik vagytok? - mondta ezt gúnyosan.

- Nem spiclik! - kiáltotta Prücsök. - Ez a mi ügyünk, nem a kormánybiztosé! Mi hittuk ide, a papámért! De ti drótot kaptatok. Tudom!

Nagy morgás volt. Jázmin távolabb állt, készen arra, hogy ha Mervin újra szól, akkor hozza a riadókészültséget. De így egy intésre mégsem teheti, múltjával.

- Igaza van a vizsgálóbírónak!... Mit hazudoztok itt? - kiáltozták, és Schulteisz, az Ikrek harsányan szólt:

- Húzzák az időt! Mindig taccsra rúgják a kérdést!

Mervin hagyta ezt és figyelt. Prücsök az öreg halászhoz lépett:

- Ne felejtsd el, Bubi, hogy én nemcsak virágot, hanem osztrigát is szoktam eladni - mondta jelentősen.

- Ez fontos - szólt közbe a kormánybiztos. - Osztrigatelep kirablásért felemelték három évre a minimális büntetést. És hol vettek maguk ezen a partrészen osztrigát?... Mi?

Az öreg halász előrelépett:

- Vallani fogunk...

- Azt hiszem, ez a legokosabb - bólintott Mervin.

- A halász, nem bűnöző, de nem is besúgó, ezért hallgattunk eddig. - Megint sok a szöveg! - rikoltotta Schulteisz, az Ikrek.

- Ez a Louvain azt mondta, hogy a Nagy Dög tudja, ki a tettes. Mi féltünk, hogy ha ezt megmondjuk, akkor a kikötői söpredék bosszút áll.

- Akkor ti félreismertek bennünket - mondta Korn Atya, és tagadóan megrázta a fejét.

- Kikérjük magunknak! - avatkozott be Kirúg Hümér - mi nem állunk bosszút! Ha ilyet mondsz - kiáltotta Mervinnek, és fenyegetően rázta előtte a rézcsapot -, kaphatsz egyet a fejedbe!

- Ez teljesen kancsal - magyarázta Prücsök. - Miért tagadtak?

- Drót volt...

A kormánybiztos eléggé ismerte vizsgálóbírói korából e különleges idiómát.

- Mikor?

- Korán délután jött a drót, hogy excellenciád itt van, és kijön hozzánk Decoux ügye miatt.

Tehát abban az órában, amikor megígérte Gabrone-nak, illetve Ész Lajosnak, itt már tudták!

Micsoda hírszolgálat!

- Más nem befolyásolta?

- Hát... még volt valami, de ez nem drót...

- Micsoda?

Összenéztek. - Nézze, most már ne hazudozzon, mert nagyon megjárja! Nagy vonakodva előadtak egy levelet.

*„Halázóknag! Üzenetemet komojan veni! Mer én Tuttam, hogy Kmeter Pubi az l.
órv halláz! És ez nem 70-kedés tudják meg, hogy a halázókat elsemisitem. Ha
valltok a Nagy Dögről és a Deku úgy is tilos.*

*VÉRÜRDŐ BILL
Ór- és bérgyilkos.”*

- Beszéljen! - bízta Mervin a halászt. Csak most látta, mennyire igaza van Ész Lajosnak: a legkisebb formáság is a helyes ítélethez vezető út burkolatának egy kockája. - Mit mondott még az a haldokló?

- Hát, kérem... azt mondta még, hogy a Nagy Dög tudta, ki adta le a lövést.

Moraj. Valaki kiválik a sötétben a hátul állók között, és lassan elindul. Mervin elővette a revolverét és célzott:

- Az az ember álljon meg, mert keresztüllövöm! Itt nincs drót! A Nagy Dög ne tudja meg a hírt!

Babette anyó a sor végére állt, műértő szemmel megtekintve lavórját, mint egy lovagregényben szereplő, komor, csúf, fejkendős örgróf, ha vontcsöví pisztolyait párbaj előtt felülvizsgálja.

Tülök Bull (ő akart távozni) visszatért a helyére.

- Ki az a Nagy Dög?

- Szintén nagy haverunk - mondta Prücsök. - Jól menő szerszám- és jelmezkölcsönzője van egy háztetőn.

- Rue Toulon huszonhét, félemelet falra - szólt Schulteisz, az Ikrek.

- Ugyanis - magyarázta Prücsök - egy tűzmentő létrán lehet csak feljutni hozzá, a falon végig. Mert szereti a nem kíváncsi látogatókat fejükre dobott téglával elhessegetni. A Schulteiszt egyszer leöntötte forrált vízzel, és Prunoki szerint attól hülye.

Mervin a csendes, sószagú parton fel és alá járt.

Itt a rejtély! Kétségtelen, hogy valahol hiba volt. Hogy valami nincs rendben. Odaintette Prücsököt. Most ketten jártak, Prücsök két mesebeli, mérföldes bal cipőben.

- Ide figyelj, kislány. Most válaszd ki a megbízható embereket. Nem akarom a rendőrséget igénybe venni, és csak olyanokat lehet elküldeni, akik nem értesítik azt a bizonyos Nagy Dögöt.

- Itten sokan haragban vannak vele. A Részes Mandarin, aki betörési költő, mert csak terveket gyárt magányos villákról, egyszer megrohanta nyolc emberrel a házat, aminek a kéményét lakja. Nagy lövöldözés volt, és azóta haragszik rá mind a négy, aki életben maradt, valamint Kicsit Bob, aki bérelt álkulcsokat lopott tőle, és Kiróg Hümer, aki titokban tisztességes ember, meg Roppant Manó egy autogénvágó miatt, kérem. Ezek haragosai mind a mai napig. De utálja őt Schulteisz, az Ikrek, mer önállósította magát a Nagy Dögtől azzal, hogy kéz alatt vett egy csomó szerszámot, amiért a Nagy Dög aszonta, hogy kicsinálja, de neheztel tovább a leforrázás miatt is...

- Ezeket gyűjtsd össze. A fő, hogy valamennyi ellensége legyen a Nagy Dög nevezetűnek, mert ez belekeveredett az ügybe, tehát értesítené, akit el akarok csípni. - És körülnézett. - Maguk most rendőrök, és hajtórazziát tartanak!

Megilletődötten álltak... Valaki felsóhajtott, és Roppant Manó kis híján sírva fakadt.

Razziát tart. Ő. Hogy ezt a Fürt Ninon nem érhetette meg...

- Menjenek, ha lehet, bérautókon mindenfelé a kikötőbe, és ahány Adrien nevű nő feltalálható, hozzák ide! - rendelkezett Mervin. - Jobb szeretem így melegibe, mint razziát tartani holnap, hivatali úton.

- Azt mi sem szeretjük - bólintott Kicsit Bob, aki megtartotta a Nagy Dög álcusait. - Persze, bérautó, az pénzbe kerül, és nálunk nincs...

Kirúg Hümér ezért dühös lett Kicsit Bobra, és váratlanul megfenyegette Babette anyót a rézcsappal:

- Szégyelld magad, te pimasz tolvaj! Te részeges rabló! Majd jól fejbe ütlek, ha itten piszkoskodni akarsz az excellenciás úrral, miután befogadtuk barátnak!

- Rossz a direkción! - kiáltotta Schulteisz, az Ikrek. - Szemüveget a bírónak!

Ettől Kirúg Hümér olyan dühbe jött, hogy hozzávágott egy köteg sós halat, és Gomb Riza még fél óra múlva is tisztálkodhatott.

Végül azonban minden razzia legmerészebb álma egy csomóban készen állt arra, hogy razziát tartson. Csak egy sötét alak, a marcona csoport végén, indult el ismét lopakodva.

- Vissza, mert lövök! - süvöltött Mervin, és Tülok Bull, mert ismét ő volt, a helyére somfordált.

- Uram! - jelentett Roppant Manó. - Készen vagyunk.

- Rajta!

És Prücsök rendőrsége elindult.

HUSZADIK FEJEZET

Fejbeütés nagyban és kicsinyben

Aznap két teherautót és egy oldalkocsis motorkerékpárt loptak a pályaudvarnál. Továbbá eltűnt egy Balila, két bicikli és három felöltő, azonfelül egy női retikül arany monogrammal.

És repült a razzia! Teherautón, Balilán, biciklin!

Hahó!

Adrienek kerestetnek! Ahol Adrien lovagjai okoskodtak, ott azután hajrá! A félhivatalos razzia nehéz legényekből áll! A Rolland pivében hat súlyos és négy könnyű sebesültet vittek el a mentők elől barátaik, mert a mindég idegeskedő Schulteis, az Ikrek, Mondmár Fülöphöz vágta az olajlámpást úgy, hogy a helyiség másfél óra munkát adott a tűzoltóknak, és ekkor kiderült a teherautón, hogy az illető hölgy neve nem Adrien, hanem Molly Schuster. Miért hitték, hogy Adrien? A hölgy viccelt, kérem. Jó vicc. Régi szokása volt megtréfálni ismerőseit. Ezek most majd megköszönik, ha felépültek.

- Régen röhögtek ennyit tisztelt ismerősei - dünnyögte Részes Mandarin.

Azután visszahelyezte kalapját az orra mellé, mert a fél arcát úgyszólván többől leverték. Miután a hölgyre nem volt szükségük, Kicsit Bob lassított a lábfejjel, és a tréfás Molly Schustert, egy pardonnal kimentve magukat, letették a városon kívül épült krematórium közelében, valamelyik kisebb tócsába.

- Mi van még? - lihegte Kirúg Hümér.

- Gyerünk a Szivarvágóhoz!

Kicsit Bob gázt adott. Öröletes tempóban robogtak a Szivarvágóhoz. Hatalmas, rosszul mázolt tábla függött kint:

„Nézd csak!
Megjött a Deibler úr!”

Ez volt az étterem neve. A népszerű hóhér érkezését jelző cégtábla egy jókora, kikötött vitorlás bárka oldalán függött, és természetesen tréfa volt, mert Deibler úr ezekkel a törzsvendégekkel csak hivatalos úton került érintkezésbe, ha a kegyelmi kérvényt elutasították.

És egy köztársasági elnök olyan rigorózus, hogy néhány foglalt asztal bérlője a valóságban is üdvözölhette a nyaktiló kezelőjét, az étterem nevét viselő felirattal.

- Nézd csak! Megjött a Deibler úr!

Deibler úrnak ez a megtiszteltetés nem tetszett, és lenézően lefordította a fejét. Már a sajátját.

Az elítélt feje, mint a szivarvég, a nyaktilóba került. Ezért is nevezték ezt a helyiséget Szivarvágónak a guillotine csúfnevéen, és egy ilyen kivégző szerkezetet ráfestettek a bárka oldalára is.

Egyetlen ember élt a kikötőben, aki sohasem tette be a lábát ebbe a helyiségbe, és az illető Szivar volt, Prücsök morózus barátja. Nem szerette a nevét és a cégér illusztrációját. Őt Szivarnak csúfolják, és nem jó az ördögöt a cégtáblára festeni.

Itt hamar megtalálták Adrient.

Az egyik sarokban ült, ősz szakállát simogatta és pipázott. Hatvanéves, kiszolgált matróz volt.

Hogy miért hívták Adriennek, rejtély?

Hallani sem akart arról, hogy ő bárhová is kövesse a jövevényeket. Hagyják békében, és menjenek a fenébe. Adrien sok vihart megért matróz volt, de ilyen pofont már rég kapott. A razzia ugyanis pofonba adagolt helyi érzéstelenítéssel dolgozott, hogy röviden, könnyen, fájdalommentesen érje el célját.

...Fél tizenegykor a hevenyében összelopkodott járműveken elindultak a halászkikötő felé. Összesen tizenkét Adriennel - beleértve a vihar- és pofonvert matrózt, aki még akkora helyi érzéstelenítést sohasem kapott, mint ez esetben a Részes Mandarintól. Sajnos, csak félig sikerült a narkózis, mert adagolása közben a pipacsutora kitörte e viharvert matróz két fogát, és jobb füle mellett kissé kikandikált arcából a szopóka, mintha pápua főnök lenne, különös okból ferdén kifűrt arccal.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

A vizsgálóbíró csak a tiszta igazat vallja

A halászkikötő népsége csendben várakozott.

Prücsök barátai is, élükön, Korn Atyával, aki néhány szendvicset vett elő egy brémai filmrendező vízhatlan anyaggal bevont turistadobozából. Valamivel távolabb, egy padon, amelyet időközben a halász felesége kihozott, a vizsgálóbíró ült, és mellette Prücsök. Finom szellő hordozta végig az apállyal szárazra kerülő algák és csigák nyers szagát a parton.

A tűz mellett néhány halász, az asszony és egy kis, öbölbeli gyerek egy gőzölgő üst körül kuporogtak.

- Maga, Mervin, egy nagyon különös ember, és ha a mamája lennék, megverném. Mert most már tudom, hogy maga nem is rossz, csak szégyelli, ha ez meglátszik, hát morog mindig. Mint a Szivar, akinek karika illik az orrába, és akkor olyan lenne, mint a denaturált medve.

- Csakugyan ennyire emlékeztetem erre a barátjára?...

- Az se szereti, ha a szívit látják...

- Hm... Kíváncsi vagyok rá, hogy milyen legény... Csak a levelet átadja simán.

- Az rém ügyes fiú.

- Mije magának?

- Olyan középút a rabszolga meg a magántitkár között. Megveri, aki nem vesz virágot tőlem, káromkodik, estélyiruha-beszerzést végez, verekszik, ha kell, meg verekszik, ha nem is kell. Szóval, mégis inkább titkár, mert már mosogatott is helyettem. Csak akkor nagyon morgott.

A titkári állás meghatározása eléggé pongyola itt a kikötőben, ezt máris látta Mervin.

- És maga... Maga tett már olyasmit, amiért büntetés jár?

- Abszolúte semmit. Engem azért szeretnek, mert viszek a fiúknak enni a fegyházba.

Hallgattak. A vizsgálóbíró jól tudta, illetve érezte, hogy Prücsök gyerek, ártatlan, becsületes kisleány, és ez csinálja itt a legendát körülötte. Mert ez a közvetlen kapcsolata teljesen romlott, bűnöző típusokkal, és ahogy rovott múltú egyének a becsületes ügy szolgálatába állottak érte, sok-sok különös, érthetetlen és misztikus feltevésre adott alkalmat.

Mi volt ez, ha nem Mirakel?

Erkölcsei nyomorékok e kislány érintésétől eldobják lelki mankóikat, és egy ideig újjászületett morállal járnak. Nincs-e itt a valóságban Kirúg Hümér, Rongy Aurél, Schulteis, Gomb Riza és e kislány együttlétében a bibliai metafora: szelíd őzek az oroszán közelében háborítatlanul és békében megférnek?

A vizsgálóbíró és az alvilág egy becsületes, közös szándékban találkoznak, rövid időre közös úton haladnak, az igazságszolgáltatás és a bűn antipólusa, mert egy kisleány kéri őket.

Tisztán látja az elmulasztott helyszíni szemle hibáját, amely mély sötétben rejtőzött a szeme előtt ennyi ideig.

A vakok ismét látnak.

És hányszor eszébe jutott ma Yvonne. Ez a gyászcsík, amely középen választja ketté a múltját és hivatalát: egy élő és egy holt részre.

Az alacsony égbolt mint földszintes ház teteje közelinek tűnt, és ott volt az ijesztően jelkép-szerű valóság: Korn Atya, az apacsok, továbbá Babette anyó, mozdulatlan, szépiaszínű, ormótlan banya, maga elé nézve, lavórjával, fejkendőjének bágyadt csücskeivel, talán éppen ama tengerészen merengve, akinek szüleit egykor felkereste taft ruhájában, amilyent már-már csak a léggömbök viselnek, és öve mellé bizonyára egy harcias mozdulattal lornyonyját szúrta a nyakából lógó, hihetetlenül vastag aranylánc végén. És a tenger visszfényeinek ezüstös színű sugárzásában ott állnak a halászok, akik suttogni kezdték a legendát...

Hogy Decoux ártatlan.

- Hé! Ha még egyszer mozdul, lelövöm!

Tülök Bull ismét visszaállt a sorba.

- Maga minek vált el? - kérdezte csak úgy aperté és minden átmenet nélkül Prücsök. Mervin eddig még senkinek sem beszélt magánéletéről. Hozzáférhetetlen, zárkózott ember volt. És most megszólalt. Miért éppen ma és egy gyereknek?...

- A feleségem, Yvonne, egy másik embert szeretett.

És megszólalnak a némák.

- Maga honnan tudja? A papámról is azt mondta, hogy bűnös. Végül kiderül majd, hogy nem az. Csak szándékosan elfelejtette a helyszínszemlét, mint ahogy Szivar nem mondja be az összes kiflit.

- Olyan jellegzetesen emlékeztetem erre a barátjára, hogy másvalakit nem tud példának?

- Tudni éppen tudnék, mert a Schulteisz is be is szokja csapni a pincéreket, de minek fáradjak különféle hasonlatokkal?

- Nincs mit kutatni azon, ha egy asszony úgy érzi, mást szeret.

- Akkor maga ehhez abszolúte nem ért semmit. Schulteisz, az Ikrek, képkeretező volt, és tízévi házasság után a feleségét elítélték bigámiáért. Volt már egy férje Ajenosz Bujenosz, illetve Arjesz Bujen... Szóval, az Egyesült Államokban. Ő is azt hitte, hogy nincs mit kutatni. Maga is olyan, mint a Schulteisz.

- Igen? Gondolja, hogy jobban járok, mintha a Szivar nevűvel említ párhuzamba?

- Itt csak a tévedés tipikus. Mer maga sem tudja, hogy az asszony szíve éppolyan, mint a tenger: nyugodtan, simán dobog, de senki sem lát a mélyére, és ha igen, úgy annak jaj. Remélem, ez igen szép volt.

- Igen, igen... Nagyon festői és költői - felelte szórakozottan. - De mit szól például ehhez?

Elővett egy kettétépett fényképet a tárcájából. A kép Yvonne-t, az asszonyt ábrázolta. Mosolygó, szép nő... És egy férfi kabátja látszott az elszakított papír mentén, éppen csak az alsó karja.

- A nő szép. Kicsoda a könyök?

- Sohasem fogom tudni. Ez a kép feküdt az asztalon, amikor megérkeztem a nyaralóba, és ő már elutazott. Egy kis levél várt, amelyben ezt írja.

És kivette a levelet. És odaadta Prücsöknek.

„Örökre búcsúzom. El kellett mennem egy másik férfival.

Yvonne.”

Prücsök elolvasta. Azután visszaadta, és kezeit a viharkabát zsebeibe süllyesztve, összehúzódkodva ült.

- Milyen nagyon szerethette magát ez az asszony, és milyen nagyon szeretheti még most is! Mert *örökre* búcsúzik. Csak ami nagyon szép, az szokott olyan lenni, hogy *örökre* búcsúzik tőle az ember, mert *örökre* fáj... És azt írta, hogy „*el kell menni.*” Muszáj volt tehát neki, a lelkemnek. Amit kell, azt nem csinálja szívesen az ember.

- Mondja... - kérdezte Mervin idegesen a leányt. - Ki maga?

- Prücsök - felelte ijedten. - De az iskolában Bögő Majomnak is neveztek.

- Maga... nem beszélt rólam... valakivel?

- Itten sokat beszéltek velem magáról, de azt én nem mondom vissza.

Öexcellenciája döbbenetben állt.

Lehetséges, hogy ez a kisleány, egy tiszta szív lencséjén keresztül, az ultramikroszkópnál is élesebben lát mindent?...

Prücsök megijedt Mervin ónszerű arcától.

- Kérem... én most valami rosszat csináltam?

- Nem... nem... Sőt... Csak mondja tovább... És megveregette a nyirkos kis kezét.

- Az is lehet, hogy zsarolták a feleségit - folytatta Prücsök. - Itt a kikötőben is előfordul ez. Talán mint leány levelezett valami gróffal, és egy Zöld Kacaj ellopta az írásokat... Vagy talán éppen magáért tette. Nem lehetett olyan ügye akkoriban, ami titok volt, és ha elköpi valaki, akkor jól néz ki?

- Mit... - dadogta falfelhéren. - Mit mond?

- Aha! Ne tessék gondolkodni!... Csak a tiszta igazat vallja, vizsgálóbíró úr!

A halászsasszony oldalt billentette a kondért, kidöntötte a vacsorát, és a réz mögül felszabaduló lángok libegő vörös színnel világítottak a csecsemőre.

És szemben, az óceán felett végig millió csillag.

- Volt akkoriban egy titkom - gyónta Mervin. - De aki tudott róla, az nem zsarol. Úgy hívják itt, hogy Ész Lajos.

- A Lajos?! Az csakugyan nem zsarol. Hisz nincsen ruhája sem, és amit helyette hordott, azt nekem kikölcsönözte, hogy pusztára monokliban maradt, bizonyosan csak azért, mert a monoklija senkinek sem köll, ő meg azzal sem lát, hát magának tartotta.

Mervin szórakozottan megveregette az apró kislánykezet, Prücsök meg hagyta, mert tudja Isten hogy volt vele: szerette ezt a komor embert, aki semmiről sem tehet, és mindenben hibás.

- Sok-sok év előtt Gabrone eltűnt. Előzőleg átadott nekem egy könyvet, és azt mondta: *A jog és az igazság között elveszett az összefüggés, és ha megkelek, visszatérek. Őrizze meg ezt a könyvet, Mervin.* Azután úgy hallottam, hogy meghalt. ... És... Ez borzasztó inkorrekt volt: én kiadtam a könyvét, mint a sajátomat...

- Plagizált - bólogatott Prücsök. - Ismerve. Ez olyan, mint amikor Kirúg Hümér a Zola könyvéből kimásolt egy levelet Kenyeres Zizinek: végül azt írta, hogy: szeretettel jegyzé a maga Kirúgja. És úgy is lett. A lány kirúgta. Mert rájött egy napon, hogy a csapos nem a Zola Frigyes, illetve Ervin.

- Emil.

- Oly mindegy, hogy ki volt az a bizonyos Zola, ha egyszer legjobb akarat mellett se azonos Kirúg Hümérrel. Hát maga is éppen ilyen.

- A történetek után most már sajnálom, hogy hasonlatait illetően Szivar nevű barátjáról lebeszéltem.

- Az nem ír verseket a nőknek, hanem megveri őket, ami sokkal jobb. Mert félnek. Ezzel szemben áll minden írott mű. Most is az a baj, hogy nem maga a Zola. Kirúg Hümért is nyomban elhagyta a nő. Elannyira, hogy fejbe ütötte a retiküljével, amiben kulcsok vannak és egy félkilós kompakt meg többféle kínos fémtárgy.

- Igaza lehet - tűnődött Mervin. - Kár, hogy nem utaztam a feleségem után Párizsba.

- Itt is elmulasztotta a színhelyszemlét.

Mervin ráncolt homlokkal hosszan nézett valamerre, és tűzpiros volt az arca.

Cefi, a vízfejű Drót jött rohanva egy újsággal.

- Az az útburkoló munkás, aki Babette anyónál lakik és biceg, ezt az újságot küldi.

Mervin kinyitotta a lapot, és rémülten meredt a hatalmas, ordító betűkre:

VILÁGSZENZÁCIÓT VÁRNAK TANGERBEN

A gyarmati kongresszus megnyitása! - Egy néger uralkodó rágalmai

Franciaország ellen! - Helyszíni közvetítés hajnalban a Felkelő

Nap ünnepségről! - Egy beígért leleplezés. - Olyan híreket terjesztenek, hogy Franciaország háborúra uszít!

Külön tudósítónktól. Tanger, VIII. 9. A Sunday Evening Post levelezője botrányos szenzációt robbantott ki Mambiktu király érkezésekor közölt interjújában.

A király nagy leleplezést ígér a megnyitó ünnepségre, amelyet hajnali 4.45-kor a világ valamennyi rádióállomása kapcsol.

Sürgősen meg kell állapítani, hogy kik azok, akiket a felelősség terhel, és nem a gyarmati

közigazgatás Machiavellijeinek egyike követett-e el illetéktelen diplomáciai akciót?

Ha igen, úgy súlyos felelősségre vonásnak kell következnie!

És ebben a hangnemben két hasáb!... Szörnyű! Mindennek vége! A kormányzó érzéke nem csalt. Beugratták őt és Deboulrier-t.

- Mutassa.

Prücsök egyszerűen elvette tőle az újságot.

- Ezt a szemtelenséget! És ki az Makkaivella nevű köz- és gyarmatügyi igazgató? - mikor nem kapott választ, halkabban mondta, - fél, hogy összeszidják?... Tudja mit! Maga azt hazudja majd, hogy én írtam a levelet, és Szivar azért csinálta a dolgot, mert ingyen akarta végignézni a

gyarmati közgyűlést... A legokosabb, ha rákenünk Szivarra mindent, ő majd morog, de olyan a presztízse; hogy sokat kibír.

Mervin szórakozott mozdulattal megsimogatta a leányt, azután felírta egy lapra a következőt:

„Lucas prefektus közölje azonnal a sajtóval, továbbá a tangeri Havas ügynökséggel, lehetőleg a gyűlés előtt, hogy a Tanger felé haladó furgont feltartsák, és Casablancába, az ügyészégi fogház udvarára hozzák.”

Amikor befejezte, körülnézett Prücsök barátainak komor csendben várakozó, marcona csoportján.

- Ki akar maguk közül a főkapitányságra menni?

Riadt hangzavar támadt, és páni rémülettel óriási körre tágult az egész társaság. Korn Atyának torkán akadt a szendvics, és amikor befejezte a köhögést, indignálódva mondta:

- Kérem, hogy az ilyen megjegyzésektől lehetőleg tartózkodjunk. Mindennek van határa!

Végül Kmetter Bubi, az ősz halász vitte el a levelet Lucas kapitányhoz...

Egy óra múlva Tanger utcáin harsogtak a különkiadást áruló rikkancsok, rádió- és távíró-jelentések röpítették a hírt, és ideges különtudósítók kézitusát folytattak egy-egy telefonfülke előtt, hogy közölhessék a szenzációt:

Afrika Cárja lemondott!

...És ekkor befutottak eltulajdonított járműveiken Prücsök haverjai, frissen beszerzett külsérelmi nyomokkal és egy tucát Adriennel.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET

Elmennek a Nagy Döghöz, aki keményen megállja a helyét

- Gyerünk! Szortírozzuk a hölgyeket! - vezényelt Schulteisz, az Ikrek, aki elemében volt, mert ordítózni lehetett.

Egymás után, mint vámháznál a zsákokat, kidobáltak a fövényre tizenkét Adrient, közöttük kettő önkívületben a részegségtől, de ezekről később kiderült, hogy egy hónap előtt érkeztek Casablancába, és nem lehet tudni, honnan szabadultak. Schulteisz, az Ikrek, mint a rakodási munkálat vezetője, üvöltözve intézkedett:

- Hé! Azt a jobbszélsőt ne rakjátok ide a centerbe. Adriane a neve! Sérült példány! Sajtóhibája van! A nagykalapúnál kíséreljen meg valaki mesterséges légzést!

Szóval, befutott tizenkét Adrien (kettő mélységesen részeg) ab halászkikötő, tárolva, kézitásákban elhasznált ruhák híján, élősúlyban nettó kilogrammal számítva, és egyszerre beszélve, egyenként tíz év bírói becsértékkel.

A halászok ijedten kalyibáikba küldték családtagjaikat.

- Akik egy évnél rövidebb ideje tartózkodnak itt, álljanak félre! - kiáltotta Mervin. Az Adrienek már ott, ahol voltak, úgyis elég nehezen álltak, tehát egy újabb pozíció előírása könnyen volt mondván, de ki hajtsa végre?

Azonban Schulteisz, az Ikrek és a Részes Mandarin fürge és hozzáértő intézkedésére elrendeződtek Mervin doktor kívánsága szerint. Volt egy Adrien, aki sírt és énekelt. Így közeledett Babetta anyóhoz, de a hajlott korú amazon a világbajnoki lavórtornára méltó szekondparáddal olyan pompásan tusolta, hogy a hölgy megfelelő helyére szédült.

- Az ilyeneket én összehordatnám egy várudvaron, és jól felpofoznám - dünnyögte a kofa.

- Kegyetlen dolog lenne - felelte Tülök Bull. - Ezek nem szokták meg, hogy összehordják őket.

Tülök Bull szakított Veuve Marie-val. Ő így mondta. A helyzet azonban az volt, hogy hajnalban kihunytak a lámpák, és az özvegy kofa más színben látta lovagját a világosításhoz elengedhetetlen hosszú gyújtórúddal, amely este olyan impozáns, ha végigsiet vele a dokkok mentén, az ívlámpasoron. De az este elmúlt, hajnal lett, és most új este van. Mert az esték változnak.

Veuve Marie Roppant Manóhoz vonzódott tehát, ki olykor szinte púposnak hatott, mivel magassága valószínűtlen arányokba ívelt, annyira, hogy hajlott háttal járt, e csontozat súlyát nyögve. Roppant Manó jól tudta, hogy meg kell vernie egy ügyből kifolyólag Tülök Bullt, de ezt odázta tőle telhetőleg.

Ezért dacosan álltak ott. Tülök Bull, mivel a drót megakadályozása miatt Mervin revolverrel gátolta az eltávozását, Rita Kaméliához húzódott, aki Korn Atyával közösen a bankongi filmrendező dobozából evett. Hosszú lámpagyújtó rúdját leszorította, és középen megmarkolva, kissé oldalt billentett fejjel, keresztbe tett cipőorral, mint Praxitelész árkádiai pásztora, kedélyesen mosolyogva szólt:

- Hihetetlen, hogy mennyi részeg Adrien van.

- Hagyjon enni - felelte Korn Atya, száraz beszédmódján.

- Azt hiszi - kérdezte Rita Kamélia -, hogy a keresztnévétől függ az iszákosság?

- Világos - felelte a lámpagyújtogató.

- Szép kis virágok... - dünnyögte Babette anyó. - Én jobban vigyáztam magamra. Ha így éltem volna, ma nem itt tartanék.

És nem lehetett tudni, hogy meglegedettség vagy keserű önvád csendül-e ki a hangjából.

Közben az autókról lerakodtak valamennyi Adrient.

Legtöbbje sírva és sikoltozva elégtételt követelt, és amikor többen felismerték a vizsgálóbíró, még vadabb kiabálás kezdődött. Egy Adrien keserves szemrehányásokkal illette Kirúg Hümért.

- Szóval, te rendőrségi besúgó vagy?

Kirúg Hümér, Prücsök közbenjárására, Babette anyó harci lavórjában éppen bevert fejét mosta, és éktelen dühre gerjedt az Adrien nevűre.

- Fogd be a szád - ordította -, te részeges! Nesze! Hadd legyen egyszer vízzel is valami dolgod.

És a lavór teljes tartalmával leöntötte Korn Atyát, továbbá belerúgott a békésen táplálkozó, ősz orgazdába.

Nagy nehezen rendet csináltak, és elővették az első Adrient.

- Szeretném, ha elmondaná - kezdte Mervin -, hogy mit tud...

- Hát, kérem... Én tudok cigarettázni és énekelni, de ha kell, felszolgállok. Toulonban Pichonnál italos voltam.

- Most is az - említette Rongy Aurél, és félrefordult a pálinka dús odörje miatt.

- Nézze csak, fiam - mondta Mervin. - Egy bűnügyben kell vallania most.

- Kérem, én nem is sejtettem, hogy honnan került a pénz, amit elosztottak. Ha tudom, hogy rablásból van, dehogy fogadom el. Én jobb házból kerültem ide a kikötőbe...

- Ez igaz... - bólintott Kicsit Bob. - A bermudai Palamasból érkezett, és ott csakugyan jobb a fegyház, mint másutt. Makarónit is adnak.

Prücsök, kissé távolabb, ijedten, összehúzódkodva nézte e félvad menádok felvonulását.

Csak nehezen értették meg, hogy nem a Palais Longchamp-nál elkövetett rablógyilkosság tetteit kutatják itt, a nyomokat várva tőlük (mert erre nézve megbeszélték, hogy mindent tagadnak), hanem más titokról van szó.

Mervin csellel próbálkozott:

- Idehallgassanak!... Egy Decoux nevű előkelő doktor meghalt, és egy bizonyos Adrienne hagyta minden vagyonát.

Az eredmény meglepő volt. Kiderült, hogy az előkelő párizsi doktor valamennyi Adrien nevű hölggyel a legteljesebb egyetértésben, hosszú időn át együtt lakott, és most valamennyien zokogva gyászolták. Egyik a haját tépte sikoltozva:

- Meghalt az én drágám! Meghalt Delebu, illetve Leroux... Egy másik zokogva búgta:

- Ő volt az én kis ügyvédem!

Most megjelent a vihar- és pofonvert matróz, a szakállas Adrien, és vadul verte a mellét:

- Én éltem évekig a legjobb barátságban az ügyvéddel, mert megmentettem az életét egy viharban.

Tülekedő, sikoltozó örültekké váltak. Végül a vizsgálóbíró harsányan közölte álláspontját:

- Aki nem tudja a közjegyzővel bizonyítani, hogy ő az örökös, annak tisztáznia kell magát a csalás vádjától.

A gyász egy csapásra megszűnt. Adrien, a matróz is hátrált, és hebegve mondta, hogy ő nem egy közjegyzői irodából mentette meg a doktort, hanem a viharzó tengerből.

- Maga miféle Adrien, férfi létére? - kérdezte Mervin doktor őexcellenciája.

- Részeg - felelte a Finom Török, és Kicsit Bob kabátját is magára terítette, a sós páráktól villogó celofán kabátra.

- Én, kérem... - hebegte a tömzsi kis szakállas, aki valami túlfelejtett, sudár törpe is lehetett volna Hófehérke történetéből. - Az utolsó... Adrien vagyok. Az elmerült Adrien gőzös matróza...

- Hol merült el?

- Az... öbölben... Rosszul rakodott... Elcsúszott benne a só és szépen a víz alá konyult...

Eredmény: semmi!

Két órára járt, amikor az Adriennek megviselt rakományát az apacsok feldobták elorzott járműveikre, és mindegyiket oda vitték, ahová kívánta, kivéve egy bronzhajú Adrient, aki szerette volna, ha útközben leteszik a gyarmat határán túl. A két önkívületben hortyogó Adrient, lehet hogy véletlenül, az „éljünk természetesen és tartózkodjunk a húsevéstől, vagyis ránduljunk ki!” egyesület kapuja előtt helyezték el. Adrien, a vihar- és pofonvert matróz elkallódott az ülés alatt, és a megkerült autóval együtt a rendőrségen ébredt fel a vizsgálati fogságban.

Ez az ember öreg napjaira jó útra tért!

...Szomorúan bandukoltak a város felé. A leány, a jó barátai és elől mint magányos vezérbika a komor Babette anyó, nehéz lovassági lavórjával. Furcsa volt e sok lépés ütemes poroszkálása minden más hang nélkül, ahogy néma, komor, kissé lehangolt egyének vonulnak mint egyetlen vert sereg.

- Milyen sötét van - mondta Mervin a kikötőben. Mert vaksötét volt...

- Mivel revolverrel fenyegetett - szólt Tülök Bull -, nem mertem elhagyni a csoportot, pedig a lámpákat kellett volna gyűjtanom. Ezért van sötét.

A kormánybiztos kissé ideges lett, amiért tévedésből a lámpagyújtogatót tartotta vissza.

- Sebaj! - szólt vidáman Tülök Bull. - Nyomban meggyűjtom a lámpákat, és világos lesz!

És lőn...

- Hát felkeressük a jelmez- és szerszámkölcsönzőt - mondta Mervin. - Lehet hogy a Nagy Dög ismeri a megoldást.

- A Nagy Dög nem könnyű fiú - szólt Prücsök. - Bár nekem igen jó barátom.

Jó tízperces út volt, de végül ott álltak az egyemeletes háznál. Mervin emlékezett rá, hogy innen történt a lövés. Az illető, mire rendőrök kúsztak a házra, érthetetlen módon eltűnt, mintha a tengerbe ugrott volna.

- Csak hagyjanak engem kérdezni, és maradjanak hátra - mondta Prücsöknek és Babette anyónak, mert a kíséret lassanként elapadt mögöttük.

Mikor őexcellenciája a házmesternek azt mondta, hogy a Nagy Dögöt keresi, ez szomorúan legyintett:

- Nem hozták be a házba. Ezeket a kimúlt lovakat különben is elviszi a gyepmester. Tíz órákor még itt feküdt a kocsúton.

- Emberről kérdeztem.

- Az embert elvitték a rendőrségre, a teherautó sofőrjével együtt. Szerintem a kocsis volt a hibás, mert szabálytalanul előzte meg az autót.

- Azt az egyént keresem, akit ebben a házban Nagy Dögnek hívnak!

- Az én vagyok. A feleségem szemrehányásai révén terjedt el. Pedig hát egy házmester mit dolgozzon? Természetes, hogy iszik.

Egyre mélységesebb csodálattal értesült a kormánybiztos érdeklődésének lényegéről. Nahát! Hírét sem hallotta... Jelmezkölcsönző? Ki jár itt álarcosbálba?

Ekkor megjelent Prücsök.

- Ez az úr feszítővasat meg hidegvágót akar kölcsönvenni üzleti ügyeihez. A Mondmár Fülöp unokaöccse.

- De kérem... - hebegte őexcellenciája, ám a házmester nagyot ütött a vállára:

- Terólad hallottam!... Mikor szabadultál?... Mit csinál odabent a félszemű Jankisch?

- Majd aztán megmondja - bízatta Prücsök. - Most más miatt jöttünk. Műszer köll.

- Miért nem mutattad előbb magad? - szólt dühösen a házmester. - Mit hagyják itt az embert egy óráig ugatni. A Nagy Dög fent van, de a vaslétra síkos, vigyázzatok.

Mervin csodálkozva követte Prücsköt, és megindult mögöttük Babette anyó is, lavórjával csörömpölve. Az excellenciás úr nem szólt semmit. A rendőrség akkoriban tűvé tett itt mindent, de a Nagy Dögről nem hallottak. Pedig itt lakott. Egy kényelmesen berendezett kéményben.

A Nagy Dög!

Először csak a kémény látszott, amint füstöl. Aztán megjelent a füstölgő fej, pipástól. Majd az egész ember derékig. Lehúzogatta a kötött trikóját, mivel a kémény egyben a nadrágja is volt. Így állt ott, és a holdfényben kissé ijesztőnek tűnt.

Valószínűtlenül hosszú volt és sovány, mint valami fakír. A feje hegyes formájú, arccsontjai kiszögelltek, szemei eltűntek két sötét üregben, keze meg lába egy-egy ormóttan, hatalmas tepsí. Orrát egy szóváltás hevében töből elvesztette.

Gyönyörű, aranydiszes sapkája a Matin felírást viselte, és új volt még, mert egy napja sem múlt, hogy lopta.

- Csak Prücsök miatt nem öntöttem le magukat lúgkövel - mondta. - Menjenek a fenébe.

- Én doktor Mervin vagyok, a kormánybiztos.

- Igazán? - kérdezte fáradtan. - Hogy van?

- Úgy látom, hogy nem aggódik látogatásom miatt.

- Ha megvártam? Ugyanis tudtam, hogy jön. Bög Ferenc két Balila-köpennyel levágott egy mellékutcán, és bejelentette magukat. Azt hitte, ezzel kibékít. Tévedett. Beköptem.

És kiköpött.

- Idehallgass, Nagy Dög - lépett most előre Prücsök -, nem akarok itten elszámolni, de én hoztam neked ennivalót, amikor Prunoki késszúrással kezelt, és az ápolástól nagyon megbetegedtél. Hát itten az én papámról van szó, és ha ilyen modor nélkül leszl, akkor megjárhatod!

- Te fenyegetsz engem? Te taknyos!

- Én tégedet nem fenyegetlek, de elmegyek Nannyhoz, megmondom, hogy karperecet vettél a Lopós Lizettnek... Jöjjon, Mervin!

- Mit szaladsz? - kérdezte gyorsan a Nagy Dög. De aztán gögösen vállat vont: - Különben csak eredj.

Ekkor megszólalt Babette anyó.

- Nem akartam beleszólni, mert ha vizsgálat közben valami rosszat mondok, hát felemelik a helypénzt esetleg, de ha megengedi a fővádas úr, hogy csekélységem okosabb legyen magánál, én beszélnék ezzel!

Öexcellenciája lassanként belátta, hogy itt Prücsök és Babette anyó vizsgálata inkább szolgálja a célt, tehát kissé hátralepett, de nem esett le a háztetőről, mert megkapaszkodott egy sürgönydrótban.

- Te tán már nem emlékszel arra - szólt Babette anyó -, hogy valamikor fogtechnikus voltál Rouenben, és ez a ronda pofád akkor még emberi volt, mert a Ragyás Gottfried sem fricskázta meg az orrodát egy főárboccal. Akkor te angol lovaglő bricseszadrágot hordtál, kék inget és apró bajuszt azon az ócska képeden.

Itt egy kis szünetet tartott, mert az asztmás évjáratban volt, amikor a legerélyesebb kofák is már csak tömondatokban káromkodnak. A Nagy Dög hökkenten nézte.

- Tánckiskolába jártál - folytatta Babette anyó -, még a korzóra is kirángatott a nehézség. Akkor eljegyezted a patikus lányát, a szép Henriette-et, mert volt pofád mindehhez, mert nem veri meg az ilyet az Isten, és nem akasztják fel a lábánál, hogy égő benzinbe lójon.

- A részletkérdéseket talán hagyjuk - jegyezte meg Mervin.

- De azután - szólt töretlen pátosszal a kofa -, mégiscsak addig jár a korsó a kútra, amíg utoléri a nehézség és a többi részletkérdések. Mer egy foghúzás után elvitte az ördög Póker segédszínészt. Akkor te meglógtál a szép Henriette-tel, meg a patikus összes pénzével, hogy nem égett tövig a kezed... És a leányt Lyonban elhagytad a vonaton.

- Te ismerted... - hebegte - a szép Henriette-et?

- Én ismertem, hogy a fene egyen meg! Tudod-e, hogy az a lány aztán Marseille-ben konyhán mosogatott, és mindig csak téged keresett, mert volt nála egy spanglivas? Hát én kérdezem most tőled, hogy felelj azonnal, te átkozott sintér, hogy gebednél meg, felelj, amíg szépen beszélek, mer különben kinyitom a számat!

A Nagy Dög igen szerényen mondta:

- Ha megmondom, hogy Decoux ártatlan, rendben van?

- Rendben van... - szólt remegve Prücsök.

- Hát figyeljétek. Ha helyszíni szemle van, úgyis kiderült volna. A rendőrség egy posztja állt a merénylet napján a vaslétránál. Más feljárás nincs. A gyilkos tehát csak egy módon jöhetett a háztetőre.

- Miféle módon? - kérdezte a kormánybiztos.

- Letette a part felé utazó daru. Így hát csak kikötőbeli ember tehette. Viszont Decoux a tett napján érkezett.

Mervin elszoruló szívvel érezte mulasztása súlyát. Ha kijön helyszíni szemlére, ő is látja mindezt.

- Jöjjön, Mervin... - mondta Prücsök, és megfogta a vizsgálóbíró kezét. - Azért maga jó ember. Csak az egész élete ilyen elmulasztott színhelyszemlézések miatt rossz. Mostan ne búsuljon. Én egészen megszerettem.

Mervin, nem szólt semmit. Megsimogatta a lány kemény, gubancos haját. A kémények felett dermedten állt a nyári ég. Elindultak a vaslétrán. De Babette anyó komor árnya nem követte őket. Még mindig ott állt a Nagy Dög előtt mozdulatlanul, még mindig ott állt az egykor szép Henriette, és nem szólt.

A Nagy Dög vigyorogni próbált, és megnyalta a száját idegesen.

- Szóval, te vagy a szép Henriette?... Te semmit sem változtál... Hehe!

- Te se. Ma is pont olyan hülye vagy, mint ötven év előtt - felelte a kofa, és követte barátait.

...A halovány ég ezen a napon úgy terült szét a rongyos háztetők felett, mint valami kikiáltóbódé durván festett, kék vászna, ezüst csillagokkal.

HUSZONHARMADIK FEJEZET

Az igazságról mindig kiderül...

Derengett.

- Én most már sok mindent tudok - szólt Prücsök csendesen -, és visszaszívom, amit nem akartam. Jó lenne, ha apám közkegyelemben részesülne... Ha maga most szépen hazamenne, és nem nyomozná a bűnöst.

Mervin a lány arcát nézte. A tiszta szemekben, ez jól látszott: könnyek álltak. - Én már tudom a tettest... - mondta még csendesen Prücsök.

- Én is - szólt Babette anyó.

- Én is - mondta Cefi, a vízfejű Drót, aki ott settenkedett hosszú hálóingben, ormótlan fejével, mintha a telihold paródiája volna. Szintén tudta már, hogy ki a tettes.

Csak Mervin dr. őexcellenciája nem tudta.

Prunoki, az asztalos, négykézláb várta őket a kofa háza előtt. Kissé dúdolt is, majd felállt, és a nyakába esett Babette anyónak, mire kapott egyet a lavórral, hogy messze zengett az éjszakában. És ekkor sírva fakadt.

- Önöket... vártam itt!... Ez a hála... Pedig kissé italos is vagyok... Itt volt a Horgot Szemibe. Értem jött... Oda az Ész Lajos... a bokája, úgy látszik megvérmérgeződött... Ott voltam nála... Szegény... már alig lát, és több feje is van... Az ágya egészen forog...

- Szegény - súgta Babette, a fejkendője csücskét szája szélével harapdálta. Ilyenkor sírt volna, de kivörösödött szemeiben már nem teremtek könnyek.

Elindultak valamerre, és a vizsgálóbíró követte őket. Hetyke léptei alázatos bandukolássá változtak. Követte őket, és úgy érezte, hogy az élet mélytenger-kutatását végezte a zöld, fénytelen rétegben, ahová már nem hatol el a nap, és csodálatos torz lények cikáznak el a bűvárüveg előtt.

- Itt van!

Egy ócska gőzösnél voltak.

A gőzös már évtizedek óta állt itt, szemben a kikötő fölött trónoló dómmal. A vizsgálóbíró hátrahőkölt!

...Mint roppant bitófa árnya, egy emelődaru vastraverzei ágaskodtak sötétén, a vörösen rozsdával borított hajón!

Megfordult. Szemben egy kis ház állt, és vékony füstszál rezgett a kémény peremén.

A Nagy Dög pipázott benne!

- Gyöjjön.

Prücsök megfogta a kezét, és felmentek a deszkapallón.

Egyetlen fülkéjében a darukompnak, ott feküdt Ész Lajos sárgás arccal, nyakütoére vonaglott, és monokliját is hályog borította. A láz szürke hőpárái.

Horog Bele gyászos, szomorú arccal állt a rothadt deszkájú fülkében, gazdája mellett, és fehér-kék csíkos trikójának alját, mint valami olvasót morzsolta ujjai között. Gorombán fordult a belépőkhöz.

- Engem sose kaptak volna el - mondta -, mert itt voltak ketten is a dróttal... De hát nem lehetett így elhagyni... ez itt...

- Elkésett, Mervin... - szólt mosolyogva a beteg, egész halkán. - Hiába jött... A törvény, az törvény: senki sem vonható el illetékes bírása elől! Földi bíró... már nem illetékes... az én ügyemben...

- Nem azért jöttem, hogy letartóztassam - mondta Mervin.

Prücsök leült mellé, és hűvös kezét a beteg homlokára tette.

- Én tudtam, hogy maga a tettes... én már előbb tudtam, Lajos... És nem árultam el... Babette anyó sem... Magát itt úgy szeretik, hogy még a Nagy Dög sem árulta el, és a Mervin is szereti... Éppen most mondta nekem, hogy ő tudta magáról az egészet, és régen megbocsátotta, amiért kényszerítette a feleségét elhagyni ötlet a plagizálás miatt...

...Mervin e pillanatban egyetlen ökölcsapással megkapta a bosszúálló ütést mindenért. És egyszerre oly világos lett előtte, hogy az asszony feláldozta magát érte, hogy Gabrone Ész Lajos jött, és cserébe a dicsőségért az asszonyt követelte.

Igen! A principálisa nagyon szerette Yvonne-t. Ő ezt bizonyos elnéző tapintattal megállapította már akkor is.

A haldokló felnyitotta szemét, és vékony, csontkezét rátette a lány térdére.

- Igen?... Ennek örülök, Mervin... Én szerettem a maga feleségét... Visszajöttem Amerikából... mert kezembe akadt a könyv... A felesége könyörgött, hogy ne tegyem tönkre magát... Szemet szemért, fogat fogért... Az önbíráskodás ősi paragrafusa... Cserébe... azt követeltem, hogy Yvonne eljöjjön... Megtette... Ostobaság volt... Yvonne szenvedett. Yvonne magát szerette... Ez az igazság... és ez... a jog. Semmi más!... Tehát elhagytam... Azután írt..., hogy maga elutasította... Pedig vagy három évig nem mert... közeledni... És most beteg... És akkor megírtam, hogy... lelövöm... magát... Sietnem kellett a gyilkossággal... hiszen vakság... fenyegetett. Akkor még Louvain is szolgált... itt... Nem találtam el magát... senki sem látta, hogy a Jelölt... a daruval... kissé odább... letett a ház mögött... Aznap este... Decoux megérkezett, ő is szerette a maga... feleségét... Yvonne megmondta... hogy ölni... akarok... Repülőgépen jött nyomban... Nem... olvasott újságot... nem tudott semmiről... Hosszan a lelkemre beszélt..., hogy tegyek le a merényletről... Pedig már elkövettem... És ellopta a revolveremet... És nem tudta, hogy... a pályaudvaron... mindenkit megmotoznak... és így napvilágra került... Decouxnál... corpus delicti... A merénylet revolvere...

- Nem fogtak volna el, mert drótot kaptam - mondta Horog Bele, és nagyot nyelt.

Babette kissé felsírt a háttérben, ki tudja, honnan érkező, diluviális könnyek szivárgása feletti bús örömeiben, és a karbidlámpa majd két másodpercig sercegett hozzá.

- Itt... - folytatta bágyadtan Ész Lajos - jó volt... a gép... A daru a mesebeli expresszvonat... Sebesen rohan évek óta... velem... és az ember nem azért... utazik... hogy megérkezzen valahová... És most... a daru... végállomása...

Cefi a Drót jött futva Mervinhez.

- A kőműves várja, aki Babette anyónál lakik és sánta, mert lezuhant. Ez Deboulier volt.

- Menjen, Mervin... majd várok a halálommal, míg visszatér... - mondta udvariasan Ész Lajos, de egyben fölényesen is, mert most is úgy beszélt a kormánybiztossal, mintha egykori jelöltje volna. Bizonyos relációk alacsony értékén az élet semmiféle közbenjárása nem változtat.

Deboulrier Prunokival jött kettesben, mert nem tudott járni. Már Prunoki. Teljesen részeg volt.

- Kérlek - mondta a százados -, nagy zavarban van a szolgálat egy intézkedésed miatt. Ugyanis a Radzsát szeretnék eltemetni.

Mi??!

- A tangeri országúton a te intézkedésedre feltartóztattak egy furgont. Ez a Makamoti Radzsa, hindu alkirály tetemét szállította egy Tangerben várakozó gőzshöz, hogy Kalkuttába vigyék eltemetni.

- Nagy ég!

- A Radzsa teteme - folytatta Deboulrier - már éjfél óta az ügyészségi fogház udvarán vesztegel.

- Azonnal intézkedem, hogy útjára bocsássák.

Néhány sort írt egy papírra, és átadta Deboulriernek.

Prunoki harsány dalokat interpretált közben, és amint Tülök Bull arra jött mivel a lámpásokat már oltogatta, kísérleteket tett, hogy az elhagyott ember nyakába boruljon.

De ez már túl volt a verésen, melyet Roppant Manótól kapott, és egy ragtapasz vonult keresztben, az arcán, tehát hosszú rúdját fenyegetően emelte Prunokira.

- Hordd el magad, mert olyant kapsz!... - és keserűen Mervinhez fordult: - Maga miatt elveszítettem fő jövedelmemet.

- Micsoda?

- Nem hagyott eljönni. Revolverrel fenyegetett! Pedig este tízkor az elmeintézet második emeleti ablakához pálinkát csempészek egy idültnek, a gyújtórúd végén. Ezért tíz frankot ad naponta, és ma tombolt, mert elkéstem. Elárult. Most becsukják az ablakot...

- Igazán sajnálom - szólt Mervin, és eszébe jutott egy híres tanár cikke, aki nemrégén könyvet írt a casablancai delíriumosról, mivel ez huzamosabb elvonás után is megőrizte akut tüneteit, ami ritkaság.

Az értekezést több szaklap is átvette.

- Ezek szerint - mondta Deboulrier - az a Szivar nevű Tangerba ért a levéllel és a másik furgonnal.

- Úgy látszik... A botrány hajnalban meglesz, és rádió közlik a világgal. Mi ketten elvégeztük.

Némán kezet szorítottak.

Közben Tülök Bull gengszterizmusban levitézlett, hosszú varázspálcája nyomán az utolsó lámpa is kihuny, és a nagy, mennyei fővilágosító intézkedésére, a méregzöldbe árnyaló kék éjszaka peremén lassan szétterült némi bíborsugárzás, ahogy bolygórendszerünk öröklámpása vontatottan kigyúlt, mint egy agyonhasznált volframharisnya...

A kormánybiztos visszatért a kajútbe.

Ugyanaz a kép. Horog Bele a trikójával játszott. Babette anyó boldogan sírt. És Ész Lajos hanyatt süppedt fejjel feküdt. Monokliját az ég felé fordítva.

Összerándult az arca. Csuklott néhányszor, de elsimult ismét minden vonása. Fojtottan súgta:

- Mervin... Sommás szenvedésem... ügyében... most... a valóság bizonyítása... jön... A Jelöltnek tollba mondtam... Egyszerű matróz, és ő írta le... A nagy művem... Itt elrendelem, hogy... maga néhány mondatát e könyvnek, olvassa el... most... azonnal...

A kormánybiztos felvett a székről egy vastag, keményfödelű füzetet. Ez állt a címkéjén:

A JOG ÉS AZ IGAZSÁG TÖRTÉNETE
napjainktól születéséig

Írta:
Dr. Mervin

Horog Bele ajka elé tartotta az ujját, amit Mervin nem értett, és felnyitotta a füzetet. Ez állt benne:

*„Nem tudok írni, de köll a napidíj, és a nagyságos úrnak is jót tesz, amiket diktál!
Ne tessék elárulni. Ha nem volnék itt, azonnal jövök. Schulteisz, az Ikek jegyző,
Horog Bele diktálá, köszönettel felvettem:*

Schulteisz, az Ikek.”

És azután csupa üres lap...

A Jelölt nem tudott írni! De úgy tett, mintha tudna!

- Nos?... Mit szól?... - kérdezte Gabrone diadalmasan. - Évek hosszú keserves töprengéseinek eredménye ez a könyv... Sok száz éjszaka... elmúlt, míg... tollba... mondtam... Végre maga az igazság!

Véges-végig fehér lapok. Nem egészen tiszta, de nagyjából intakt, világos, sima oldalak, az utolsóig.

- Igazán... ön felismerte a jog lényegét... Ebben a könyvben... benne van a tiszta... igazság... - mondta rekedten Mervin, és úgy érezte nyomban megfullad.

Mert abban a könyvben csakugyan benne volt az igazság:

Az utolsó oldalon megtalálta Ész Lajosnak egy régi képét, melyet letéptek valahonnan, és éppen a könyöke hiányzott.

- Mervin... Jegyezze meg... - enunciólta a haldokló - az igazság... sokszor titokban marad... De az igazságtalanság... mindég kiderül... A többi majd odafenn... zárt tárgyaláson... - azután már csak sutogott. - Az... utolsó... szó... jogán... kegyelmet kérek... egy kis... kegyelmet... - súgta alázattal és megtört hangon. - Amit tettem... az nem volt főbenjáró... csak... gondatlanság... culpa... Nagy... gondatlanság, maxima culpa... Ó!

Hátrasüppedt koponyájával befejezte védekezését, és nem ítélezhetett fölötté többé senki. Ekkor már csakugyan meggyőződött róla, hogy mi az igazság, és bizonyára kiderült, hogy jól alkotta meg művét.

Sok fehér lap. Ez az igazság.

És Mervin, ahogy ott állt egy régi kép csonka felével, nem tudta, mit tegyen. Elővette a kép másik felét, és összeillesztette ott, ahol egykor elszakadt, mintha valamit is egészé tehetne az ember, akinek semmivel sincs több hatalma, minthogy eltépjen egyet s más. De ész Lajos már ott volt, ahol csodás autogénhegesztőkkel minden törést összeforraszthatnak, ha kell, és ahol ennek ellenére még sohasem szakítottak el semmit.

- Meghalt... - súgta Prücsök, és összefonta a végre elszenderült Álmos Elefánt mellén sovány, finom, régi csonttárgyak színére emlékeztető két elernyedte kezét. Azután letérdelt...

Babette anyó kivette Gabrone monokliját, s eltette.

Mervin ámulatlan nézte a halottat. Most szép volt. Nemes és okos vonások simultak el dermedt arcán. És...

Halkan felkiáltott!

Ész Lajos megbékélt feje felett, csak éppen hogy nem világított, egy ócska mentőöv függött a falon, mint valami duzzadt, foszladozó dicsfény. És még látszott rajta a régi felírás; a hajó egykori neve, félkörben:

ADRIEN

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET

Halló, itt rádió Szivar!

Hajnali négykor ott ültek a halaskunyhóban, és Rongy Aurél áthozta Veuve Marie rádióját, továbbá felszerelte az antennát, amit a csarnokból lopott, de megesküdött Babette anyónak az anyja életére, hogy másnap visszaviszi.

Tudhatta ez a megszorodott szívű, derék kofa, hogy az az éhenkórász árva? Hogy volt pofája szegény néhai édesanyja életére esküdni hiába?

Nagyon csendesen ültek, mert még ott volt a teknő, amelyben esetleg Ész Lajos lelke időzött körükben, láthatatlan monoklija mögött tűnődve.

- Már megkezdődött... - szólt a százados, akinek helyrejtött a lába, de mégsem mozdulhatott, mert Prücsök aludt a vállán, kisírt szemmel, és később lerögzítette Mervint is a helyére, mivel olyasmit álmodott, amitől Afrika Cárjának ölébe rakta mindkét lábát, és némi erőfeszítéssel megfelelő helyet túrt magának Deboulrier állkapcsa és vállperece között, miközben egészen halk, finom nyögéseket hallatott.

- Majd adja oda neki a frankot - mondta Kirúg Hümér Deboulrier-nek. - Megtaláltam a jégszekrény alatt, és nem kell, hogy odajöjjön pofázni, maga vén bestia!

A megdöbönt századosnak, aki nem tudta, hogy Kirúg Hümér kancsalsága számos félreértésre ad okot, csak nehezen lehetett megmagyarázni az ügyet.

Mervin még mindig az esemény hatása alatt töprengett.

- Ez volt hát... az Adrien-titok...

- Nem nő - szólt Kicsit Bob -, hanem hajó.

- Öt év előtt emelték ki a víz alól - mondta Roppant Manó. - Azóta komp. Daruja van...

- Fő, hogy a nagyérdemű rejtély megoldódott - szólt Wurm úr, mert éppen érkezett, karonfogva Emerenciával, aki a jövőbe lát, de nincs kézügyessége.

A rádió rövid légköri zavar konferansziéja után kezdte a közvetítést!

Mervin a száját rágta. És Deboulrier-ra nézett.

Beszédek...Zene...

Csendes emberek üldögéltek a rádió körül, és az érkező sárga fény gyengéden átsimult Prücsök arcán, aki erre megvakarta rászorított tenyérrel az orra hegyét.

- Halló, halló... - szólt Tangerből a bemondó. - Mambiktu törzsfőnök lép a mikrofon elé. Halló, figyelem! Itt Tanger nemzetközi negyed... Helyszíni közvetítést adunk a gyarmati kongresszusról. A néger király előveszi a gyarmati kormányzó üzenetét tartalmazó borítékot! A mikrofon elé lép, felbontja, és átad egy levelet a szpíkernek.

Egy mély hangú szpíker olvasta:

- Kezemben a francia kormány üzenete Mambiktu királyhoz!

Mervin az ajkát harapdálta, és a százados orrcimpái megrezdültek. Prücsök, ki tudja, mikor ébredt fel, nyitott szemmel ült. A nagy csendben egy halk hang szállt fel a tengeri mikrofon közeléből az éterbe:

- Mozgás, öregem...

- Szervusz, Szivar! - kiáltott Prücsök a hangszóróba, és Kicsit Bob, továbbá Schulteisz, az Ikkrek bólogatva összenéztek. Ez a fiú vitte valamire.

A szpíker folytatta:

- A francia kormányzó így ír a néger királynak: „Kedvesem! Gondolj sokszor reám, és mondd, hogy szeretsz-e?”

Úgy Tangerban, valamint Babette anyó kunyhójában, minden száj tátva maradt, és senki sem mozdult.

Mi ez?!!

Az Istenért! Mi volt??!

Ismét Szivar hangja szólt a földgolyóhoz:

- Fekete úr! Lesz válasz? Az autómban három utasnak semmi dolga sincs a földön, de az nagyon sürgős.

A teljesen kétségbeesett néger uralkodó így szólt a mikrofon elnémult szpíkere mellett Szivarhoz:

- Megmondhat kormányzójának, hogy én sokat fogok rá gondolni... de én őtet nem szeretem. - És mélabúsan ismételte, mintha helyesbítené a vízállásjelentés adatát: - Nagyon nem szeretem...

Csak ekkor került a rádió alkalmazottja abba a lelkiállapotba, hogy beszüntesse e képtelenség közvetítését, a mindenség zaklatását.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET

Minden jó, ha vége a zűrzavarnak

Mambiktu király a tiszteletbeli tűzoltó főparancsnok nejének levelét olvasta fel, amit egy tűzérkapitányhoz írt az a hölgy. Hogy történt?

Az eset egyszerű. Amikor Prücsök ruhájába csúsztotta ott a kaszinóbálon Mervin levelét, és elment, egy percen belül a lakájhoz sietett Maud Hutchins, a szolgálat női megbízottja.

- Üzenetet várok Mervin őexcellenciájától. - Egy üzenetet átadtam annak a hölgynek. Maud Prücsökhöz ment.

- Ön kapott a futár dolgában üzenetet?

- Igen... De ez nagyon diszkrét. Hogy a levelet el kell juttatnom a címzettnek, és a futár fejét elcsavarjam.

- Szóval, maga eljuttatja?... Jobb lesz, ha én megyek a játékszobába. Ön kissé feltűnően öltözött. Várjon itt.

Prücsök várt. És két perc múlva kezébe nyomott az ismeretlen hölgy egy levelet, amit a futár nyakából hozott.

Maud Hutchins azt hitte, hogy ez a leány tisztában van a kapitány címével és az egész üggyel. De Prücsök nem tudott sakkozni, így hát csak egyféle futárt ismert, és az a százados volt, akit egy levéllel valahová elküldtek. A levél helyett tehát ezt kell eljuttatni. Amit most kapott. Így a tűzérkapitányhoz írt diszkrét vallomást most már Mambiktu révén az egész kozmikus mindenség megtudta. Csak a férj nem.

...A bennszülött uralkodón röhögött az emberiség. Mervin zsenialitása, különösen lemondásának ügyesen szétkürtölt híre, ami csak megerősítette a bűnösöket hitükben, őszinte csodálatot keltett, mert nagy emberek baklövéseit olykor különb elismerés jutalmazza, mint a kicsinyek zsenialitását.

Szivar megérkezett a furgonnal, és Mathias is belátta, hogy legfőbb ideje átadni a rokonok gyászának három utasát, közöttük Trunker Szvetozár hangversenyrendezőt, aki Duval úr szerint korán költözött el körünkből zsakettje utolsó részleteivel.

De minden szenzáció eltörpül Szivar magas helyről jött vállveregetései, anyagi és erkölcsi kitüntetéseihez képest.

Szokott öntudatos módján fogadta a sikert, és amikor Rita Kamélia (míg Korn Atya aludt) neki ajándékozta a hollandiai dalosszövetség elnökének óráját, mindössze ennyit szólt komoran:

- Nem könnyű élet a diplomáciai pályafutás. Na!... De azzal a kölyökkel most vége! Torkig vagyok.

A komor jassz ezúttal sem állt szavának, és állítólag elpirult, amikor Prücsök homlokon csókolta.

- Te csak morogj, te dühös, buta Szivar, én meg kinevetlek...

- Majd egyszer kihozol a flegmából és... Pardon...

Nem fejezhette be, mivel sürgős dolga volt valahol, és távozott. Érdekes, hogy éppen Babette anyó jött, legszebb ruhájában, a taft nevű léggömbanyagból. A városházán járt, ahol közölték vele, hogy régi és tisztos árusi működése elismerésül szívesen elintéznék folyamodását, melyben a belvárosi igen előkelő Kiscsarnokban kér helyfoglalásra engedélyt. Évek óta talán először mosolygott piros arccal, csillogó szemmel.

Olyan csúf volt... És oly kedves.

- Hellyel kínált a tanácsnok úr... - újságolta kissé lihegve. - Azt mondta: „üljön le, madame Doppart.”

- Az kicsoda? - kérdezte a Finom Török, és igen szép volt sok karpereccel, karcsún, vadonatúj kockás kosztümjében.

- Az én boldogult férjem után ez a nevem - felelte Babette anyó, és ahogy finálé kezdetét jelzik, harmadik számú kék pöttyös szoknyájában megfűtta az orrát, mint valami havasi kürtöt.

- Te Babi! - szólt állandóan megújuló hévületének egyikével Veuve Marie. - Ott könnyű dolgod lesz, ha a belvárosba mész!

- Megy a hóhér! Csak nem kezdek most hurcolkodást arra a rövid időre. Ha eddig bírtam a sok éhenkórász naplopó között... - és Prücsökre rivallt... - Már megint erre rángatta a kórság azt az ingyenélőt! Majd egyszer miszlikbe verem a képit egy partvissal.

A miszlikbe verés (a partvis vagy a vödör segélyével végzendő fenyítés) enyhébb volt a ripityára jelzővel érzékeltetett ütlegetésnél (a piszkavas vagy a húsdaráló segélyével), de súlyosabb a testet borító, úgynevezett glazúr leverésénél, mivel ez a művelet kizárólag az arcra szorítkozott, és mindössze egy zsírosbödön alkalmazását kívánta meg.

- Miért haragszik Szivarra? - kérdezte Prücsök. És mert e kérdés Babette anyónál is tisztázatlan volt, hát csak azt dünnyögte:

- Majd mindjárt kaphatsz egyet te is!

Még egy titok volt, amit mélységes homályban Prücsök azon mód magával vitt innen, ahogy tudomására jutott. Csak Schulteisznak mondá, kissé megilletődött, merengő búval, midőn búcsúzott tőle, és félrevonta a Portugál utca egy árkaos kapuja alá:

- Azért mégis piszok vagy, te Schulteisz.

- Mitől...

- Mert láttam Ész Lajos szegénykém főművibe az írásodat. Te voltál a Vértüdő Bill.

Schulteisz ijedten körülnézett.

- Csak a céget jegyeztem, mert Horog Bele nem tud írni... a mindent a kis boszorkány fejednek, hogy kitaláltad az írásból!

- Miért csináltátok ezt?

- A Horog Bele félt, hogy kiderül minden, ha te erőszakoskods, hát azt akartuk, hogy abbahagyd... De végre is... nem tudtunk bántani...

Prücsök bólintott.

- Érdekes... Még segítettetek is.

- A fene tuggya, hogy van... De hát ha ezért megutálsz: jogos... És ha elárulsz...

- Nem teszem. Mert akkor ezek itt előbb agyonvernek téged, aztán a Jelöltet, aztán újra téged...

És álltak. És Schulteisz idegesen csavargatta a kabátja szárnyának csücskét. Prücsök meg elmosolyodott, lábujjhegyre állt, és megcsókolta a vén csirkefogót, mint előbb Szivart:

- Szerbusz, te bolond Schulteisz!

Perújítás nem lett. Mervin doktor felkereste egykori barátját a cellájában, és ott elmondott neki mindent.

- Ha akarod, rehabilitállak - fejezte be a mondókáját.

- Nem akarom, Gabrone mindannyiunk jótevője volt. Vállaltam a büntetést, semhogy berángassam szegényt az ügybe, vállalom hát örökre.

- Igen... Ezt nagylelkűen csináltad - bólintott szomorúan Mervin. - Tehát nincs perújítás!

Decoux maga is azon a véleményen volt ügyét illetően, hogy részesítsék kegyelemben inkább. Gabome-t tehát nem bélyegezték meg visszamenőleg bűnéért, amelyet itt a földön halasztó hatállyal a legfőbb bíró elé tűztek ki tárgyalásra.

- Bocsáss meg... - mondta Mervin, amikor régi barátját elsőnek üdvözölte a fegyház kapujában.

- Sohasem haragudtam rád...

És kezet ráztak keményen.

- Az Isten áldjon meg, amiért ilyen leányod van - mondta a kormánybiztos, és most előlépett folydogáló könnyei között, fénylő arccal Prücsök, a sokat szenvedett Prücsök!... És végre ott zokogott az apja vállán, akit tíz körmével kapart ki a börtönből...

Prücsök nem tért vissza mostohaapja házához, aki különben államvasúti igazgató volt. Még egy évig a dél-franciaországi Margaretta Intézetben nevelkedett, és mondják, hogy az igazgató nyugdíjazása iránti kérését kizárólag ez a körülmény okozta.

Időnként egy daliás százados látogatta, de különben is tekintélyes vendégek keresték fel, mint például Mervin kormánybiztos, azután jó barátja a casablancai polgármester, továbbá Babette anyó egy ünnepélyes ruhában, amelyet ma már csak léggömbök viselnek, de úgy látszik, hogy a molyok sem vetik meg. És mogorván, mint akit valamilyen ok kényszerít rá, hogy kedve ellenére cselekedjék, Szivar is megjelent olykor, keménykalapban és olyan kesztyűvel, hogy csődület volt tőle a környéken.

- Ön egy furcsa gentleman - szólt az igazgatónő, amikor bemutatták, és Szivar megkérdezte Prücsöktől:

- Ki ez a spiné?...

Egyszer személyesen Korn Atya is felkereste egy szép ajándékkal, aminek vastag kék üveg volt a közepén. Erről később kiderült, hogy nyolcvanezer fontot ér, és a rendőrség megszállta miatta az intézetet.

Prücsök természetesen nem köpte be Korn Atyát, hanem azt mondta, hogy a szertárban találta az üveget, és így a fizikatanárnőnek csak nehezen sikerült tisztáznia magát.

Egy vörös hajú norvég gróf és Schulteisz, az Ikrek együtt látogatták meg. Miután a kapuban kiderült, hogy kit keresnek, a gróf igaz örömmel csevegni kezdett a jasszal, és Schulteisz, az Ikrek olyan jókedvűen rikoltozott, hogy az igazgatónő azóta sűrűn pislog, pedig villanyozták is ez ügyből kifolyólag.

Kicsit Bob éppen bekukkantott a rácsos kapun, de gyorsan elsietett, és nem kereste fel soha Prücsököt, mert egy nagyon finom, előkelő, ősz hölgy az iskola alapítói közül ez órában látogatóban volt, és Kicsit Bob felismerte az édesanyját, De Brion márkinét...

...Azután mindenkit meglepett, hogy Mervin kormánybiztos nyugdíjazását kéri, és miután feleségével kibékült, visszavonult valahová egy csendes kis házba. Decoux csak tizennyolc éves korában szánta férjhez Prücsköt, de megváltoztatta elhatározását ama levél, amelyben az intézet sajnálattal hivatkozott arra, hogy a rendőrség átíratban felhívta az intézet figyelmét közveszélyes egyénekre, akik az intézet körül ólálkodnak. Mivel az intézmény tudja, hogy mademoiselle Decoux látogatóiról van szó, már nem halaszthatják, hogy kérjék intézkedését: melyik legközelebbi menetrendszerű gyorsvonatnál várja a kisleányt, annál is inkább, mert a mai napon mint ajándékot a leánya számára, néhány igen szép svájci karórát hozott a posta, és a rendőrség ezeket az órákat nyomban lefoglalta, bár a kisleány szerint a zongora alatt heverték. Azért sikerült elintézni, hogy az énektanárnő, óvadék ellenében, szabadlábról védekezhessék...

Prücsök így egy év múlva férjhez ment Deboulrier századoshoz, akivel Casablancában esküdtek, és az ünnepség napján rendezett hevenyészett razzia minden idők legnagyobb eredménye volt a város bűnügyi krónikájában. Sajnos, az egykori kormánybiztos személyes közbenjárására szabadon bocsátották mindazokat, akik ezen a napon kerültek rendőrkézre.

Esküvő után a fiatal pár Ész Lajos sírjára sok-sok virágot vitt, Veuve Marie legszebb portékájából...

És otthon Prücsökre várt egy szép csokor virág, mellékelve a küldő jókívánsága:

Legyetek boldogok! Úgy mint: Te és hű férjed Kirúg!

.oOo.